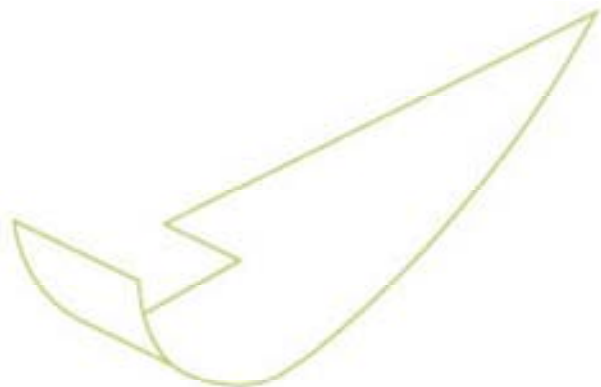

Meerjarenbegroting

2014 - 2017

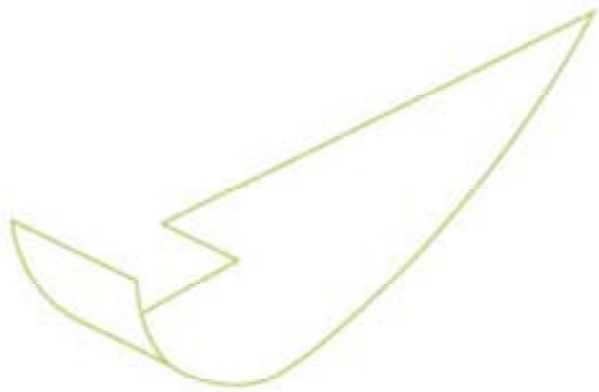

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3	Programma 7 Raad	56
Financiële positie	5		
Recapitulatie-overzicht	13	Toelichting op de kostenplaatsen	59
Programma 1 Wonen en leven in Moerdijk	18	Paragrafen	65
		Lokale Heffingen en algemene dekkingsmiddelen	66
Programma 2 Werken en ondernemen in Moerdijk	25	Weerstandvermogen	74
		Onderhoud kapitaalgoederen	77
		Financiering	82
		Bedrijfsvoering	86
Programma 3 Meedoen in Moerdijk	32	Verbonden partijen	93
		Grondbeleid	99
		Subsidies	105
Programma 4 Veiligheid in Moerdijk	39		
		Vaststellingsbesluit	107
Programma 5 Duurzaam leven in Moerdijk	45		
		Bijlage	
Programma 6 Samen vóór en mét de klant	50	1. Overzicht incidentele baten en lasten	113
		2. Overzicht producten behorend bij ieder programma	117

Inleiding

Inleiding

Samen met de unaniem vastgestelde Strategische Visie 2030 vormt de raadsagenda 2010-2014 het kader waarbinnen het college een vertaling heeft gemaakt naar in eerste instantie de collegeagenda en in een later stadium de beleidsbegrotingen. Dit met het oogmerk richting te geven aan het beleid, het resultaat daarvan meer zichtbaar en meetbaar te maken en daar verantwoording over af te leggen. In de afgelopen jaren is gewerkt aan het verbeteren van de diverse budgetcyclusproducten. Bij de beleidsbegroting 2011 was aangegeven dat er sprake was van groeidocumenten.

Zowel de beleidsbegroting, de bestuursrapportages als de kadernota zijn verbeterd. Een aantal wijzigingen zijn doorgevoerd in samenspraak met een werkgroep vanuit uw raad. Wij zijn verheugd dat de verbeteringen ook door uw raad niet onopgemerkt zijn gebleven. Het doel van al deze verbeteringen is dat de vernieuwde begroting de gemeenteraad beter in positie brengt om enerzijds de kaders voor het komende jaar (en verder) te stellen en anderzijds de invulling van deze kaders door het college tussentijds en achteraf te controleren (aan de hand van de bestuursrapportages en de jaarrekening). Hierbij is van belang dat de begroting altijd leidend is voor de bestuursrapportages.

Omdat in de vernieuwde opzet de beleidsbegroting meer resultaatgericht is opgezet en per programma een aantal indicatoren bevat, is er voor gekozen geen 'linkerpagina' op te nemen in de productenraming. De 'linkerpagina' levert op dit moment geen toegevoegde waarde op. In de toekomst zullen we bezien in hoeverre en op welke manier de 'linkerpagina' in aansluiting op de vernieuwde beleidsbegroting vorm gegeven kan worden.

Financiële positie

Financiële positie

Algemeen

Voor u ligt de programmabegroting 2014 en de meerjarenprogrammabegroting 2014-2017. De programmabegroting 2014 is de start van het budgetcyclusproces 2014. Later volgen de bestuursrapportages; waarna de jaarrekening en het jaarverslag het sluitstuk vormen.

In dit onderdeel van de programmabegroting wordt ingezoomd op de belangrijkste items van de begroting 2014 en de meerjarenbegroting 2014-2017. Ingegaan wordt op de volgende onderdelen:

- kadernota 2014
- begrotingspositie 2014-2017 vanuit perspectief Kadernota
- reëel sluitende begroting
- begrotingspositie 2014
- meerjarenbegroting 2014-2017
- rentebeleid
- belastingen/retributies
- reserves en voorzieningen
- vervangingsinvesteringen
- grondslagen begroting 2014

Voor de toetsing en bepaling van het toezichtsregime door de provincie is het van belang om te voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de begroting 2014 is minimaal reëel sluitend of de meerjarenbegroting is in 2017 minimaal reëel sluitend;
- de begroting wordt vóór 15 november van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar vastgesteld en toegezonden aan Gedeputeerde Staten;
- de jaarrekening 2012 is sluitend of heeft een positief resultaat;
- de jaarrekening van het jaar 2012 is vóór 15 juli 2013 vastgesteld en toegezonden aan Gedeputeerde Staten.

Reëel sluitend houdt in dat de begroting structureel in evenwicht is. Dit betekent dat jaarlijks terugkerende lasten moeten worden gedekt door jaarlijks terugkerende baten. Eénmalige ruimte binnen de begroting (o.a. grondexploitatie en onderuitputting kapitaallasten) kan ingezet worden om éénmalige uitgaven te bekostigen. De provincie kijkt verder kritisch naar

opgenomen stelposten om de begroting sluitend te krijgen. Wil de provincie een dergelijke stelpost accepteren binnen de toets van een reëel structureel sluitende begroting, dan moet deze voldoen aan een aantal eisen (waaronder een voldoende concrete onderbouwing).

Kadernota 2014

Het College heeft voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2014-2017 de uitgangspunten gehanteerd, zoals deze door uw raad zijn vastgesteld in de Kadernota 2014.

De technische doorberekening op basis van deze gehanteerde uitgangspunten in de Kadernota leidde tot het volgende resultaat:

(bedragen x € 1.000; N = nadeel, V = voordeel)

	2014	2015	2016	2017
Totaal Kadernota 2013	390 V	1.055 V	856 N	1.388 N
waarvan algemene dienst	437 V	1.205 N	826 N	1.358 N
waarvan grondexploitatie	47 N	2.260 V	30 N	30 N

Begrotingspositie 2014-2017 vanuit perspectief Kadernota

De Kadernota liet voor 2014 een positief begrotingsresultaat zien van € 390.000. Dit positief resultaat was opgebouwd uit een positief resultaat op de algemene dienst (reguliere exploitatie) en een nadelig resultaat op de grondexploitatie van € 47.000. De tendens voor de jaren 2015 en volgend gaf een negatief beeld voor de algemene dienst en een fors positief beeld voor de grondexploitatie in 2015 en de jaren daarna een klein negatief resultaat. Zoals eerder aangegeven is vooral het resultaat van de algemene dienst van belang voor de provinciale toezichthouder.

Na het opstellen van de Kadernota 2014 is op basis van bestaand beleid nog een aantal 'reguliere' mutaties doorgevoerd. De belangrijkste mutaties, tussen enerzijds de inschattingen bij de Kadernota en de werkelijk in de beleidsbegroting 2014-2017 opgenomen budgetten, betreffen:

(bedragen x € 1.000; - = nadeel)

Omschrijving	2014	2015	2016	2017
Verlaging budgetten RBOR De kosten kunnen worden verlaagd in verband met lagere aanbestedingen en gunningen voor de onderdelen klepelmaaïen bermen, maaïen gazons, beplantingen en groot onderhoud buitensportaccom-modaties.	177	243	314	239
Verlaging kosten m.b.t. Wmo De raming voor 2014 en volgende jaren is aangepast aan de verwachte uitgaven van 2013, zoals deze ook in de 2e bestuursrapportage 2013 zijn verwerkt.	459	419	419	419
Diverse besparingen Werk en Inkomen De budgetten voor verstrekkingen bijzondere bijstand, inhuur GKB t.b.v. uitvoering producten schuldhulp en inzet reïntegratietrajecten zijn verlaagd o.b.v. realisatie 2012 en verwachting 2013.	88	95	95	95
BTW m.b.t. riolering De btw-component in het tarief is in 2012 en 2013 meegenomen in de verrekening van het totaal van het product riolering met de voorziening. Dit is niet juist. Vanaf 2014 wordt dit gecorrigeerd. Voor het tarief heeft dit geen effect.	150	150	150	150
Rente Grondexploitatie De algemene dienst heeft een "bankrelatie" met de grondexploitatie. Op basis van het totaal van de boekwaarde van de diverse complexen moet de grondexploitatie rente vergoeden, dan wel wordt rente ontvangen. Op basis van de jaarrekening 2012 heeft een herrekening plaatsgevonden voor de komende jaren.	78	107	180	6

Omschrijving	2014	2015	2016	2017
Saldo kapitaallasten De kapitaallasten zijn na de jaarrekening 2012 herrekend voor de komende periode.	77	-226	-105	11
Aanpassing onderuitputting kapitaallasten Dit betreft het deel in de berekende kapitaallasten, waarvan nu wordt ingeschat dat deze lasten zich in de betreffende jaren nog niet voor zullen doen. Conform de provinciale toetsingsregels moeten de kapitaallasten na vaststelling van de kredieten volledig worden opgenomen in de begroting. Jaarlijks mag dan herziening plaatsvinden voor die investeringen die nog niet volledig zijn afgewikkeld. Dit bedrag kan ingezet worden voor éénmalige uitgaven in de betreffende jaren.	303	22	7	25
Hogere bijdrage voorziening riolering i.v.m. hogere kapitaallasten Het product riolering is op zich budgettair neutraal voor de begroting. De gevolgen van de herberekening van de kapitaallasten betekent een correctie op de mutatie met de voorziening riolering.	13	302	56	134
Loonkosten In de begroting is rekening gehouden met de werkelijke loonkosten. Ten opzichte van de begroting 2013 zijn er extra lasten als gevolg van de stijging van de werkgeverslasten (o.a. pensioenbijdrage) en een correctie van de periodieke verhogingen waarmee in de Kadernota rekening was gehouden.	-211	-171	-117	-117

Omschrijving	2014	2015	2016	2017
Lagere opbrengst leges bevolking en burgerlijke stand De raming is aangepast o.b.v. een inschatting aan aanvragen voor diverse documenten (o.a. RDW). Het betreft een saldering van te ontvangen leges en af te dragen leges aan het rijk.	-40	-40	-40	-40
Hogere kosten leerlingenvervoer De raming is gebaseerd op de gemiddelde kosten van de afgelopen 3 jaar.	-77	-77	-77	-77
Bijdrage WVS-groep De mutatie t.o.v. de Kadernota is gebaseerd op de vermoedelijke begroting 2014-2017 van de WVS.	-137	84	44	43
Afboeken stelpost 3*3% GR-en Deze stelpost is in 2011 geïntroduceerd o.b.v. de afspraak binnen de regio om gemeenschappelijke regelingen ook "aan te slaan" voor een bijdrage in de noodzakelijke bezuinigingen. 2014 is het laatste van de 3 jaren. De verlagingen zijn verantwoord binnen diverse producten waar de GR-bijdrage op wordt verantwoord. Verzuimd is om deze verlagingen te compenseren door het verlagen van de stelpost.	-90	-90	-90	-90
Verkiezingen In de Kadernota was geen rekening gehouden met het feit dat in 2014 2 verkiezingen plaatsvonden.	-108	0	-40	-40
Meerkosten deelname OMWB De mutatie is gebaseerd op de begroting van de OMWB.	-116	-116	-116	-116
Algemene uitkering De aanpassing is gebaseerd op de gegevens van de meicirculaire 2013 en de bezuinigingstaakstelling in Den Haag van €6 miljard.	-220	-35	151	301

Omschrijving	2014	2015	2016	2017
Extra budget organisatieontwikkeling Om in het kader van de doorontwikkeling van de organisatie de benodigde trainingen voor talent-ontwikkeling en strategisch personeelsbeleid te kunnen organiseren, is een extra budget nodig.	-52	-52	0	0
Nieuw Beleid Structureel ingezet nieuw beleid was nog niet gecorrigeerd in de Kadernota voor de jaarschijf 2017.	0	0	0	200
Hondenbelasting In de raadsvergadering van 15 augustus 2013 is besloten de hondenbelasting af te schaffen.	-180	-180	-180	-180
Overigen	0	-50	-50	-101
Totaal	114	385	601	862

Voor de mutaties die na de Kadernota zich nog hebben aangediend geldt dat een deel hiervan niet eerder was te voorzien (b.v. algemene uitkering, loonkosten, bijdrage WVS). Voor andere mutaties geldt dat deze eerder hadden kunnen worden gemeld, zodat ze in de Kadernota al verwerkt hadden kunnen worden. De Kadernota 2014 was de eerste keer dat reguliere mutaties binnen bestaande budgetten, daar waar deze bekend waren, zijn meegenomen. Voor komende jaren zal er op gestuurd worden om ten tijde van de Kadernota nog meer ook de reguliere budgetten te beoordelen op mogelijke aanpassingen.

Na verwerking van alle mutaties op de uitkomsten van de Kadernota ontstaat het volgende beeld:

(bedragen x € 1.000; N = nadeel, V = voordeel)

Omschrijving	2014	2015	2016	2017
<i>Uitkomsten begroting 2014-2017</i>				
-structurele begrotingspositie	457 V	1.349 N	516 N	844 N
-incidentele begrotingspositie:				
-algemene dienst	265 V	373 V	528 V	616 V
-grondexploitatie	56 N	3.037 V	31 N	31 N
-totaal structurele en incidentele begrotingspositie	666 V	2.061 V	19 N	259 N

Reëel sluitende begroting

Om in aanmerking te komen voor het repressieve toezichtsregime van de provincie is het van belang dat de begroting 2014 minimaal reëel sluitend is. Reëel sluitend houdt in dat de begroting structureel in evenwicht is (jaarlijks terugkerende lasten worden gedekt door jaarlijks terugkerende baten). Bovenstaand overzicht laat zien dat de structurele uitkomsten van de algemene dienst voor het meerjarenperspectief als volgt is:

2014	€	457.000	Voordeel
2015	€	1.349.000	Nadeel
2016	€	516.000	Nadeel
2017	€	844.000	Nadeel

Voor het begrotingsjaar 2014 zijn wij van mening dat voldaan wordt aan toetsingscriteria van de provincie om in aanmerking te komen voor repressief toezicht. Volledige zekerheid is er pas nadat de provinciale toets daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

Begrotingspositie 2014

Rekening houdend met de verwerkte aanpassingen zoals hiervoor is toegelicht, is het totaalresultaat van de gehele begroting 2014 (zowel structureel als éénmalig) € 666.000 voordelig. De opbouw van dit resultaat is als volgt:

(x € 1.000, V=voordeel en N=nadeel)

-resultaat algemene dienst	194 V
-resultaat grondexploitatie	161 V
-resultaat vóór bestemming	355 N
-mutaties reserves	1.021 V
-resultaat ná bestemming	666 V
-algemene dienst	722 V
-grondexploitatie	56 N

Zoals uit bovenstaand overzicht kan worden opgemaakt bedraagt het resultaat vóór bestemming in het begrotingsjaar 2014 € 355.000 nadelig.

Door de raad is echter al een aantal besluiten genomen waarbij exploitatie-uitgaven en –inkomsten ten laste en/of ten gunste van reserves worden gebracht. Deze mutaties van reserves heffen het effect van de daarmee samenhangende lasten/ baten binnen het begrotingsjaar 2014 op. Het resterende saldo van het begrotingsjaar (resultaat ná bestemming) is het saldo waar nog bestedingen voor gedaan kunnen worden. Dit is voor 2014 een positief saldo van € 666.000.

Meerjarenbegroting 2014-2017

Van de uitkomsten van de (meerjaren)begroting 2014 tot en met 2017 kan het volgende overzicht worden gegeven.

(x € 1.000; + = voordeel; - = nadeel)

Jaar	Totaal begroting	algemene dienst		grondexploitatie
		structureel	incidenteel	
2014	+ € 666	+ € 457	+ € 265	-/- € 56
2015	+ € 2.061	-/- € 1.349	+ € 373	+ € 3.037
2016	-/- € 19	-/- € 516	+ € 528	-/- € 31
2017	-/- € 259	-/- € 844	+ € 616	-/- € 31

De cijfers van de meerjarenbegroting zijn berekend met als uitgangspunt de volgende basisgegevens:

- post onvoorziene uitgaven gebaseerd op € 0;
- rente- en afschrijvingslasten, voortvloeiend uit reeds beschikbaar gestelde kredieten en de vervangingsinvesteringen voor de jaren 2014 t/m 2017;

- gemeentefondsuitkering gebaseerd op de meicirculaire 2013, met een aanvullende korting op grond van nog door te voeren bezuinigingen bij het rijk van € 6 miljard (aandeel Moerdijk geschat op € 640.000);
- de financiële effecten van de decentralisaties jeugdzorg, AWBZ-Wmo en Participatiewet zijn budgettair neutraal verwerkt;
- overige mutaties, zoals die thans zijn in te schatten voor een aantal functies (o.a. indexatie onderhoudsbudgetten, aantal uitkeringsgerechtigden, aantal inwoners, ontwikkeling WOZ-waarden).

Bij het interpreteren van de cijfers van de meerjarenbegroting moet bedacht worden dat deze naarmate het jaar verder af komt te liggen van het begrotingsjaar steeds 'zachter' worden. Het is daarom niet goed om aan deze cijfers absolute waarde toe te kennen. Het betreft niet meer dan een indicatie voor de toekomst.

Rentebeleid

Vanaf begroting 2013 gelden de volgende afspraken in dit kader:

1. Hanteren van een vast rentepercentage van 4% m.b.t. investeringen onderwijshuisvesting en rioleringen (t.b.v. het bereiken van een constant lastenniveau)
2. Blijven berekenen van bespaarde rente. Bij afschaffen hiervan zou een negatief rente-omslagpercentage ontstaan.
Het percentage is voor 2014 bepaald op 3%.

Gevolg van deze aanpassingen is dat het rente-omslagpercentage voor 2014 uitkomt op 2,15 %.

Belastingen/retributies

Voor het begrotingsjaar 2014 zijn door de gemeenteraad op 15 augustus 2013 enkele belangrijke besluiten genomen, t.w.:

- afschaffing hondenbelasting;
- het heffen van liggelden in de gemeentelijke havens uit de belastingssfeer te halen en via privaatrechtelijke weg bij de gebruikers in rekening te brengen.

Verder zijn de volgende uitgangspunten toegepast voor de begroting 2014:

- er is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals nieuwbouw en verbouw;

- toepassing prijsindexcijfer van 3,0%. Dit leidt tot een tariefsverhoging van 3,0% voor de marktgelden, haven- en kadegelden, begraafrechten, OZB en toeristenbelasting;
- kostendekkendheid afvalstoffenheffing en rioolrechten. Dit leidt tot een verlaging van het tarief voor de afvalstoffenheffing met 1,38% en een gelijkblijvend tarief voor de rioolrechten, in afwachting van nieuwe vGRP;

Rekening houdend met deze uitgangspunten komt de lokale lastendruk voor een meerpersoonshuishouden (het totaalbedrag dat betaald moet worden aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolrechten) in 2014 uit op een bedrag van € 691,98. Ten opzichte van 2013 (€ 690,75) een nagenoeg gelijkblijvende belastingdruk. In deze berekening is uitgegaan van een koopwoning met een gemiddelde waarde van € 222.000.

Reserves en voorzieningen

In het bijlageboek is aangegeven dat de omvang van de algemene reserve per 1 januari 2014 € 27,2 miljoen bedraagt. Van dit saldo wordt € 16 miljoen aangehouden ten behoeve van het weerstandsvermogen en is dus niet inzetbaar voor andere aangelegenheden.

Na 1 januari 2014 zijn inmiddels ook nog een aantal besluiten genomen, waarbij de algemene reserve is ingezet om de corresponderende lasten te dekken. Het gaat hierbij om een bedrag van € 4,4 miljoen en betreft hoofdzakelijk de volgende onderwerpen:

-notitie Reserves en Voorzieningen 2013	-/-	€	65.000
-gebiedsplannen	-		230.000
-aanvulling tijdelijke huisvesting Marklandcollege	-		75.000
-klimaatbeheersing gemeentehuis	-		775.000
-nieuwe begraafplaats Zevenbergen en Klundert	-		3.300.000
-implementatiekosten belastingsamenwerking	-		50.000

Een andere mutatie in de algemene reserve betreft de toevoeging van het batig saldo van de jaarrekening 2012 van € 2,8 miljoen.

Rekening houdend met deze mutaties bedraagt de werkelijke omvang van de algemene reserve per ultimo augustus 2013 € 25,6 miljoen.

In de Kadernota zijn verder nog enkele claims aangekondigd, waarvoor nog besluitvorming door de gemeenteraad nodig is. Het gaat om de volgende claims:

-bodemsanering Oosterstraat Klundert	€ 200.000
-herstructureren Huizersdijk	- 2.000.000
-gebiedsontwikkeling Fijnaart en Klundert	- 2.250.000
-herontwikkeling Standdaarbuiten	- 500.000
-bestemmingsreserve Woningbouw	- <u>1.500.000</u>
Totaal	€ 6.450.000

Hiernaast is aangekondigd dat de komende jaren binnen de grondexploitatie vermoedelijk een aantal complexen kan worden afgesloten. In totaal is hier een 'winstpotentie' aanwezig van € 3,4 miljoen. In de meerjarenbegroting 2014-2017 is aan éénmalige baten in dit kader al een bedrag opgenomen van € 2,9 miljoen. Verder wordt in 2013 € 0,6 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve als afrekening van de beleggingen in de garantiefondsen.

Als ook met bovenstaande informatie (deels gebaseerd op aannames) rekening wordt gehouden, kan het volgende overzicht worden gegeven:

Stand van de reserve medio mei 2013	€ 27,2 mln.
af: -omvang weerstandsvermogen	€ 16,0 mln.
-besluiten na mei 2013	- 4,4 mln.
-claims	- <u>6,5</u> mln.
	- <u>26,9</u> mln.
	€ 0,3 mln.
bij: -saldo jaarrekening 2012	€ 2,8 mln.
- 'winstpotentie' grondexploitatie	- 3,4 mln.
- mutatie 2013 uit beleggingen	- <u>0,6</u> mln.
	- <u>6,8</u> mln.
(Toekomstige) 'vrije ruimte' algemene reserve	€ 7,1 mln.

Naast de algemene reserve beschikt de gemeente ook over diverse bestemmingsreserves. In het bijlageboek is aangegeven dat de omvang van de bestemmingsreserve per 1 januari 2014 € 45,7 miljoen bedraagt. Zoals ook bij de algemene reserve het geval was, is na 1 januari 2013 nog een aantal mutaties doorgevoerd. In een groot aantal gevallen betreft het de overheveling vanuit de algemene reserves naar specifieke bestemmingsreserves. Hiermee rekening houdend is de omvang van de bestemmingsreserve per ultimo augustus 2013 € 51,1 miljoen.

Deze middelen zijn afgezonderd van de algemene reserve ten behoeve van bepaalde afgesproken activiteiten. Alleen na tussenkomst van de raad kan aan deze afgezonderde gelden een andere bestemming worden gegeven. Nog voor de begrotingsraad zullen wij u een update geven van de diverse bestemmingsreserves, waarbij ook ingegaan wordt op de vraag of en zo ja in welke omvang de afgezonderde middelen nog nodig zijn.

Tot slot beschikt de gemeente ook nog over een aantal voorzieningen. De omvang van deze voorzieningen bedraagt € 26,5 miljoen.

Vervangingsinvesteringen

In de begroting 2014 en volgende jaren is rekening gehouden met de lasten van de vervangingsinvesteringen. Hiervan kan het volgende overzicht gegeven worden:

Omschrijving	Investerin- gen 2014- 2017	Jaarlast 2014	Jaarlast 2015	Jaarlast 2016	Jaarlast 2017
Vervanging tractie	268.200	23.400	30.400	29.800	29.300
Apparatuur/gereed- schappen	50.500	0	0	7.400	7.300
Sport	1.631.000	48.600	86.000	116.400	168.600
Kantoorautomatisering	2.335.200	156.100	309.800	462.600	615.400
Kantoorinventaris	39.800	5.700	7.500	2.400	13.700
Rioleringen	7.052.800	85.700	191.100	286.700	346.300
Totaal	11.377.500	319.500	624.800	905.300	1.180.600

De jaarlast voor 2014 is verwerkt volgens de voorschriften van de provincie. Dit betekent dat de lasten volledig zijn opgenomen in de begroting. Voor dat deel dan in 2014 nog niet wordt gerealiseerd, worden de middelen verantwoord binnen de zgn. 'onderuitputting kapitaallasten'. Deze middelen kunnen ingezet worden voor éénmalige uitgaven.

Een uitgebreid overzicht van de vervangingsinvesteringen is opgenomen in het Bijlagenboek bij de begroting 2014.

Grondslagen begroting 2014

Bij de samenstelling van de begroting 2014 is uitgegaan van de volgende grondslagen:

Financiële structuur

-salarissen en sociale lasten:	1,50%	
<i>CAO-aanpassing 2012:</i>		<i>0,0%</i>
<i>Stijging sociale lasten (pensioenpremies):</i>		<i>1,5%</i>
-norm opleidingen, vorming en training	2,50%	v.d. loonsom
-norm vervangingen wegens ziekte	2,00%	v.d. loonsom
-kostenontwikkeling (m.u.v. beheerplannen)	0,00%	
-kostenontwikkeling beheerplannen	3,29%	
-inflatiecorrectie lokale heffingen	3,00%	
-rente berekend financieringstekort	3,00%	
-rente eigen financieringsmiddelen	3,00%	
-renteomslagpercentage bestaande investeringen	2,15294%	
-basisraming uitkering gemeentefonds		meicirculaire 2013, incl. inschatting effect rijksbezuinigingen € 6 miljard

Fysieke structuur

-woonruimten	16.448
-oppervlakte in land (in ha.)	15.914
-oppervlakte binnenwater (in ha.)	2.488

Sociale structuur

-inwoners	36.717
-inwoners jonger dan 20 jaar	8.337
-inwoners ouder dan 64 jaar	6.659

Recapitulatie-overzicht

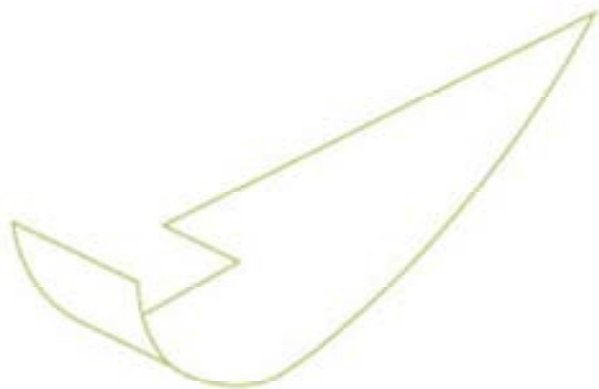
Recapitulatie-overzicht (bedragen x €1.000)

Num- mer	Programma	Raming begroting 2014		
		Baten	Lasten	Saldo
1	Lokale heffingen	-1.090	0	-1.090
	Overige baten	-760	0	-760
	Lasten		23.576	23.576
	Wonen en leven in Moerdijk	-1.850	23.576	21.726
2	Lokale heffingen	-500	0	-500
	Overige baten	-12.799	0	-12.799
	Lasten		18.635	18.635
	Werken en ondernemen in Moerdijk	-13.299	18.635	5.336
3	Lokale heffingen	0	0	0
	Overige baten	-1.058	0	-1.058
	Lasten		13.944	13.944
	Meedoen in Moerdijk	-1.058	13.944	12.886
4	Lokale heffingen	-1	0	-1
	Overige baten	-190	0	-190
	Lasten		3.771	3.771
	Veiligheid in Moerdijk	-191	3.771	3.580
5	Lokale heffingen	-3.883	0	-3.883
	Overige baten	3.592	0	3.592
	Lasten		5.855	5.855
	Duurzaam leven in Moerdijk	-291	5.855	5.564
	Lokale heffingen	-42.391	0	-42.391
	Algemene uitkeringen	-2.685	0	-2.685
	Dividend	-796	0	-796

	Saldo financieringsfunctie	-51.578	0	-51.578
	Overige baten	41.731	0	41.731
	Lasten		6.220	6.220
6	Samen vóór en mét de klant	-55.719	6.220	-49.499
	Overige baten	0	0	0
	Lasten		762	762
7	Raad	0	762	762
	Onvoorzien			
	Resultaat voor bestemming	-72.408	72.763	355
	Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves			
1	Wonen en leven in Moerdijk	-1.133	750	-383
2	Werken en ondernemen in Moerdijk	-463	116	-347
3	Meedoen in Moerdijk	-139	104	-35
4	Veiligheid in Moerdijk	-95	0	-95
5	Duurzaam leven in Moerdijk	-41	0	-41
6	Samen vóór en mét de klant	-127	7	-120
7	Raad	0	0	0
	Sub-totaal mutaties reserves	-1.998	977	-1.021
	Resultaat na bestemming	-74.406	73.740	-666

Programma's

Programma 1 Wonen en leven in Moerdijk

Doelstelling 'Kernen'

Een goede leef- en woonomgeving in de eigen kern in fysieke zin.

Wij wensen het hoofd te bieden aan toenemende bevolkingskrimp en vergrijzing. Concreet zetten wij in dit kader in op het minimaal behouden van het huidige inwoneraantal, zijnde 36.500 inwoners. We menen dit te kunnen bereiken door middel van een adequate koppeling van wonen, werken en recreatie. Naast de inzet op de verbetering van de leef- en woonomgeving in de afzonderlijke kernen, het realiseren van een toekomstbesteding netwerk van voorzieningen, hechten we aan het realiseren van een zodanige samenhang tussen de kernen dat het geheel meer is dan de som der delen. Kortom: Moerdijk als één gemeente, maar waarin de kernen hun eigenheid behouden.

Subdoel 1 Bevorderen kwaliteit woonomgeving

Dit betekent voor ons:

Het samen met onze burgers en partners via "gebiedsplannen" realiseren en waarborgen van een prettige woon- en leefomgeving, welke leidt tot een waardering van de woning en woonomgeving van de burger van minimaal een 7.

Het op basis van de beeldkwaliteitplannen zorgdragen voor de juiste kwaliteit van de buitenruimte.

Bouwen naar behoefte met bijzondere aandacht voor de huisvesting van ouderen en starters. Samen met onze partners voorzien wij in dit kader in een adequaat aanbod van woningen.

Het beschermen en instandhouden van cultureel erfgoed.

Het verbeteren van het imago van onze gemeente.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Het op projectmatige wijze realiseren van de benodigde woningbouwproductie zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin. Voor 2014 wordt op basis van lopende projecten ingezet op de oplevering van 175-200 woningen. Er is een bestemmingsreserve van 1,5 miljoen euro opgenomen.

Verstrekken van 8 tot 12 nieuwe startersleningen.

Uitvoering geven aan het gemeentelijk monumentenbeleid (onderdeel van de Paraplunota Maatschappij).

Opstellen en uitvoeren van de gebiedsplannen.

Het uitvoeren van de vastgestelde beeldkwaliteitsplannen en beheerplannen. In 2014 wordt onder meer de volgende grote werken/reconstructies uitgevoerd:

- Markt in Standdaarbuiten;
- Molenberglaan in Klundert.

Continueren van de burgerschouw.

Adequate afhandeling meldingen van burgers.

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
Waardering van woning in woonkern	7,7	7,8	7,8	
Waardering van woonomgeving in woonkern	7,2	7,1	7,0	
Tevredenheid over beheer en onderhoud woonomgeving	7,0	6,8	6,8	
Waardering leefbaarheid in woonomgeving	7,4	7,3	7,2	
Aantal inwoners (per 31-12)	36.547	36.544	36.618	
Aantal nieuwe woningen	122	176	107	
Aantal gesloopte woningen	1	23	8	

Subdoel 2 Een toekomstbestendig netwerk van voorzieningen

Dit betekent voor ons:

Het bieden van kwalitatieve goede basisvoorzieningen (basisschool, buitensportaccommodatie en gemeenschapshuis) in elke kern.

Het faciliteren van het proces gericht op het realiseren van brede scholen.

Het aanbieden van volwaardig voortgezet onderwijs aan de inwoners van

Moerdijk in Zevenbergen.
Het samen met partners en burgers optimalisering van voorzieningen op het terrein van wonen, zorg en welzijn.
Het voorzien in voldoende kwalitatieve speelruimte.
Het optimaliseren van het gebruik van sportvoorzieningen.

Wat gaan we er voor doen: in 2014
Uitvoering geven aan het onderwijshuisvestingsprogramma 2014. Onderdeel hiervan is: <ul style="list-style-type: none"> - aanpassing brandcompartiment De Springplank; € 3.600. - herstel constructiefouten/asbest 2 scholen openbaar onderwijs; € 47.500. - herstel constructiefouten/asbest 7 scholen De Waarden; € 91.000. - herstel constructiefout stalen latei gevel de Springplank; € 1.500. - verwijdering 3 noodlokalen de Rietvest; € 39.000.
Het voorzetten van het faciliteren van het proces gericht op het realiseren van brede scholen. Hiervoor is een bedrag van € 30.000 per jaar gereserveerd.
Realiseren van volwaardig voortgezet onderwijs in Zevenbergen door middel van uitvoering van het project uitbreiding Markland College.
Uitvoering geven aan het speelruimtebeleid. In 2014 ligt de nadruk op het aanwijzen van informele speelruimte daar waar mogelijk.
Uitvoering geven aan de Paraplunota Maatschappij (onderdeel voorzieningen), onder meer invulling geven aan het scheiden van wonen en zorg, voortkomend uit de aanpassing van de AWBZ.
Uitvoering geven aan de bezuinigingsopdracht met betrekking tot buitensport accommodaties, mede gericht op een optimalisering van het gebruik van deze accommodaties.
Voortzetten van het invullen van de bezuinigingopdracht betreffende de gemeentelijke zwembadaccommodaties.
Realiseren van voldoende begraafcapaciteit tot minimaal 2040 voor de gehele gemeente Moerdijk. In 2014 worden planologische procedures in gang gezet en wordt de financiële haalbaarheid van 2 locaties onderzocht.

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
Waardering van basisonderwijs in buurt	7,4	7,5	7,5	
Waardering speelruimte	6,6	6,3	6,5	
Waardering peuterspeelzalen en BSO	-	7,1	6,8	
Waardering sportvoorzieningen	7,3	7,6	7,5	
Aantal gerealiseerde brede scholen	-	-	3	
Aantal leerlingen in voortgezet onderwijs	610	718	800	

Subdoel 3 Goede bereikbaarheid van de kernen

Dit betekent voor ons:
De kernen van Moerdijk zijn onderling goed bereikbaar, zowel vanuit utiliteair als recreatief oogpunt.
Het adequaat oplossen van bereikbaarheids- en verkeersveiligheidsknelpunten.
Het realiseren van (ontbrekende) fiets- en wandelverbindingen.

Wat gaan we er voor doen: in 2014
Uitvoering geven aan de ontwerpfase van het project 162 Noordelijke randweg Zevenbergen.
Uitvoering geven aan het parkeerbeleid.
Het oplossen van bereikbaarheids- en verkeersveiligheidsknelpunten. Hieronder vallen onder meer: <ul style="list-style-type: none"> - problematiek in Klundert; - leefbaarheidsimpuls Zevenbergschen Hoek (onderdeel van project Moerdijk Meer Mogelijk).
Uitvoering geven aan het fiets- en wandelpadenplan. Voor 2014 staat het volgende gepland: <ul style="list-style-type: none"> - snelheidsmaatregelen Kraaiendijk (Heijningen), Zuidelijk (Langeweg),

Achterdijk (Zevenbergschen Hoek);
- aanpassingen fietsverbinding Willemstad – Klundert.

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
Waardering bereikbaarheid van de buurt met auto	7,9	7,9	7,9	
Waardering parkeren in de buurt	6,5	6,2	6,4	
Waardering openbaar vervoer	6,0	6,2	6,3	
Waardering fietsmogelijkheden in gemeente	7,2	7,1	7,2	
Waardering verkeersveiligheid in buurt	6,5	6,3	6,3	

Baten en lasten programma 1

(Cijfers x €1.000)

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
Lasten	23.808	24.134	23.576	23.290	22.873	22.772
Baten	2.378	2.025	1.850	1.900	1.902	1.902
Resultaat voor bestemming	21.430	22.109	21.726	21.390	20.971	20.870
Storting in reserves	1.471	1.153	750	885	885	885
Onttrekking aan reserves	6.212	5.471	1.133	704	651	524
Resultaat na bestemming	16.689	17.791	21.343	21.571	21.205	21.231
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming						
Doorbelasting kostenplaatsen				97	V	
Kapitaallasten				413	N	
Overige verschillen				699	V	
Vershil t.o.v. 2013				383	V	

Toelichting doorbelasting kostenplaatsen

De doorbelasting (saldo lasten en baten) aan de diverse producten in de begroting vanuit de kostenplaatsen vindt plaats op basis van de opgestelde capaciteitsplanningen van de diverse afdelingen. De toelichting op de verschillen in baten en lasten 2014 ten opzichte van 2013 treft u bij de betreffende kostenplaatsen aan.

Toelichting kapitaallasten

Het nadelig verschil t.o.v. 2013 ad € 413.000 is voornamelijk het gevolg van:

Nieuwe investeringen in :

- Uitbreiding huisvesting Marklandcollege € 318.000
- Rioleringen - 96.000
- Sportaccommodaties - 91.000

Waartegenover lagere lasten t.b.v.:

- Huisvesting openbaar basisonderwijs € 41.000
- Huisvesting bijzonder basisonderwijs - 26.000

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 699.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2013 zijn:

- Vervangingen op basis van beheerplannen € 549.000 V
Vanaf 2014 worden vervangingen op basis van beheerplannen verantwoord als onderhanden werk op de balans. Na realisatie worden de kosten ten laste van de exploitatie gebracht en wordt ook de mutatie in de reserve Maatschappelijk Nut verantwoord. In 2013 werden die mutaties nog in de exploitatie geraamd. Deze gewijzigde methodiek leidt tot een voordelig verschil op dit programma. De corresponderende mutaties in de reserve worden verantwoord op programma 6.
- Verlaging budgetten o.b.v. realisatie voorgaande jaren - 48.000 V
Op grond van de werkelijke kosten in de afgelopen jaren zijn een aantal budgetten verlaagd. Het gaat o.a. om
 - o Openbare verlichting € 33.000
 - o Onderhoud berm - 15.000
- Lagere aanbestedingen en gunningen 2014 ten opzichte van raming 2013: - 179.000 V
 - o Klepelmaaieren berm € 55.000
 - o Groot onderhoud buitensportaccommodaties - 25.000
 - o Maaien gazons - 49.000
 - o Beplantingen - 50.000
- Rationeel wegbeheer - 61.000 N
Verhoging toevoeging t.o.v. 2013 aan voorziening wegenbeheerplan o.b.v. CROW index.

- Exploitatiebijdragen derden - 113.000 N
 Op grond van lopende overeenkomsten worden exploitatiebijdragen verstrekt aan exploitanten van zwembaden en multifunctionele accommodaties. Op grond van de overeenkomsten worden die bijdragen (gedeeltelijk) indexmatig verhoogd. Het gaat onder meer om:
 - o Zwembaden € 65.000
 - o Multifunctionele accommodaties - 48.000

- Huisvesting bijzonder basisscholen - 42.000 V
 De kosten huisvesting bijzonder basisscholen komen in 2014 lager uit omdat in 2013 de 1^e inrichting meubilair en het 1^e onderwijs leerpakket voor de 10^e groep van de Willem de Zwijgerschool waren geraamd. Daarnaast werd in 2013 door Oranjewoud een MOP opgesteld.

- Huisvesting voortgezet onderwijs - 40.000 N
 In 2013 werd nog € 40.000 geraamd voor te ontvangen huur van Centrum voor de Kunsten Amadeus voor de huisvesting van de muziekschool. Met ingang van 2014 wordt die huisvesting door het Marklandcollege gebruikt.

- Gemeenschapshuizen - 44.000 N
 In de begroting 2014 is de door de gemeente te betalen huur opgenomen van het nieuw te bouwen gemeenschapshuis De Ankerkuil in Moerdijk voor de periode van een half jaar.

- Riolering - 203.000 V
 In 2013 is een bedrag van € 80.000 geraamd wegens specifieke werkzaamheden t.b.v. wateroverlast in Fijnaart. In het kader van de 1^e fase bezuinigingen is besloten een voordeel op kapitaallasten van € 180.000 niet te verrekenen met de storting in de voorziening riolering. Hierdoor is de storting 2014 € 123.000 lager dan die in 2013.

- Ruimtelijke ordening - 125.000 V
 Als onderdeel van het actualisatieprogramma worden in 2013 een aantal nieuwe bestemmingsplannen opgesteld. Het reguliere budget 2013 is ten behoeve van die inhaalslag eenmalig verhoogd en komt daarmee € 105.000 hoger uit dan het budget 2014. Voorts worden op basis van de Nota Kostenverhaal aanvragen bestemmingsplanwijziging en ontheffingen volledig in rekening gebracht bij de aanvrager. Gelet op de realisatie in afgelopen jaren zijn de geraamde opbrengsten 2014 ten opzichte van 2013 met € 20.000 verhoogd.

- Overige eigendommen - 30.000 N
 De gemeentelijke gebouwen worden 1 x per 3 jaar geïnspecteerd. In 2014 is daarvoor een raming opgenomen van € 30.000.

- Bouwleges - 155.000 N
 De legesinkomsten laten de laatste jaren een dalende trend zien. Dit is het gevolg van de economische crisis waardoor

het aantal bouwaanvragen afneemt. Verder betreft het veelal aanvragen voor kleinere verbouwingen in plaats van grote investeringen. Daarnaast kan sinds de inwerkingtreding van het nieuwe bouwbesluit voor een aantal aanpassingen volstaan worden met een melding. Daarvoor worden geen leges in rekening gebracht. De verlaging van de opbrengsten is inclusief een extra verhoging van de bouwleges met 5%.

Resteert nog een nadelig verschil ter grootte van € 4.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere mutaties.

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties 2014 m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijk resultaat beïnvloeden (afgerond op duizendtallen). Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 6. Een vergelijking met 2013 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar (gedeeltelijk) verschillend zijn.

Stortingen:		€ 750.000
- Storting in reserve maatschappelijk nut t.b.v. vervangingen beheerplan wegen	€ 253.000	
- Storting in reserve maatschappelijk nut t.b.v. vervangingen beheerplan openbare verlichting	- 154.000	
- Storting in reserve maatschappelijk nut t.b.v. vervangingen beheerplan groen	- 50.000	
- Storting in reserve maatschappelijk nut t.b.v. vervangingen beheerplan speelvoorzieningen	- 45.000	
- Storting in reserve maatschappelijk nut t.b.v. vervangingen beheerplan bruggen / kunstwerken	- 70.000	
- Storting in reserve maatschappelijk nut t.b.v. indexering beheerplannen	- 43.000	
- Storting in de reserve huisvesting onderwijs	- 135.000	
Onttrekkingen:		€ 1.133.000
- Onttrekking aan de reserve huisvesting onderwijs	- 909.000	
- Onttrekking bruto reserve t.b.v. afschrijvingslast investering groot onderhoud De Niervaert	- 19.000	
- Onttrekking bruto reserve t.b.v. afschrijvingslast investering aansluiting Bosselaar op riolering	- 2.000	
- Onttrekking bruto reserve t.b.v. afschrijvingslast investeringen buitensportaccommodaties	- 115.000	
- Onttrekking bruto reserve t.b.v. afschrijvingslast investering multifunctioneel centrum Fijnaart	- 88.000	

Programma 2 Werken en ondernemen in Moerdijk

Doelstelling "Economisch Klimaat"

Het realiseren en waarborgen van een goed economisch klimaat.

Ten behoeve van het verkrijgen en waarborgen van een goed economisch klimaat richten wij ons op enerzijds een optimale benutting van de bovenregionale economische potentie van onze gemeente als hoogwaardig industrieellogistiek knooppunt en anderzijds het bieden van meer "ruimte" voor ons lokale bedrijfsleven. Eén en ander uiteraard binnen kaders van duurzaamheid, veiligheid en leefbaarheid.

Voorts willen wij door middel van de samenwerking met allerlei partners (o.a. regiogemeenten, 3 O's: Overheid, Ondernemen en Onderwijs) integrale bijdragen leveren aan de economische én toeristische ontwikkeling binnen onze gemeente alsmede het verbeteren van het functioneren van de arbeidsmarkt. De "O" van ondernemen heeft uiteraard ook betrekking op ons eigen handelen. Wij richten ons hierbij op het vormgeven van een ondernemende, resultaatgerichte organisatie, die tijdig inspeelt op in- en externe ontwikkelingen en hierbij een pro-actieve en oplossingsgerichte houding aanneemt.

Subdoel 1 De economische basis op orde

Dit betekent voor ons:

Gemeente Moerdijk wil vanuit het uitgangspunt 'economie en leefbaarheid hand in hand' een goed vestigingsklimaat bieden voor ondernemers. Een waardering van het vestigingsklimaat door ondernemers met 7,0 in 2016 is daarbij het streven. De gemeente beoogt groei (minimaal behoud) van de werkgelegenheid in de gemeente, waarbij de groei boven het niveau van het West-Brabantse gemiddelde ligt en de werkloosheid onder het West-Brabants gemiddelde. Daarbij wordt ingezet op de volgende doelen en resultaten:

- Voldoende passende ruimte om te ondernemen, met als beoogd resultaat een waardering van ondernemers voor het gemeentelijke beleid op het gebied van herstructurering en ontwikkeling van bedrijfslocaties met 6,2 in 2016;
- Goede aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, met

als beoogd resultaat een waardering van het gemeentelijk arbeidsmarktbeleid met 6,5;

- Goede dienstverlening voor bedrijven, met als beoogd resultaat een waardering met 7,0 in 2016;
- Maatschappelijk Verantwoord Ondernemerschap.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Gekoppeld aan het traject Gebiedsplannen opstellen (m.n. Zevenbergen en Standdaarbuiten) en uitvoeren (Klundert, Willemstad/Helwijk, Fijnaart, Dintelmond) van het Bedrijventerreinenprogramma.

Project 172: (her)ontwikkeling van lokale bedrijventerreinen (startdocument in voorbereiding).

Voorbereiden en borgen ruimte voor bedrijven in bestemmingsplannen:

- Opstellen algemene kaders voor vestigingsmogelijkheden van (perife-re) detailhandel en internetwinkels op bedrijventerreinen;
- Bestemmingsplan Buitengebied, inclusief toetsingskader ruimtelijke mogelijkheden agrarische sector en aanpak bereikbaarheid landelijk gebied;
- Bestemmingsplan De Koekoek.

Mede uitvoering geven aan Regionale Agenda Werklocaties West-Brabant, via samenwerking in de Regio West-Brabant.

Het verder verbeteren van de aan de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt via 3O-samenwerking Moerdijk (lokaal) en rpA West-Brabant (regionaal).

Bevorderen arbeidsparticipatie door:

- Voorbereidingen treffen voor het Implementeren van de Participatiewet (per 1 januari 2015 van kracht);
- Implementeren van het organisatie-onderdeel Team Werk binnen de regionale samenwerking Werk & Inkomen (Werkplein regio Etten-Leur i.o.) In het team Werk vinden alle activiteiten gericht op werk, re-integratie en participatie plaats;
- Benutten Werkgelegenheidsproject Moerdijk als onderdeel van het Werkplein regio Etten-Leur i.o. om groepen mensen met een (grotere) afstand tot de arbeidsmarkt te activeren en arbeidsfit te maken;
- Vervolg geven aan de ingezette herstructurering van de sociale werk-

<p>voorziening door de resultaten van de bestuursopdracht (2013) uit te werken;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Werkervaringsplekken te creëren binnen de gemeentelijke organisatie en partners van de gemeente Moerdijk; ▪ De aanpak van laaggeletterdheid en het bieden van een laagdrempelig aanbod van basiseducatie voor mensen met weinig basisvaardigheden, via samenwerking met ROC-West-Brabant.
<p>Verder vormgeven van Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, gericht op betere dienstverlening voor bedrijven. De Omgevingsdienst bevindt zich in een opstartfase. In 2014 wordt met name ingezet op het borgen van bestaande Moerdijkse servicenormen.</p>
<p>Continueren monitoring van de beleving van toezicht (handhaving).</p>
<p>Opstellen accountplan voor bedrijven, gericht op het systematische en doelgerichte aanpak van bedrijfscontacten, waaronder bedrijfsbezoeken.</p>
<p>Vervolg geven aan dienstverlening aan startende en reeds gevestigde ondernemers, in samenwerking met lokale en regionale partners.</p>
<p>(Mede) organiseren van netwerkbijeenkomsten voor ondernemers, zoals het Ondernemersontbijt en het Ondernemersgala.</p>
<p>Verbeteren communicatie richting ondernemers door het ontwikkelen van een digitale nieuwsbrief en het beter benutten van social media.</p>
<p>Bij actualisatie van het inkoopbeleid worden mogelijkheden voor het lokale bedrijfsleven en de invulling van de social return-paragraaf uitgewerkt.</p>

Subdoel 2 Levendige kernen

Dit betekent voor ons:

Wij willen levendige kernen, waarbij de ambitie is gericht op minimaal behoud van winkels en horecavoorzieningen in de centrumgebieden van hoofdkern Zevenbergen en subregionale kernen Klundert, Fijnaart (in aantal, bvo en diversiteit branchering). Daarbij wordt ingezet op de volgende doelen:

- Sterke centrumfunctie van Zevenbergen, Klundert en Fijnaart;
- Passend aanbod aan activiteiten en evenementen;
- Toekomstbestendige detailhandel.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Project 166: Gebiedsplannen; Uitvoering geven aan de vastgestelde gebiedsplannen en in samenwerking met de kernen opstellen van gebiedsplannen.

Opzetten structureel overleg met ondernemersverenigingen, gericht op:

- het gezamenlijk versterken van de aantrekkelijkheid van de centrumgebieden;
- het bevorderen van samenwerking tussen ondernemers in de detailhandel en horeca en de maatschappelijke organisaties/het verenigingsleven t.b.v. gezamenlijke organisatie van activiteiten en evenementen;
- in contact brengen van de detailhandel met organisaties die ondersteuning bieden bij innovatie in de sector.

Uitvoering geven aan het aanvalsplan toekomstbestendige detailhandel (2013), door o.a.:

- Besluitvorming over eventuele verruiming van de winkeltijden, op basis van in 2013 verricht onderzoek naar de economische en sociale effecten;
- Organiseren van een bijeenkomst voor detailhandel i.s.m. partners zoals de Kamer van Koophandel en Hoofdbedrijfschap Detailhandel.

Project 122: Revitalisering Voorstraat/Molenstraat Fijnaart.

Project 153: Revitalisering Centrum Zevenbergen.

Project 171: Centrumontwikkeling Klundert (startdocument in voorbereiding).

Subdoel 3 Toeristische bestemming Moerdijk

Dit betekent voor ons:

De focus ligt op het beter benutten van de toeristische recreatieve waarden van de gemeente, zoals de vestingsteden Willemstad en Klundert en de forten, en het immateriële culturele erfgoed, zoals tradities en plaatselijke feesten. Daarbij wordt ingezet op de volgende doelen:

- Sterke toeristische-recreatieve band met het water;
- Toeristisch-recreatief benutten van de cultuurhistorische waarden;

- Optimaal gebruik groene kwaliteiten buitengebied voor toeristisch-recreatieve functies.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Binnen de Gebiedsopgave Waterpoort en Ontwikkelingsplan Waterrijk werkt Moerdijk aan:

- Versterking van de toeristische en recreatieve waarde met projecten binnen “de Stelling van Willemstad”: Willemstad en de satellieten: fort Bovensluis, fort Buitensluis, fort de Hel, fort Prins Frederik en fort Sabina. De beheerders werken samen aan arrangementen en het promoten ervan;
- Het ontwikkelen van de recreatieve verbinding met de forten van de Brabantse Wal en de Zuiderwaterlinie;
- Onderzoek naar de haalbaarheid van het behoud en verduurzamen van de pontjes, incl. een uitbreiding met een pontje tussen fort Prins Frederik en fort Sabina;
- Starten met het planmatig opknappen van fort Sabina; als de financiering rondkomt ook van de Botenloodsen.

Professionaliseringsslag van de toeristische promotie en informatievoorziening, met een nieuwe partner, op basis van het promotieplan/marketing- en communicatiestrategie (2013).

Project 22: Golfbaan Zevenbergen.

Subdoel 4 Hoogwaardig logistiek en industrieel knooppunt Moerdijk

Dit betekent voor ons:

Spil van het hoogwaardig logistiek- en industrieel knooppunt in de gemeente Moerdijk is Zeehaven- en industrieterrein Moerdijk. Een duurzame, veilige en goed bereikbare haven is hierbij het algemene uitgangspunt. Verder kan en wil de regio West-Brabant zich onderscheiden met de speerpuntsectoren Biobased Economy, Maintenance en Logistiek, zoals opgenomen in de Strategische Agenda West-Brabant. Versterken van de positie op alledrie de speerpuntsectoren is kansrijk voor Moerdijk. Daarbij wordt ingezet op de volgende doelen:

- Duurzame benutting van de economische kansen van de haven;
- De sterke speerpuntsectoren biobased economy, maintenance,

logistiek verder ontwikkelen.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Deelnemen aan GR Havenschap, met als belangrijkste dossiers in 2014 uitvoering Havenstrategie (besluitvorming in 2013), businessplan, governancestructuur/verzelfstandiging, Logistiek Park Moerdijk, Duurzame Verbindingen Moerdijk.

Besluitvorming Integrale Herziening Bestemmingsplan Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk.

Uitvoering geven aan Havenstrategie Moerdijk (besluitvorming in 2013)

Planvorming en uitvoering 3O-samenwerking Moerdijk, gericht op speerpuntsectoren logistiek, biobased economy en maintenance.

Deelnemen aan GR RWB en participatie in Rewin: mede uitvoeren Strategische Agenda West-Brabant met speerpuntsectoren logistiek, biobased economy en maintenance, acquisitie van bedrijven naar West-Brabant/-Moerdijk.

Uitvoeren Gebiedsontwikkeling Moerdijk MeerMogelijk, met de volgende projecten:

- Project 80: Waterfront Moerdijk.
- Project 120: Logistiek Park Moerdijk.
- Project 162: Noordelijke randweg Zevenbergen.
- Project 164: Inrichting Stationsgebied Lage Zwaluwe.

Economisch Klimaat algemeen	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal vestigingen	3.024	3.146	3.166		
Aantal startende ondernemers (WGE)	256	334	316		
Waardering ondernemingsklimaat (1x in 4 jaar)	-	-	6,5	-	-

Ruimte voor bedrijven	2010	2011	2012	2013	2014
Waardering beleid ontwikkeling herstructurering bedrijfslocaties (1x in 4 jaar)	-	-	5,7	-	-
Bedrijventerrein – uitgifte in ha (peildatum 31-12), exclusief Zeehaven- en Industrierrein Moerdijk	-	0,5 ha	0 ha		
Bedrijventerrein – terstond uitgifbaar in ha (peildatum 31-12), excl. Zeehaven- en Industrierrein Moerdijk)	-	2,2*	2,2*		

* in Zevenbergschen Hoek

Arbeidsmarkt	2010	2011	2012	2013	2014
Werkgelegenheid in aantal banen	21.022	21.590	20.710		
Beroepsbevolking Moerdijk (WGE)			17.500		
Participatiegraad (WGE)			71,8%		
Niet werkende werkzoekenden-percentage (WGE)			3,8%		
Vacatures (nbn)					
Waardering arbeidsmarktbeleid (1x in 4 jaar)	-	-	6,1	-	-

Dienstverlening	2010	2011	2012	2013	2014
Waardering dienstverlening (1x in 4 jaar)	-	-	6,3	-	-
Klantcontacten SOM	-	110	84		

Levendige kernen	2010	2011	2012	2013	2014
Waardering centrum Zevenbergen	-	-	6,7		
Waardering centrum Klundert	-	-	5,3		
Waardering centrum Fijnaart	-	-	6,8		

Toeristische bestemming Moerdijk	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal toeristische overnachtingen					
Waardering toeristisch-recreatief aanbod door burgers					
Waardering toeristisch-recreatief aanbod door toeristen (2016)					

Zeehaven- en Industrierrein Moerdijk					
Indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal vestigingen (Havenschap)			409		
Werkgelegenheid (direct) in aantal banen (Havenschap)			8.678		
Uitgeefbare grond in hectares (per 1-1)	143	142	137		
Zeeschepen – aantal	-	2.069	1.992		
Zeeschepen – overslag (ton x 1.000)	5.054	6.118	6.937		
Binnenvaartschepen - aantal	-	13.804	12.722		
Binnenvaartschepen – overslag (ton x1.000)	12.614	15.020	13.348		

Baten en lasten programma 2

(Cijfers x €1.000)

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
Lasten	19.009	23.532	18.635	18.427	15.229	14.939
Baten	14.909	19.467	13.299	17.260	10.492	11.073
Resultaat voor bestemming	4.100	4.065	5.336	1.167	4.737	3.866
Storting in reserves	1.972	1.633	116	946	200	879
Onttrekking aan reserves	3.355	871	463	400	390	219
Resultaat na bestemming	2.717	4.827	4.989	1.713	4.547	4.526
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming						
Doorbelasting kostenplaatsen			448 V			
Kapitaallasten			12 N			
Overige verschillen			1.707 N			
Vershil t.o.v. 2013			1.271 N			

Toelichting doorbelasting kostenplaatsen

De doorbelasting (saldo lasten en baten) aan de diverse producten in de begroting vanuit de kostenplaatsen vindt plaats op basis van de opgestelde capaciteitsplanningen van de diverse afdelingen. De toelichting op de verschillen in baten en lasten 2014 ten opzichte van 2013 treft u bij de betreffende kostenplaatsen aan.

Toelichting kapitaallasten

Het nadelig verschil t.o.v. 2013 ad € 12.000 is voornamelijk het gevolg van hogere rentelasten a.g.v. een hogere rente-omslagpercentage 2014 t.o.v. 2013

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 1.707.000 nadelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2013 zijn:

- Grondexploitatie € 1.961.000 N
Actualisatie van de projecten van de grondexploitatie levert op dit programma een nadeel op ten opzichte van 2013. Het verschil wordt veroorzaakt door het dynamische karakter van de diverse exploitaties. Mutaties in lasten en baten van de grondexploitatie worden voor zover zij niet worden verrekend met de boekwaarden van de gronden, toegevoegd of onttrokken aan reserves. Die mutaties met de reserves vinden plaats op programma 6. De verantwoording van het resultaat van af te sluiten plannen wordt eveneens verantwoord op programma 6.
De belangrijkste verschillen 2014 ten opzichte van 2013 zijn:
 - o Lagere verrekening baten / lasten met reserve bovenwijkse voorzieningen € 1.375.000 N
 - o Lagere verrekening baten / lasten met reserve ruimtelijke ontwikkeling - 30.000 N
 - o Hogere verrekening baten / lasten met reserve geoormerkte gelden - 177.000 V
 - o Overige verrekeningen - 5.000 N
 - o Lager verwacht resultaat af te sluiten exploitaties - 728.000 N

- Havens - 93.000 V
Bij de 1^e bestuursrapportage 2013 is de inhuur voor de haven Willemstad verhoogd, maar is de verrekening van die inhuur niet verrekend met de voorziening havens. Verder is de geraamde hogere opbrengst havengelden 2014 niet verrekend met de voorziening maar komt die t.g.v. de exploitatie 2014.

- WWB inkomen - 96.000 V
Het negatief exploitatieresultaat van de werkorganisatie Werk & Inkomen bedraagt over 2013/2014 naar verwachting € 172.000, waarvan € 134.000 ten laste van 2013 is geraamd en € 38.000 ten laste van 2014.

- Participatie en reïntegratie € 79.000 V
 In 2013 werd in verband met de samenwerking op het werkplein vooruitlopend op de GR Intergemeentelijke Sociale Dienst, personeel t.b.v. de uitvoering van WWB werk ingehuurd tot een bedrag van € 53.000. Daarnaast is op grond van de cijfers over de afgelopen jaren de raming voor dienstbetrekkingen IDLW verlaagd met € 29.000. De overige verschillen op dit product bedragen per saldo € 3.000 nadeliger

Resteert nog een nadelig verschil ter grootte van € 14.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere mutaties.

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties 2014 m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijk resultaat beïnvloeden (afgerond op duizendtallen). Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 6. Een vergelijking met 2013 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar (gedeeltelijk) verschillend zijn.

Stortingen:		€ 116.000
- Storting in reserve bovenwijkse voorzieningen t.l.v. Vlinderbuurt	€ 36.000	
- Storting in reserve bovenwijkse voorzieningen t.l.v. Stoofstraat, Zevenbergen	- 31.000	
- Storting in reserve bovenwijkse voorzieningen t.l.v. Kloosterblokje IV	- 11.000	
- Storting in reserve Maatschappelijk Nut i.v.m. besluitvormingsnotitie werkorganisatie W&I	- 38.000	
Onttrekkingen:		€ 463.000
- Onttrekking reserve strategische grondverwerving t.b.v. diverse complexen	€ 349.000	
- Onttrekking reserve Maatschappelijk Nut i.v.m. besluitvormingsnotitie werkorganisatie W&I	- 38.000	
- Onttrekking algemene reserve i.v.m. besluitvormingsnotitie werkorganisatie W&I	- 38.000	
- Onttrekking bruto reserve t.b.v. afschrijvingslast investering opwaardering Dintelmond	- 7.000	
- Onttrekking algemene reserve t.b.v. mutatie grond Fijnaart West en gronden BB	- 11.000	
- Onttrekking bruto reserve t.b.v. afschrijvingslast investering Fort Sabina	- 20.000	

Programma 3 Meedoen in Moerdijk

Doelstelling 'Sociale cohesie'

Versterken van de sociale cohesie in de kernen.

Sociale cohesie staat voor de samenhang in de maatschappij, solidariteit, zorg en verantwoordelijkheid voor elkaar. Bij onze inzet gericht op het versterken van de sociale cohesie ligt de nadruk op "mee doen". Dit geldt niet alleen voor de kwetsbare doelgroepen, maar voor alle inwoners.

Wij vinden het van groot belang dat meer mensen mee kunnen doen in de samenleving. Hierbij beroepen wij ons in eerste instantie op de eigen verantwoordelijkheid en kracht van de burger en zijn of haar omgeving. Daar waar nodig ondersteunen wij de burger zo goed als mogelijk om zolang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven participeren.

De samenleving heeft sociaal cement nodig om niet af te brokkelen. Het verenigingsleven, of het nu gaat om sport of cultuur, draagt hier in belangrijke mate aan bij. Wij waarderen en ondersteunen daarom activiteiten en initiatieven door vrijwilligers die het welzijn bevorderen.

Subdoel 1 Herijking visie en beleid

Dit betekent voor ons:

Een beleid waar ons sociale gezicht tot uitdrukking wordt gebracht, dat voldoet aan en inspeelt op nieuwe wetgeving. Een begrip als 'de kanteling' zal breed in de organisatie en daarbuiten worden uitgerold.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

De vaststelling van de paraplu-nota Maatschappij; een geactualiseerde visie inclusief een uitvoeringsstrategie en vervolgens hieraan uitvoering geven.

Aanpassing en aanvulling van beleid naar aanleiding van de in het regeerakkoord en het sociaal akkoord aangekondigde nieuwe wetgeving en de verantwoordelijkheden die worden overgeheveld naar de gemeente.

Subdoel 2 Iedereen kan meedoen

Dit betekent voor ons:

Het bieden van ondersteunende zorg- en onderwijsstructuren.

Het bieden van een vangnet voor kwetsbare doelgroepen.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Het implementeren van de decentralisatie van extramurale zorg en ondersteuning vanuit de AWBZ naar de gemeente waarbij de krachten zoveel mogelijk regionaal gebundeld worden met zes samenwerkende gemeenten¹.

Uitvoeren van het regionale transformatieplan voor de jeugdzorg in de regio West-Brabant-West. Dit plan heeft tot doel te komen tot de transformatie van de jeugdzorg in 2015.

Aansluiting tussen de processen van de transitie AWBZ, Participatiewet, transformatie jeugdzorg en passend onderwijs aanjagen met als doel één gezin, één plan, één regisseur.

Onderwijs als partner in de transitie in het sociale domein betrekken.

Verbetering van de aansluiting tussen voor- en voerschoolse educatie, zodat kinderen met een ontwikkelingsachterstand meer kans krijgen op een succesvolle onderwijsloopbaan.

Uitvoeren en monitoren van de voerschoolgroepen en peuteropvang en de Uitvoeringsregeling toeslag peuteropvang.

Voeren van keukentafelgesprekken in het kader van de Wmo met als doel de hulpvraag eerder op te vangen en/of op te lossen in de directe sociale omgeving of door middel van collectieve diensten en waar nodig deze collectieve diensten samen met onze partners realiseren.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) versterken en voorbereiden op de transformatie van de jeugdzorg.

Uitvoeren van de Regionaal Educatieve Agenda (REA) Moerdijk-Roosendaal-Halderberge, waarmee mede invulling gegeven wordt aan de transitie Wet passend onderwijs.

¹ Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Zundert

Promoten van een actieve levensstijl (preventie) door het organiseren van het project Moerdijkfit4kids op basisscholen.
Het aanbieden van huisbezoeken door vrijwilligers aan ouderen, met als doel ouderen in een sociaal isolement bereiken (project Samen is Wijs).
Wachttijd in het kader van schuldhulpverlening beperken zodat 90% van de intakegesprekken binnen 4 weken plaatsvindt.
Controleren van alle 27 kinderopvanglocaties en 25 gastouders in de gemeente Moerdijk in het kader van de Wet Kinderopvang.
Organiseren van: <ul style="list-style-type: none"> - de landelijke week van de Alfabetisering; - de cursus B'eat it! om overgewicht bij kinderen terug te dringen; - het regionale project Think before you drink om het alcoholgebruik onder jongeren aan te pakken; - 'Doe effe normaal' project om basisschoolkinderen preventief voor te lichten over normovertredend gedrag.

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
Klanttevredenheid Wmo	7,5	7,5	n.v.t. ²	
Aantal (lopende) voorzieningen Wmo	-	4.235	4.492	
Aantal vragen gesteld bij het CJG	-	40 ³	206	
Aantal voortijdig schoolverlaters	92	73		

Subdoel 3 Iedereen doet mee

Dit betekent voor ons:

Verhogen van de participatie van burgers.

Vrijwillige inzet waarderen, bevorderen en ondersteunen.

² In 2012 is een kwalitatieve insteek voor het klanttevredenheidsonderzoek Wmo gekozen ter voorbereiding op de Kanteling.

³ Centrum voor Jeugd en Gezin is gestart op 15 september 2011

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Verstevigen van vrijwilligersbeleid als onderdeel van de paraplu-nota Maatschappij.

Nadrukkelijke aandacht voor Mantelzorgers bij de transitie AWBZ.

Door middel van subsidie stimuleren van activiteiten die bijdragen aan de realisatie van de vijf vastgestelde beleidsdoelen (educatie, participatie, recreatie, toerisme en samenwerking).

Het stimuleren van 250 jaarcursussen muziekles voor de leeftijdsgroep 4 t/m 12 jaar door deze tegen een gereduceerd tarief aan te bieden.

Bereiken van 20 basisscholen met structureel sport- en/of cultuurkennismaking in aansluiting bij de brede school ontwikkeling door middel van inzet van de combinatiefuncties.

In samenwerking met het UITpunt Moerdijk ieder kwartaal uitgeven van een UITgids die huis aan huis wordt verspreid, als gratis dienst voor de burger en voor organisatoren van activiteiten/evenementen.

Uitvoeren van buurtactieplannen, waarbij gemeentelijk sportbeleid wordt doorvertaald naar een uitvoeringsplan op niveau van de buurt (uitvoering Impuls Sport en Bewegen in de Buurt).

Het opstellen van een sociale kaart die kan dienen als zoekmiddel voor zowel de burger als de professional bij het vinden van de juiste voorziening op het gebied van zorg en welzijn.

Organiseren van:

- Wegwijs op het gemeentehuis;
- Feestavond vrijwilligers en sporters 2014;
- Een jaarlijks aanbod van deskundigheidsbevordering;
- Netwerkdag culturele veld.

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
Burgerenquête cijfer voor "prettig wonen in de eigen buurt" (sociale cohesie)	7,5	7,5	7,6	
Burgerenquête buurtparticipatie (voelt zich medeverantwoordelijk voor de buurt)	72%	89%	85%	
Burgerenquête actief geweest in verbeteren van de buurt	18%	20%	18%	
Aantal subsidies vrijwilligersorganisaties	200	226	221	
Burgerenquête vrijwillige inzet	-	37%	32%	
Deelname vrijwilligers aan deskundigheidsbevordering	33	56	111	
Burgerenquête actief in lokale verenigingsleven	37%	38%	33%	
Burgerenquête sportparticipatie	-	53%	55%	
Burgerenquête cultuurbeoefening	-	26%	24%	

Baten en lasten programma 3

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
Lasten	14.361	14.674	13.944	13.627	13.580	13.383
Baten	1.072	1.000	1.058	834	829	806
Resultaat voor bestemming	13.289	13.674	12.886	12.793	12.751	12.577
Storting in reserves	2.812	479	104	104	104	0
Onttrekking aan reserves	1.155	424	139	139	139	0
Resultaat na bestemming	14.946	13.729	12.851	12.758	12.716	12.577
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming						
Doorbelasting kostenplaatsen			39 V			
Kapitaallasten			17 V			
Overige verschillen			732 V			
Vershil t.o.v. 2013			788 V			

Toelichting doorbelasting kostenplaatsen

De doorbelasting (saldo lasten en baten) aan de diverse producten in de begroting vanuit de kostenplaatsen vindt plaats op basis van de opgestelde capaciteitsplanningen van de diverse afdelingen. De toelichting op de verschillen in baten en lasten 2014 ten opzichte van 2013 treft u bij de betreffende kostenplaatsen aan.

Toelichting kapitaallasten

Het voordelig verschil t.o.v. 2013 ad € 17.000 wordt veroorzaakt doordat een investering in peuterspeelzalen en de oudheidkamer in Zevenbergen in 2013 volledig zijn afgeschreven. Die investeringen geven geen lasten meer in 2014.

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 732.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2013 zijn:

- Leerlingenvervoer € 80.000 N
Op grond van de kosten in de afgelopen jaren is de raming van uitgaven wegens leerlingenvervoer voor 2014 met € 80.000 bijgesteld. Hierin zijn ook de kosten van busbegeleiding begrepen.
- Leerplicht - 97.000 N
De bijdrage voor de uitvoering van de leerplichtwet is conform de begroting van het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) opgenomen. Daarmee is een bedrag gemoeid van € 126.000. In 2013 is de bijdrage verrekend met de kosten van een medewerker die Moerdijk aan het RBL heeft gedetacheerd. Hierdoor ontstaat een nadeel in 2014 t.o.v. 2013 van € 76.000. Verder wordt in 2014 een lagere rijksbijdrage voor RMC/LMC-gelden verwacht dan in 2013.
- Muziekeducatie - 190.000 V
Het subsidie aan Centrum voor de Kunsten Amadeus van € 300.000 is m.i.v. 2014 afgeschaft. Voor 2014 is nog een bedrag geraamd van € 110.000. Dit bedrag is bedoeld voor subsidiëring van individuele muzieklessen, cultuureducatie, de bijdrage aan het jeugdcultuurfonds Brabant en interne uitvoeringskosten.
- Maatschappij algemeen - 35.000 V
In 2013 werd nog een bedrag geraamd van € 35.000 voor het opstellen van de paraplunota Maatschappij. In 2014 is daarvoor geen raming meer opgenomen.
- Sociaal cultureel werk - 83.000 N
De belangrijkste verschillen worden veroorzaakt door:
 - o Uitvoering gebiedsplannen in 2014 € 50.000
 - o Hogere compensatie zaalhuurtarieven a.g.v. harmonisatie - 27.000
 - o Overige geringere verschillen (o.m. kosten vrijwilligerswerk) - 6.000

- Peuterspeelzaalwerk € 206.000 V
 In 2013 is een bedrag voor peuterspeelzaalwerk geraamd van € 574.000. In 2014 is het Project Toekomst Peuterwerk afgerond. Er zijn vijf voorschoolgroepen die worden gesubsidieerd. Daarnaast is er peuteropvang. Ouders die voor hun kind gebruik maken van peuteropvang en geen toeslag van het Rijk ontvangen kunnen onder voorwaarden peuteropvangtoeslag van de gemeente ontvangen. Voor 2014 is nog een budget nodig van de uitvoering van peuteropvang van € 368.000.

- Wmo - 588.000 V
 De voor 2014 geraamde kosten Wmo komen ten opzichte van 2013 in totaal € 588.000 lager uit. Het gaat daarbij om de volgende onderdelen:
 - o Wmo algemeen € 71.000 V
 In 2013 is de aan Moerdijk toegekende decentralisatie-uitkering Zichtbare Schakels aangewend voor het project "De Wijkzuster terug". In 2014 is deze uitkering vervallen en wordt dus ook niet meer uitgekeerd.
 - o Wmo thuiszorg - 281.000 V
 In 2014 wordt naar verwachting minder van huishoudelijke hulp gebruik gemaakt. Daarnaast vindt een verschuiving plaats van huishoudelijke hulp type HbH-2 naar HbH-1. Daarbij is ook nog sprake van verlaging van de tarieven.
 - o Persoonsgebonden budget - 98.000 V
 Er is sprake van een lichte daling van het aantal personen dat gebruik maakt van het persoonsgebonden budget.
 - o Eigen bijdrage - 50.000 V
 - o Vanaf 1 april 2013 is een eigen bijdrage voor cliënten ingevoerd voor een diverse verstrekte middelen. Gebaseerd op de verstrekkingen medio 2013 komt de eigen bijdrage naar verwachting hoger uit.
 - o Wmo vervoersvoorzieningen - 76.000 N
 In dit kader wordt een bijdrage betaald aan de gemeenschappelijke regeling Regio West Brabant. Gelet op de huidige ontwikkelingen m.b.t. het gebruik van de regeling moet de raming voor 2014 met € 50.000 worden verhoogd. De raming van het vervoer o.b.v. PGB en de raming voor verstrekkingen in natura, zoals scootmobielen en aangepaste fietsen, moet op basis van de cijfers van de afgelopen jaren worden verhoogd met € 26.000.
 - o Gebruik rolstoelen - 75.000 V
 Op basis van gemaakte afspraken met de leverancier van rolstoelen kan de raming van de kosten van rolstoelen worden verlaagd.
 - o Wmo woningaanpassingen - 154.000 V
 Op grond van de cijfers over de eerste helft van 2013 kan de raming worden verlaagd met € 154.000. Hierbij is geen rekening gehouden met grote woningaanpassingen (kosten hoger dan € 22.300). Het aantal aanvragen hiervoor is vanaf

2011 zeer beperkt gebleven en kan eventueel via een bestuursrapportage worden verwerkt.

o Overige verschillen op het product Wmo € 6.000 V

- Centrum voor Jeugd en Gezin € 32.000 N
Ten behoeve van extra contactmomenten Jeugd gezondheidszorg is voor 2014 een extra budget geraamd.

Resteert nog een voordelig verschil ter grootte van €6.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere mutaties.

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties 2014 m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijk resultaat beïnvloeden (afgerond op duizendtallen).

Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 6. Een vergelijking met 2013 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar (gedeeltelijk) verschillend zijn.

Stortingen:

- Storting in reserve maatschappelijk nut t.b.v. sport en bewegen in de buurt € 104.000

Onttrekkingen:

- Onttrekking aan de reserve maatschappelijk nut t.b.v. combinatiefuncties - 139.000

Programma 4 Veiligheid in Moerdijk

Doelstelling 'Veiligheid'

Het creëren van een veilige woon- en leefomgeving.

Een veiliger Moerdijk is een gezamenlijke doelstelling van overheid, burgers, bedrijfsleven en onze partners in de veiligheidsketen. Wij willen dat onze inwoners zich veilig voelen. Dat vergt de nodige inspanningen gezien het feit dat onze gemeente de 4de plaats op de ranglijst van risicoconcentratiegebieden in Nederland inneemt.

Subdoel 1 Versterken regiorol

Dit betekent voor ons:

Het als regisseur positioneren van de gemeente binnen het veiligheidsnetwerk.

Het samen met onze partners werken aan de veiligheid in Moerdijk, met specifieke aandacht voor de veiligheid op en rond het Zeehaven- en Industrierrein Moerdijk.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Het op- en vaststellen van een veiligheidsjaarplan waarin de totale inzet van de gemeente en haar veiligheidspartners is opgenomen.

Continueren en verder doorontwikkelen van de samenwerking tussen de toezichhoudende- en handhavende instanties op het haven- en industrierrein Moerdijk en de andere bedrijventerreinen. Dit via de voortzetting van het overhedenoverleg en het haventeam Moerdijk.

Het uitvoeren van de in 2013 geactualiseerde nota risico- en veiligheidsbeleid 2014-2017, met het thema Fysieke Veiligheid als belangrijk onderdeel.

Afronden van het Actieprogramma Moerdijk Veilig.

Instellen van een regionale samenwerkingsconstructie op het gebied van

Risicobeheersing tussen gemeente, veiligheidsregio en omgevingsdienst.

Organiseren van de jaarlijkse VeiligheidsTOP voor de regio Midden- en West-Brabant, waarbij de veiligheids-samenwerking tussen overheden en overheden en bedrijfsleven centraal staat. Dit congres/bijeenkomst staat in het teken van informatiedeling.

Subdoel 2 Het verantwoord omgaan met risico's

Dit betekent voor ons:

Het hebben van een continu actueel inzicht in de fysieke en sociale risico's binnen onze gemeente.

Het verankeren van veiligheid in vergunningen en bestemmingsplannen.

Een adequate controle op naleving van wet- en regelgeving en het conform vergunning handelen van bedrijven.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Uitvoeren van het omgevingsrecht door d.m.v. regionale samenwerking met de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant en de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant.

Verankeren van de risico's van infrastructuur en risicovolle inrichtingen bij de periodieke herziening van de vigerende bestemmingsplannen.

Uitvoeren van de veiligheidsmaatregelen die voortvloeien uit de vaststelling van het Bestemmingsplan zeehaven- en industrierrein Moerdijk.

Houden van tenminste één multidisciplinaire oefening van de hele gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie en één oefening per specifieke taakorganisatie.

Investeren in één informatieknoppunt op het Zeehaven- en industrierrein Moerdijk, waarlangs alle toezichhoudende instanties informatie uit kunnen wisselen. Hiermee wordt aansluiting gezocht en

meer samengewerkt met de zeehavens van Zuid-Holland en Zeeland.

Uitvoeren van het handhavingsprogramma, met specifieke aandacht voor externe veiligheid en brandveiligheid.

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
Het aantal onaangekondigde controles van risicovolle bedrijven	-	10	35	
Het aantal geconstateerde overtredingen bij onaangekondigde controles	-	23	15	

Subdoel 3 Bestrijding overlast en verloedering in kernen

Dit betekent voor ons:

Het actief stimuleren en faciliteren van buurtpreventie.

Het bestrijden van buurtoverlast en jeugdoverlast.

Het bestrijden van horecaoverlast.

Het bestrijden van huiselijk geweld.

Het bestrijden van drugsoverlast.

Het terugdringen van het aantal woninginbraken (tot onder niveau 2009).

Het bestrijden van bedrijfsinbraken.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Via het plan "Buurtpreventie" stimuleren en faciliteren van bestaande en nieuwe initiatieven in de verschillende kernen van de gemeente. Daarnaast wordt minimaal 1 brede bijeenkomst georganiseerd voor de diverse initiatieven en samenwerkingspartners.

De inzet van buurtbemiddeling ter bestrijding van buurt- en jeugdoverlast.

Continueren van de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan en de hieruit voortvloeiende afspraken.

Uitvoeren van het regionale beleidskader aanpak huiselijk geweld: 'Van handelingsverlegen naar verantwoordelijkheid'.

Uitvoeren van het in 2013 vastgestelde Convenant Hennepteelt en bijbehorende uitvoeringsprotocol.

Actief stimuleren van het "Keurmerk Veilig Wonen", door hiervoor aandacht te vragen bij bouwaanvragen en projecten. Daarnaast door het organiseren van informatie-avonden en deelname in regionale acties.

Inzet van maatregelen in het kader van het districtelijke offensief woninginbraken (o.a. Donkere dagen-offensief).

Uitrollen van buurtpreventieprojecten (door deze te stimuleren en te faciliteren) binnen diverse kernen, volgens het draaiboek Buurtpreventie Moerdijk. In dit verband zullen ook informatie-avonden per kern worden georganiseerd.

Inzetten op specifieke aandacht voor veiligheid(sbeleving) binnen de burgerschouwen die in 2014 worden uitgevoerd.

Actief stimuleren van het "Keurmerk Veilig Ondernemen", door de organisatie van tenminste één bijeenkomst voor bedrijfsleven.

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
Aantal buurtbemiddelingsacties	-	-	49	
Aantal woninginbraken	222	150	153	
Aantal bedrijfsinbraken	-	63	107	
Aantal meldingen huiselijk geweld.	-	66	168	
Aantal huisverboden	-	4	1	
Aantal geruimde hennepkwekerijen.	-	18	15	
Aantal meldingen horecaoverlast.	-	52		

Hulpverlening Casus Overleg	-	43	38	
Nazorg gedetineerden	-	24	22	

Subdoel 4 Verhogen veiligheid(sgevoel)

Dit betekent voor ons:

Het in een vroegtijdig stadium bij de visievorming, beleidsontwikkeling, ruimtelijke ordening en planvorming voldoende aandacht besteden aan het thema veiligheid (o.a. externe veiligheid, brandpreventie).

Het voorkomen en aanpakken van onveilige plaatsen.

Het bevorderen van zelfredzaamheid van burgers bij calamiteiten.

Het open en transparant communiceren over de veiligheidsrisico's.

Het bestrijden van voertuigcriminaliteit.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Inzetten van meer sociale controle en technische maatregelen op hot-spots van woninginbraken en voertuigcriminaliteit, alsmede ten aanzien van plaatsen waar de veiligheidsbeleving slecht scoort (via burgerschouw).

Bevorderen dat het aantal incidenten van voertuigcriminaliteit in het stationsgebied Lage Zwaluwe, o.a. door cameratoezicht en meer sociale controle, wordt verminderd.

Uitvoering geven aan het gemeentelijke brandpreventiebeleid bestaande bouw, via een samenwerkingsconstructie tussen gemeente, veiligheidsregio en omgevingsdienst.

Uitrollen van het veiligheidsalerteringsstelsel voor bedrijven op het haven- en industrieterrein Moerdijk, waarmee de werknemers worden gefaciliteerd in hun zelfredzaamheid. Tevens wordt de doorvertaling naar andere bedrijventerreinen binnen Moerdijk en de regio bewerkstelligd.

Uitrollen van het in 2013 ontwikkelde "Veiligheidsdashboard voor burgers", om hiermee adequate invulling te kunnen geven aan risico- en crisiscommunicatie toegespitst op de leefomgeving van onze burgers. Dit ter versterking van de zelfredzaamheid van de Moerdijkse bevolking.

Subdoel 5 Adequaat voorbereid zijn op incidenten

Dit betekent voor ons:

Een adequate gemeentelijke veiligheidsorganisatie.

Het samen met onze partners verbeteren van de beheersbaarheid van ongevallen en calamiteiten binnen Moerdijk en op het Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk in het bijzonder.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Blijvend investeren in de gemeentelijke veiligheidsorganisatie die voldoet aan de kwaliteitscriteria externe veiligheid, zoals vastgelegd in het Programma Brabant-Veiliger 2011-2014.

Inzetten op het verkorten of compenseren van de aanrijdtijden van ambulance, brandweer en politie, door met name het bewerkstelligen van een optimale dekking- en spreiding van hulpdiensten ten opzichte van de risico's in de gemeente.

Continueren van adequate brandweezorg, politiezorg en medische zorg op het Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk.

Integreren van de rampenbestrijdingsplannen voor de BRZO-bedrijven tot 1 generiek rampenbestrijdingsplan BRZO voor de gehele regio.

Uitvoering geven aan het havenbeveiligingsplan Moerdijk, met specifieke aandacht voor de organisatie van een brede port-security oefening.

Baten en lasten programma 4

(Cijfers x €1.000)

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
Lasten	4.457	5.144	3.771	3.947	4.002	4.051
Baten	215	204	191	191	191	191
Resultaat voor bestemming	4.242	4.940	3.580	3.756	3.811	3.860
Storting in reserves	2.985	16	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	2.462	111	95	95	95	95
Resultaat na bestemming	4.765	4.845	3.485	3.661	3.716	3.765
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming						
Doorbelasting kostenplaatsen			935 V			
Kapitaallasten			29 V			
Overige verschillen			396 V			
Vershil t.o.v. 2013			1.360 V			

Toelichting doorbelasting kostenplaatsen

De doorbelasting (saldo lasten en baten) aan de diverse producten in de begroting vanuit de kostenplaatsen vindt plaats op basis van de opgestelde capaciteitsplanningen van de diverse afdelingen. De toelichting op de verschillen in baten en lasten 2014 ten opzichte van 2013 treft u bij de betreffende kostenplaatsen aan.

Toelichting kapitaallasten

Het voordelig verschil t.o.v. 2013 ad €29.000 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in de begroting 2013 nog werd uitgegaan van een rentelast van 3,66% over de geschatte nieuwbouwwaarde van de kazerne op het Industrierrein Moerdijk ad €2.365.000, terwijl de renteomslag voor 2014 uitkomt op 2,15%.

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo €396.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2013 zijn:

- Milieuhandhaving en toezicht € 424.000 V
Het budget voor integrale milieucontroles (een jaarlijkse bijdrage aan de vml. Regionale Milieudienst) kan vanaf 2014 vervallen vanwege het operationeel worden van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB). De bijdrage aan de OMWB is verantwoord binnen programma 5.

- Bijdrage Veiligheidsregio MWB - 78.000 N
De Veiligheidsregio MWB is overgeschakeld op een nieuw kostenverdeelsysteem waarbij het risicoprofiel meer een uitgangspunt vormt. Dit betekent o.a. voor Moerdijk een lastenverzwaring in 2014 van €78.000. De gevolgen voor de gemeente zijn in de raadsvergadering van 14 juni 2012 behandeld. In 2013 is de onduidelijkheid m.b.t. de brandpreventietaken opgelost. De regio zal deze taak voor de gemeente gaan uitvoeren zonder dat de bijdrage wordt verhoogd. De gemeente kan vervolgens 1 fte besparen doordat men deze taak zelf niet meer hoeft uit te voeren. Hiervoor is in de kadernota een besparing van €65.000 opgenomen. Dit voordeel is verantwoord op de kostenplaats personeel.

- Veiligheid algemeen / Openbare orde en veiligheid - 60.000 V
Uitvoering taken voortvloeiende uit het ISPS worden vanaf 1 januari 2014 niet meer uitbesteed maar voortaan door eigen medewerkers uitgevoerd. Datzelfde geldt voor werkzaamheden in het kader van de uitvoering van het uitvoeringsprogramma integraal veiligheid- en risicobeleid. Het gaat o.a. om een periodieke veiligheid enquête, buurtpreventieprojecten, stimulering politiekeurmerk veilig wonen en opstellen convenanten met veiligheidspartners.

Resteert nog een nadelig verschil ter grootte van €10.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere mutaties.

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties 2014 m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijk resultaat beïnvloeden (afgerond op duizendtallen). Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 6. Een vergelijking met 2013 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar (gedeeltelijk) verschillend zijn.

Onttrekkingen:

-	Onttrekking aan reserve brandweerkazerne industrieterrein	€ 95.000
---	---	----------

Programma 5 De fysieke leefomgeving in Moerdijk

Doelstelling Fysieke Leefomgeving

Hoofddoel is het streven naar een duurzame(re) woon-, leef- en werkomgeving, waarbij de balans gezocht wordt tussen de pijlers maatschappij, leefomgeving en economisch klimaat.

In dit programma gaat het specifiek om de fysieke leefomgeving, met als hoofdthema's bodem, water, lucht, grondstoffen, natuur en de samenhang daartussen.

Subdoel 1 RIJKE ONDERGROND

Het toepassen van de wet- en regelgeving ten aanzien van de bodem en de handhaving daarvan behoort tot de reguliere taken van gemeente. Dit houdt onder andere in het uitvoeren van saneringen, beheer van stortplaatsen en toezien op de naleving van de regels. De gemeente wil gezamenlijk met burgers en bedrijven de buitenruimte schoon houden. Dit gebeurt door gezamenlijke opruimacties, voorlichting op scholen en het uitvoeren van burgerschouwen.

Het streven is ook om binnen de randvoorwaarden van een duurzaam bodembeheer gebruik te maken van kansen die de bodem biedt, bijvoorbeeld door het stimuleren van warmte-en koudeopslag.

Daarbij wordt ingezet op de volgende doelen:

- Effectief ruimtegebruik door afstemming bodemeigenschappen en functie;
- Instandhouden en verbetering van de bodemkwaliteit;
- Aanpak van de openbare ruimte op basis van de elementen gebruik, inrichting en beheer;
- Door bewustwording en betrokkenheid van de burgers en bedrijven op preventieve wijze komen tot een verbetering van de beeldkwaliteit.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Vervolg uitvoeren bodemsanering Chemiepack.

Zwerfvuilacties en andere (school)projecten uitvoeren om burgers, bedrijven en organisaties te betrekken bij een schone woon- en werkomgeving.

Indicatoren	2011	2012	2013
% inwoners met vaak overlast door zwerfvuil	17	14	
% inwoners met vaak overlast door hondenpoep	31	30	

Subdoel 2 HELDER WATER

Om het draagvlak voor maatregelen en de betrokkenheid voor wateraangelegenheden te vergroten, wordt onderzocht of het Moerdijks waterloket kan worden uitgebreid tot een regionaal loket. Aanvullend wordt pro-actief over water geïnformeerd en gecommuniceerd.

Met name door klimaatverandering kan de wateroverlast (lokaal) toenemen. Samen met het waterschap werken we aan een plan van aanpak voor probleemlocaties. Om deze problematiek in de toekomst te voorkomen wordt bij planvorming de watertoetsprocedure toegepast, wat betekent dat water als ordenend principe wordt meegenomen. Water en natuur zijn in Moerdijk nauw met elkaar verbonden.

Daarbij wordt ingezet op de volgende doelen:

- Aandacht voor water vergroten;
- In 2015 voldoet het watersysteem aan de normen conform de kwaliteitsopgave waterbeleid in de 21^e eeuw (WB21) en het Nationaal Bestuurakkoord Water (NBW);
- Kwalitatief goed water in 2015 conform de Europese Kaderrichtlijn Water;
- Bij alle (her)inrichtings- en reconstructieplannen is water mede ordend;
- Geen overlast van grondwater;
- Waterbeheer- en onderhoud afgestemd op de verschillende functies.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Het realiseren van de ecologische verbindingzone (EVZ) Keenehaven.

De maatregelen in de Buitengorzen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water worden uitgevoerd.

Subdoel 3 SCHONE LUCHT

Het voldoen aan de grenswaarden luchtkwaliteit wordt veelal op landelijk niveau geregeld. Om de uitstoot van CO₂ te beperken werkt de gemeente

samen met andere betrokkenen aan het realiseren van een netwerk voor hergebruik van CO₂ dat op het Zeehaven- en industrieterrein Moerdijk vrijkomt. Ook indirect wordt de uitstoot teruggebracht door het stimuleren van het gebruik van duurzame energie. Geur- en geluidoverlast wordt per kern aangepakt.

Daarbij wordt ingezet op de volgende doelen:

- De luchtkwaliteit voldoet minimaal aan de Europese normen;
- 40% minder CO₂-uitstoot (exclusief het Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk);
- 10% minder CO₂-uitstoot op het Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk;
- Substantiële vermindering van het aantal geur- en geluidgehinderden in 2030.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Plaatsen van elektronische oplaadpalen.

Uitvoering van geluidwerende maatregelen bij woningen die vanuit de saneringsplicht in aanmerking komen.

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
Aantal oplaadpalen	-	-	-	
Aantal potentieel nog aan te passen woningen (geluid)	102	102	100	95
Aantal aangepaste woningen (geluid)	0	2	5	

Subdoel 4 BEHOUD GRONDSTOFFEN VOOR TOEKOMSTIGE GENERATIES

De gemeente moet zelf het goede voorbeeld geven. Dit moet leiden tot een certificering die aangeeft dat alle interne processen en procedures op een milieuvriendelijke en duurzame manier zijn ingericht.

Energiebesparing wordt vooral gestimuleerd met voorlichtingsacties en educatie. Dit kan zowel gericht zijn op burgers als op bedrijven en instellingen.

De gemeente is naast energiebesparing ook voorstander van de opwekking van duurzame energie in de vorm van wind, zon en biomassa.

Daarbij wordt ingezet op:

- Actief stimuleren van energiebesparing: 2% per jaar;
- Lokaal opwekken van duurzame energie (70% in 2030);
- Actief stimuleren hergebruik reststromen bij bedrijven;
- Afval is grondstof.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Een wijkactie en schoolproject organiseren om energiebesparing te stimuleren.

Onderzoek naar de mogelijkheden van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen.

Uitvoering van windenergieprojecten Sabinapolder en Oud wordt gestart.

Uitvoering geven aan het (in 2013) door de raad gekozen systeem voor de inzameling van huishoudelijk afval, met het doel om het hergebruikpercentage te verbeteren.

Uitvoering geven aan de notitie windenergie (vast te stellen in 2013).

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
Aantal Megawatt windenergie	20	20	20	
Ingezamelde hoeveelheid restafval	221	221	229	
Ingezamelde hoeveelheid GFT	75	81	73	
Ingezamelde hoeveelheid kunststof	7	8	7	
Ingezamelde hoeveelheid papier	77	73	63	
Ingezamelde hoeveelheid textiel	3	3	4	
Ingezamelde hoeveelheid glas	20	21	20	
Waardering inzameling huisafval	7,6	7,7	7,8	

Subdoel 5 GEVARIEERDE NATUUR

De “infrastructuur” wordt gerealiseerd door het aanleggen van de ecologische verbindingzone's. Om de biodiversiteit te bevorderen wordt gezamenlijk met plaatselijke deskundigen een plan van aanpak opgesteld. Ook burgers kunnen hier een steentje aan bijdragen en gelijktijdig ook betrokken zijn bij het belang van natuur en biodiversiteit. Hoe kan dat mooier dan een project op te starten met de eigen particuliere tuinen. Daarbij wordt ingezet op:

- Instandhouding en vergroten van oppervlakte (verbonden) natuurgebied;
- Vergroting soortenrijkdom van planten en dieren;
- Aandacht voor biodiversiteit vergroten.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Bij ruimtelijke ontwikkelingen vindt een afdracht plaats ten gunste van investeringen in landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit. Bij de realisatie van windpark Oud Dintel wordt hiervoor een plan opgesteld, samen met onder andere de provincie en het waterschap. Dit plan wordt gerealiseerd.

Door verduurzaming van de woon- en werkomgeving in de vorm van inrichting, beheer en onderhoud, de randvoorwaarden scheppen die leiden tot het vergroten van de soortenrijkdom van planten en dieren.

Baten en lasten programma 5

(Cijfers x €1.000)

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
Lasten	4.511	4.533	5.855	5.834	5.807	5.801
Baten	318	300	291	291	291	291
Resultaat voor bestemming	4.193	4.233	5.564	5.543	5.516	5.510
Storting in reserves	2.635	5	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	89	47	41	15	0	0
Resultaat na bestemming	6.739	4.191	5.523	5.528	5.516	5.510
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming						
Doorbelasting kostenplaatsen			185 n			
Kapitaallasten			0 N			
Overige verschillen			1.146 N			
Vershil t.o.v. 2013			1.331 N			

Toelichting doorbelasting kostenplaatsen

De doorbelasting (saldo lasten en baten) aan de diverse producten in de begroting vanuit de kostenplaatsen vindt plaats op basis van de opgestelde capaciteitsplanningen van de diverse afdelingen. De toelichting op de verschillen in baten en lasten 2014 ten opzichte van 2013 treft u bij de betreffende kostenplaatsen aan.

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 1.146.000 nadelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2013 zijn:

- Milieutaken € 1.156.000 N
In de begroting 2014 is voor het eerst de volledige bijdrage aan de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant geraamd. De bijdrage is voor 2014 geraamd op € 1.334.000. Het gaat om € 1.233.000 voor basistaken conform programma I uit de begroting OMWB; € 58.000 verzoektaken uit programma II en € 43.000 voor collectieve taken conform programma III. Hiertegenover wordt in 2014 geen raming meer opgenomen voor RMD milieuvergunningen. Deze bedroeg in 2013 nog € 178.000. Voorts staat tegenover de bijdrage aan de OMWB een lagere raming van personeelskosten op de kostenplaats tot een bedrag van € 582.000. Hierdoor vindt een lagere doorbelasting plaats aan de producten op dit programma en op het product handhaving op programma 4. In de toelichting bij programma 4 is ook al melding gemaakt van de besparing op de bijdrage aan de RMD wegens handhaving van € 424.000

- Duurzaamheid - 30.000 V
Voor de uitvoering van de paraplunota Leefomgeving werd voor 2013 € 47.000 beschikbaar gesteld en voor 2014 € 17.000.

- Afval - 20.000 N
Het budget voor de verwerking van veegvuil over 2013 werd in de begroting 2013 als gevolg van structurele doorwerking van een gunstiger contract ten onrechte zowel bij de 1^e bestuursrapportage als bij budgetaanpassingen verlaagd. In 2014 is het juiste bedrag opgenomen. De begrotingsraming 2013 wordt te zijner tijd nog aangepast.

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties 2014 m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijk resultaat beïnvloeden (afgerond op duizendtallen). Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 6. Een vergelijking met 2013 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar (gedeeltelijk) verschillend zijn.

Onttrekkingen:		€ 41.000
- Onttrekking reserve risico bodemsanering t.b.v. extra kosten bodemsanering	€ 26.000	
- Onttrekking reserve maatschappelijk nut t.b.v. uitvoering milieubeleid (SLOK gelden)	- 15.000	

Programma 6 Samen vóór en mét de klant

Doelstelling 'Bestuur en organisatie'

Een efficiënte en effectieve dienstverlening aan inwoners, bezoekers, verenigingen, bedrijven en (maatschappelijke) instellingen.

"Zeggen wat je doet" en "doen wat je zegt" zijn hierbij de uitgangspunten. Onze dienstverlening wordt daarbij zodanig vormgegeven dat gekomen wordt tot een transparante, efficiënte en effectieve inzet van onze beperkte middelen. Onze inzet is gericht op de ontwikkeling van de organisatie als dienstverlener (samen vóór de klant) en als vormgever (samen mét de klant). Hierbij stellen wij ons tot doel dat Moerdijk in 2015:

- Een klantgerichte, flexibele en dynamische organisatie is, die op basis van de behoefte en logica van de klant op een efficiënte wijze publieke diensten aanbiedt;
- Het portaal van de gehele overheid is voor haar inwoners, waarbij samen met partners in de keten naar een maximale toegevoegde waarde wordt gestreefd;
- Bekend staat als een ondernemende, resultaatgerichte organisatie, betrouwbaar in haar handelen, die in het belang van de samenleving, tijdig inspeelt op in- en externe ontwikkelingen en hierbij een pro-actieve en oplossingsgerichte houding aanneemt;

Voor marktpartijen en maatschappelijke instellingen een volwaardig regisserende partner is in het bereiken van gewenste ruimtelijke en maatschappelijke effecten.

Subdoel 1 Verbeteren van de dienstverlening

Dit betekent voor ons:

Eén loket voor het beantwoorden van alle burgervragen.

Het zoveel mogelijk klantcontacten in één keer goed afdoen.

Het via verschillende kanalen goed bereikbaar zijn.

Minder regels en minder administratieve lasten.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Uitbouwen van het Klantcontactcentrum (KCC) in samenwerking met de gemeenten Bergen op Zoom, Etten-Leur en Roosendaal voor het onderdeel Balie.

Vervolgen van de uitwerking van de aanbevelingen van het artikel 213a onderzoek "afhandeling burgerbrieven".

Uitbreiden van de dienstverlening via internet door het aantal producten dat digitaal kan worden afgewikkeld te vergroten. Het streven is om in 2014 10 nieuwe producten te realiseren.

Sturen op tijdige en kwalitatief goede afdoening van correspondentie en meldingen, waarbij de vastgestelde 'servicenormen Moerdijk' geldend zijn.

Afhandeling van meldingen openbare ruimte wordt zodanig vormgegeven dat de volgende doelstellingen worden behaald:

- 80% van de meldingen dient afgehandeld te worden binnen 48 uur. Onder afhandeling wordt verstaan het daadwerkelijk afhandelen, of melden wanneer het wordt uitgevoerd.
- De overige meldingen worden afgehandeld binnen 7 werkdagen.

Bij ingediende klachten en bezwaren wordt persoonlijk contact opgenomen om zo snel mogelijk het feit te bespreken en na te gaan of en hoe de klacht of het bezwaar kan worden weggenomen.

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
Beoordeling dienstverlening gemeente	6,9	7,0	6,9	
Beoordeling telefonisch contact	7,1	7,1	7,2	
Inhoudelijk geholpen bij telefonisch contact	73%	72%		
Tevredenheid afhandeling meldingen	47 %	54 %		

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
Beoordeling schriftelijk contact	6,4	6,4	6,4	
Beoordeling digitaal contact	6,5	6,6	6,0	
Beoordeling persoonlijk contact	7,5	7,6	7,7	
Waardering burger betrokkenheid bij het totstandkomen van beleid	4,8	4,6	5,0	
Percentage inwoners dat regelmatig lokale politieke ontwikkelingen volgt.	37%	36%	35%	
Waardering gemeentelijke informatie	7,0	6,9	7,4	

Subdoel 2 Verhogen betrokkenheid burgers

Dit betekent voor ons:

Het meer in gesprek gaan met alle participanten binnen de samenleving (burgers, bedrijven, verenigingen etc.), waarbij uitgangspunt is dat ieder vanuit zijn of haar invalshoek een positieve bijdrage levert.

Meer redeneren vanuit vraagsturing.

Beter inspelen op ontvangen signalen.

Zenden én ontvangen staan centraal binnen onze communicatie.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Specifiek benoemen van welke vorm van inspraak en betrokkenheid aan de orde is bij projecten, dossiers en uitvoering.

Volgen en adequaat reageren op berichtgevingen via social media.

Evalueren van de pilot 'burgerpanel'.

Houden van een burgerenquête.

Uitvoeren van burgerschouwen.

Houden van kerncontactavonden en doelgerichte informatieavonden bij specifieke onderwerpen.

Informereren van de burgers via regionaal dagblad, weekblad en website, o.a. door persberichten.

Uitgeven van een begrotingspecial waarin duidelijk gemaakt wordt wat de gemeente met o.a. de belastinggelden doet.

Subdoel 3 Een efficiënte inzet van middelen

Dit betekent voor ons:

Efficiëntie door uitlijnen interne processen.

Efficiëntie door samenwerking met andere gemeenten.

Een structurele besparing op organisatiekosten van € 250.000 in 2013 oplopend tot € 1 miljoen in 2016.

Wat gaan we er voor doen: in 2014

Het in regionaal verband implementeren van de diverse transitie die vanuit de centrale overheid worden geëntameerd.

Onderzoeken op welke terreinen nadere samenwerking met omliggende gemeenten mogelijk is en dit uitwerken.

Volgen van de diverse samenwerkingen die per 1 januari 2014 ingaan, zoals Werk en Inkomen, belastingen, KCC en ICT-BERM.

Realiseren van de 2^e fase van de structurele besparing op de organisatiekosten.

Baten en lasten programma 6

(Cijfers x €1.000)

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
Lasten	2.431	5.407	6.220	5.650	5.498	5.516
Baten	54.882	56.448	55.719	53.575	53.834	53.520
Resultaat voor bestemming	-52.451	-51.041	-49.499	-47.925	-48.336	-48.004
Storting in reserves	5.002	5.795	7	7	7	7
Onttrekking aan reserves	4.911	1.154	127	127	127	127
Resultaat na bestemming	-52.360	-46.400	-49.619	-48.045	-48.456	-48.124
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming						
Doorbelasting kostenplaatsen			198 N			
Kapitaallasten			7 V			
Overige verschillen			1.351 N			
Vershil t.o.v. 2013			1.542 N			

Toelichting doorbelasting kostenplaatsen

De doorbelasting (saldo lasten en baten) aan de diverse producten in de begroting vanuit de kostenplaatsen vindt plaats op basis van de opgestelde capaciteitsplanningen van de diverse afdelingen. De toelichting op de verschillen in baten en lasten 2014 ten opzichte van 2013 treft u bij de betreffende kostenplaatsen aan.

Toelichting kapitaallasten

Het voordeliger verschil t.o.v. 2013 ad € 7.000 wordt veroorzaakt door een lagere rentetoerekening aan de investering in het Klant Contact Centrum. In de begroting 2013 was nog gerekend met een rentepercentage van 4% terwijl de renteomslag 2014 uitkomt op 2,15%.

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 1.351.000 nadelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2013 zijn:

- Wachtgeldverplichtingen € 142.000 N
Op grond van de meest recente berekeningen is de storting in de voorziening wachtgeld en pensioenen wethouders voor 2014 geraamd op € 308.000. Voor 2013 werd nog een storting geraamd van € 166.000.
- Verkiezingen - 108.000 N
In 2014 worden verkiezingen gehouden voor de Gemeenteraad en voor het Europees Parlement. Aan materiaalkosten is daarvoor € 80.000 nodig. Verder komen de geraamde kosten van de stembureaus en presentiegelden voor de leden van de stembureaus tezamen uit op € 28.000. In 2013 vonden geen verkiezingen plaats.
- Baten bevolking en burgerlijke stand - 94.000 N
Het bedrag aan leges rijbewijzen wordt geraamd op basis van de opgave van het RDW m.b.t. het te verwachten aantal verlengingen verhoogd met nieuwe aanvragen. Datzelfde gebeurt voor paspoorten en ID bewijzen. Op grond daarvan is de opbrengst leges ten opzichte van 2013 verlaagd met € 94.000.
- Rioolheffing - 52.000 V
Op basis van het standenregister medio juli 2013 en de verwachte volume uitbreiding wordt in 2014 een meeropbrengst verwacht van € 52.000 ten opzichte van 2013.
- Onroerende zaakbelastingen - 489.000 V
De economische waarden van woningen en niet-woningen zijn gebaseerd op de uitkomsten van de hertaxaties voor het belastingjaar 2013. Voor 2014 zal wederom een hertaxatieronde plaatsvinden. Uitgangspunt is dat de opbrengstraming voor 2014 gebaseerd wordt op de opbrengst 2013, verhoogd met een kostenindexpercentage van 3%. Naast deze aanpassing zal het tarief ook worden aangepast op grond van de nieuwe taxatie-uitkomsten. Bij een waardestijging van het totaal aan economische waarden zullen de tarieven worden verlaagd en bij een daling van de economische waarden zullen de tarieven worden verhoogd. De verwachte meeropbrengst 2014 bedraagt:
 - o OZB gebruikers niet-woningen € 166.000

o	OZB eigenaren niet-woningen	-	228.000
o	OZB eigenaren woningen	-	105.000
o	Meer verwachte oninbare posten	-/-	10.000

- Algemene uitkering gemeentefonds € 287.000 V

De algemene uitkering uit gemeentefonds 2014 is gebaseerd op de meicirculaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en is berekend op € 24.045.000 (2013: € 23.758.000). In dit bedrag is rekening gehouden met correcties voor de rekentarieven WOZ, een bijtelling i.v.m. de uitbreiding van het Markland-college, de taakmutatie transitiekosten AWBZ naar WMO. Ook is rekening gehouden met de effecten van de voorgenomen extra bezuinigingen op rijksniveau van €6 miljard.

- Geldleningen - 1.156.000 N

In de begroting 2013 was rekening gehouden met de afwikkeling van een Garantiefonds dat contractueel in dat jaar vrij zou vallen. De uitkering van het dividend over 2013 en het resultaat van beleggingsperiode was berekend op € 1.404.000. Dit bedrag is als inkomst verantwoord in de begroting 2013. In 2014 levert het beëindigde Garantiefonds geen dividend meer op. Een nadeel derhalve tot genoemd bedrag.

Het geraamde dividend op de Rentefondsen is voor 2014 € 53.000 lager geraamd dan in 2013 en is gebaseerd op het gemiddelde rendement van de laatste 3 jaren.

De bespaarde rente vanwege de inzet van eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) is in 2014 € 301.000 hoger dan in 2013. Over de geraamde boekwaarde van reserves en voorzieningen wordt 3% rente uitgekeerd. Het geraamde bedrag aan reserves en voorzieningen bedraagt volgens de begroting 2014 per 1-1-2014 € 99,4 mln. (2013: € 89,3 mln.)

Per saldo op dit product een nadeel van € 1.156.000.

- Hondenbelasting - 180.000 N
In de raadsvergadering van 15 augustus 2013 is besloten om met ingang van 2014 geen hondenbelasting meer te heffen.

- Saldo van kostenplaatsen - 95.000 N
Na het afsluiten van de kostenplaats kapitaallasten 2013 vonden daarop nog mutaties plaats waarvan het resultaat niet meer over de producten is verdeeld, maar is verantwoord op het product "saldo kostenplaatsen". In 2013 werd het resultaat op programma 6 daardoor positief beïnvloed. In de begroting 2014 zijn alle kapitaallasten toegerekend aan producten.

- Stelpost nog niet verdeelde baten en lasten - 421.000 N
De stelpost nog niet verdeelde baten en lasten wordt gesplitst in Taakstelling Organisatie en de stelpost Nieuw Beleid. In 2013 was i.v.m. de Taakstelling Organisatie een baten opgenomen van € 250.000. In 2013 is een deel van de Taakstelling voor 2014 al ingevuld. Dit is al in de begroting 2014 verwerkt. Om aan de opgelegde Taakstelling voor 2014

van € 500.000 te voldoen, is het nog niet ingevulde deel als stelpost gehandhaafd. Het gaat om een bedrag van € 125.000. Ten opzichte van 2013 is dit een nadelig verschil van € 125.000.

Voor nieuw beleid was in de begroting 2013 een bedrag opgenomen van € 358.000. Voor 2014 is dat een bedrag van € 494.000, derhalve een nadelig verschil van € 136.000 ten opzichte van 2013.

Verder was in 2013 een stelpost opgenomen voor het toerekenen van uren vanuit de ambtelijke organisatie aan investeringen. In 2014 is op basis van de capaciteitsplanning in de begroting al een deel van deze toerekening rechtstreeks gedaan. Het betreft een bedrag van € 172.000. Dit bedrag is gecorrigeerd ten laste van de stelpost.

De ruimte voor nieuw beleid 2014, inclusief nog niet ingevuld nieuw beleid uit eerdere jaren, kan als volgt worden gespecificeerd:

o Uitvoering gebiedsplannen	€ 85.000
o Verslavingspreventie	- 14.000
o Baggeren watergangen	- 195.000
o Brandweergarage industrieterrein Moerdijk	- 110.000
o Paraplunota's	- 41.000
o Brede school ontwikkeling	- 30.000
o Gevarieerde natuur	- 20.000

De overige verschillen op dit product bedragen per saldo € 12.000 voordeliger

Resteert nog een voordelig verschil op programma 6 van € 17.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere mutaties.

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties 2014 m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijk resultaat beïnvloeden (afgerond op duizendtallen).

Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 6. Een vergelijking met 2013 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar (gedeeltelijk) verschillend zijn.

Stortingen:		€ 7.000
- Storting in reserve rente egalisatie	€ 7.000	
Onttrekkingen:		- 127.000
- Onttrekking aan reserve aanpassing gemeentehuis	€ 44.000	
- Onttrekking aan reserve BTW compensatiefonds ter egalisatie budgettaire consequenties	- 83.000	

Programma 7 Raad

In dit programma staan centraal:

- **Het verder verbeteren van de rol en positie van de gemeenteraad binnen de gemeente Moerdijk;**
- **Het betrekken van de burger bij het besluitvormingsproces.**

<p>evaluatie zullen leiden tot een procesvoorstel voor de realisatie van (een) nieuw te ontwikkelen sturingsinstrumenten voor de bestuursperiode 2014-2018</p>
<p>Een werkgroep gaat voorstellen uitwerken die moeten leiden tot een versterking van de rol van de gemeenteraad bij de verschillende samenwerkingsverbanden. Het gaat om de versterking bij het aangaan van samenwerking maar vooral ook bij de controle op de taakuitvoering.</p>

Dit betekent voor ons:
Burgers betrekken bij besluitvorming.
Bepalen bij welke taken de gemeente betrokken blijft.
Externe toets onafhankelijke instantie van uitvoering gemeentelijke taken.
Kandidaat-raadsleden ondersteunen.

Wat gaan we er voor doen: in 2014
Op 19 maart wordt een nieuwe gemeenteraad gekozen. Dit zal weer de nodige veranderingen met zich meebrengen. Voor de nieuwe gemeenteraad zal weer een introductieprogramma worden samengesteld. Het programma zal tweeledig zijn. Een deel zal gewoon alleen voor de eigen raad worden opgezet. Een ander deel zal samen met de raden in de regio worden georganiseerd.
Een werkgroep waarin, naast enkele medewerkers, een aantal raadsleden zitting hebben, heeft voorstellen aan het presidium voorgelegd om te komen tot een verbetering in de behandeling van raadsvoorstellen. In dit voorstel zal o.a. gekeken worden naar de wijze waarop de positie belanghebbenden in de besluitvormingscyclus verbeterd kan worden. In het 1 ^e kwartaal 2014 zal een evaluatie worden gehouden over het in de 2 ^e helft van 2013 ingevoerde nieuwe model raadsvoorstel.
Jaarlijks voert de Rekenkamer West-Brabant één onderzoek voor de deelnemende gemeenten uit. Het onderwerp van onderzoek zal in overleg met de gemeenteraad in het 4 ^e kwartaal 2013 worden bepaald.
In het najaar van 2013 heeft een evaluatie van de instrumenten raads- en collegeprogramma plaatsgevonden. Hiervoor zijn interviews gehouden met de fractievoorzitters en het de collegeleden. De uitkomsten van deze

Baten en lasten programma 7

(Cijfers x €1.000)

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
Lasten	852	846	762	754	775	773
Baten	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	852	846	762	754	775	773
Storting in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	852	846	762	754	775	773
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming						
Doorbelasting kostenplaatsen				75 V		
Kapitaallasten				16 V		
Overige verschillen				7 N		
Vershil t.o.v. 2013				84 V		

Toelichting doorbelasting kostenplaatsen

De doorbelasting (saldo lasten en baten) aan de diverse producten in de begroting vanuit de kostenplaatsen vindt plaats op basis van de opgestelde capaciteitsplanningen van de diverse afdelingen. De toelichting op de verschillen in baten en lasten 2014 ten opzichte van 2013 treft u bij de betreffende kostenplaatsen aan.

Toelichting kapitaallasten

Het voordeliger verschil t.o.v. 2013 ad € 16.000 wordt veroorzaakt doordat in 2013 de investering in aan raadsleden verstrekte laptops is afgeschreven waardoor in 2014 geen kapitaallasten meer op de begroting drukken.

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 7.000 nadelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2013 zijn:

- Raads(commissies) € 19.000 N
In 2014 vinden verkiezingen plaats. Daarom is een extra budget geraamd voor scholing van nieuwe raadsleden. Verder is een geringe verhoging van het budget presentiegelden opgenomen. De fracties kunnen maximaal 3 niet-raadsleden voordragen die deelnemen aan de verschillende raadscommissies. Zij ontvangen op basis van de rechtspositieregeling bij aanwezigheid bij commissievergadering presentiegeld. Daarnaast komen de 4 burgerleden van de rekeningcommissie voor een vergoeding in aanmerking. Na de verkiezingen wordt dit budget opnieuw bekeken.

- Rekenkamer - 12.000 V
Met ingang van 1 januari 2013 is een nieuw convenant afgesloten. Op basis van dit convenant voert de Rekenkamer West-Brabant jaarlijks een onderzoek uit voor de deelnemende gemeenten. Het budget 2014 kan worden verlaagd met € 12.000 ten opzichte van de raming 2013.

Toelichting op de kostenplaatsen

Toelichting baten en lasten op de kostenplaats kapitaallasten

(Cijfers x € 1.000)

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rente algemeen	0	174	271	201	83	-50
Rente lang geld	424	359	277	249	220	220
Rente eigen financieringsmiddelen	2.862	2.708	2.982	2.982	2.982	2.982
Afschrijvingen	3.436	4.682	4.752	4.273	3.687	3.288
Saldi kostenplaatsen	0	95	0	0	0	0
Totaal lasten kostenplaats	6.722	8.018	8.282	7.705	6.972	6.440
Baten	0	0	0	0	0	0
Door te berekenen kapitaallasten	6.722	8.018	8.282	7.705	6.972	6.440

Toelichting verschillen t.o.v. 2013

Verschil lasten: €264.000 N

De provincie schrijft voor dat, naast de kapitaallasten van gerealiseerde investeringen ook de afschrijving en rentelasten van voorgenomen investeringen volledig in de begroting worden verwerkt. Tot en met 2012 hanteerden wij de werkwijze dat kapitaallasten structureel worden opgenomen m.i.v. het jaar volgende op het jaar waarin de investering daadwerkelijk gereed komt.

Voor zover nog geen kapitaallasten in 2014 worden verwacht omdat de investering pas in de loop van 2014 (of zelfs later) gereed komt kan die ruimte als incidenteel besteedbaar worden geraamd. In 2014 bedraagt die ruimte €273.000.

Toelichting baten en lasten op de kostenplaats personeelslasten en overige kosten

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Meerjarenbegroting		
				2015	2016	2017
Lasten	20.456	21.295	20.352	20.153	19.898	19.725
Baten	816	550	597	594	592	588
Per saldo door te berekenen	19.640	20.745	19.755	19.559	19.306	19.137

Verklaring verschillen

Kapitaallasten

76 V

Overige verschillen

914 V

Verschil t.o.v. 2013

990 V

Toelichting kapitaallasten

De lagere kapitaallasten bedragen per saldo: € 76.000 V

De oorzaken daarvoor zijn:

- Lagere afschrijving kantoorautomatisering € 46.000 V
De lasten van de vervangingsinvesteringen 2014 zijn lager dan de vrijgevallen lasten over investeringen die in 2013 zijn afgeschreven.
- Lagere rentelasten over verstrekte hypothecaire leningen aan personeel - 26.000 V
De regeling huisvesting personeel gemeente Moerdijk is enige jaren geleden ingetrokken. Alleen bestaande leningen lopen nog door. Vanwege (extra) aflossingen is de geraamde rente over de investering in 2014 ruim €26.000 lager dan in 2013.
- Lagere rentelasten over verstrekte kapitaalverstrekking aan het Regionaal Archief West-Brabant - 4.000 V

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo - 914.000 V

De belangrijkste verschillen t.o.v. 2013 zijn:

- De loonkosten van de afdeling Vergunningen en Handhaving komen in 2014 naar verwachting €582.000 lager uit dan in 2013. Tot een bedrag van €517.000 wordt dat veroorzaakt doordat personeel nu in dienst is van de OMWB. Verder kunnen de personeelslasten V&H met een bedrag van €65.000 worden verlaagd omdat de brandpreventietaken voortaan worden uitgevoerd door de Veiligheidsregio.
- De besparing in het kader van de taakstelling organisatie bedraagt voor 2014 €250.000 waarvan in deze begroting al €125.000 is verwerkt. In de primitieve begroting 2013 was aan besparing op de kostenplaats nog niets opgenomen.
- Bij de 1^e bestuursrapportage 2013 is besloten om een bedrag van €40.000 van het budget 2014 naar 2013 over te hevelen t.b.v. het wegwerken van achterstanden in de BAG. Dat betekent een voordeel op de post inhuur van €80.000 in 2014 ten opzichte van 2013
- In 2013 is nog een bedrag van €93.000 geraamd wegens inhuur van casemanagers. In 2014 zal de overgang naar het Werkplein zijn gerealiseerd en kan de raming voor inhuur achterwege blijven.
- Ten behoeve van de uitvoering van de leerplichtwet is 1,78 fte gedetacheerd bij de RBL. De daarmee verband houdende salariskosten worden vergoed. Op het product Leerplicht (programma 3) is een hogere bijdrage aan de RBL verantwoord. Op de kostenplaats personeel ontstaat een besparing op salariskosten van €104.000.
- Ten behoeve van het uitvoeringsplan organisatieontwikkeling is in 2014 een extra budget benodigd van €52.000 ten opzichte van 2013.
- In 2013 heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de onderhoudskosten van alle noodzakelijke hard- en software. Aan de hand daarvan is gebleken dat rekening moet worden gehouden met meerkosten ten opzichte van de begroting 2013 tot een bedrag van €35.000.
- De overige kleinere verschillen bedragen in 2014 per saldo €17.000 voordeliger.

Toelichting baten en lasten op de kostenplaats huisvesting (gemeentehuis en gemeenteloods)

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	2015	Meerjarenbegroting 2016	2017
Lasten	973	1.096	1.090	1.093	1.086	1.095
Baten	22	14	28	28	28	28
Per saldo door te berekenen	951	1.082	1.062	1.065	1.058	1.067

Verklaring verschillen

Kapitaallasten

8 N

Overige verschillen

28 V

Vershil t.o.v. 2013

20 V

Toelichting kapitaallasten

De hogere kapitaallasten t.o.v. 2013 ad € 8.000 zijn voornamelijk het gevolg van:

- Hogere rentelasten vanwege verhoging van de renteomslag 2014 tot 2,15% (2013: 1,50%). € 5.000 N
- Per saldo hogere afschrijvingen - 3.000 N

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 28.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2013 zijn:

- In 2014 wordt rekening gehouden met de huur van 5 werkplekken t.b.v. medewerkers van de omgevingsdienst. € 14.000 V
Hierdoor kan de raming van de huuropbrengst van het gemeentehuis worden verhoogd.
- Op grond van het verbruik van de afgelopen jaren wordt de raming van het elektriciteitsverbruik in het gemeentehuis in 2014 ten opzichte van 2013 verlaagd. - 14.000 V

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen en algemene dekkingsmiddelen 2014

LOKALE HEFFINGEN

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen en rechten. Naast de onroerende-zaakbelastingen (OZB) zijn de afvalstoffenheffing, de reinigingsrechten en de rioolheffing van groot belang voor het totaal beeld van de lokale lasten. Hieronder wordt een beeld gegeven van de geraamde opbrengsten 2013 en 2014 van de diverse gemeentelijke belastingen/rechten, de kwijtschelding gemeentelijke belastingen en de gevolgen voor de lastendruk gezinsgebonden belastingen.

Overzicht lokale heffingen

Onderstaande tabel geeft weer welke opbrengsten uit lokale heffingen worden geraamd als dekkingsmiddel in de begroting 2014. Ten opzichte van 2013 zullen deze inkomsten met gemiddeld 1,65% stijgen. Dit wordt o.a. veroorzaakt door de prijsindex van 3% en een lagere opbrengstraming voor bouwleges. In onderstaand overzicht zijn de gegevens van de hondenbelasting en havengelden gelet op de besluitvorming van 15 augustus 2013 verwijderd. Dit om een reëel beeld te geven van de mutatie in %.

(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2013 ^{4*}	Begroting 2014	Mutatie Nominaal	Mutatie In % ⁵
Product				
OZB	13.545	14.035	490	3,62%
Toeristenbelasting	126	130	4	3,17%
Afvalstoffenheffing/ reinigingsrecht	3.978	3.990	12	0,30%
Rioolheffing	3.503	3.565	62	1,77%
Leges	1.938	1.753	-185	-9,55%
Marktgeden	31	31	0	0,00%
Begraaf- en onderhoudsrechten	88	87	-1	-1,14%
Totaal lokale heffingen	23.209	23.591	382	1,65%

⁴ Ramingen 2013 incl. wijzigingen

⁵ Inclusief areaaluitbreiding

Tariefbeleid

De prijsindex die voor 2014 wordt gehanteerd bedraagt 3%. Voor de jaren 2015, 2016 en 2017 wordt de nullijn gehanteerd.

Voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. De tariefdifferentiaties, zoals tussen één- en meerpersoonshuishoudens bij de afvalstoffenheffing en de rioolheffing, blijven gehandhaafd.

Naast het toepassen van de prijsindex binnen de bouwleges, worden deze leges extra verhoogd met 5%. Dit om de kostendekkendheid te verhogen. Voor een toelichting wordt verwezen naar de 'aanbiedingsnota behorende bij de beleidsbegroting 2014-2017'.

Naast de tariefsaanpassingen is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals nieuwbouw en verbouw.

TOELICHTING PER HEFFING

Onroerende-zaakbelastingen

De opbrengsten m.b.t. onroerende-zaakbelastingen gelden als een algemeen dekkingsmiddel. Als zodanig zou de OZB gebruikt kunnen worden als sluitpost van de begroting.

Met ingang van 2014 gelden weer nieuwe vastgestelde taxatiewaarden naar een waardepeildatum van 1 januari 2013. De nieuwe taxatiewaarden zijn pas in het najaar van 2013 bekend. In de begroting is vooralsnog uitgegaan van de economische waarden naar de oude waardepeildatum 1 januari 2012 en een aanpassing van de huidige tarieven met het prijsindexcijfer van 3%.

De OZB-tarieven voor 2014 worden definitief vastgesteld in de belastingverordeningen, die de raad in december 2013 ter vaststelling krijgt aangeboden. In deze voorstellen wordt uitgegaan van de nieuwe taxatiewaarden. Uitgangspunt daarbij blijft dat bij een stijging van de totale economische waarden de tarieven zullen dalen, terwijl bij een daling van de waarden de tarieven zullen stijgen. Dit kan overigens wel betekenen dat in individuele gevallen de aanslag OZB hoger of lager zal zijn. Dit wordt dan veroorzaakt door een afwijking van de nieuwe taxatiewaarde t.o.v. de

gemiddelde ontwikkeling. Ten opzichte van 2013 wordt wel rekening gehouden met een meeropbrengst op basis van het prijsindexcijfer en de autonome ontwikkelingen (nieuwbouw en verbouw).

Tarieven	2011	2012	2013	2014
OZB-eigenaren woningen	0,0799%	0,0826%	0,0865%	0,0891%
OZB-eigenaren niet woningen	0,1777%	0,1975%	0,2121%	0,2185%
OZB-gebruikers niet-woningen	0,1390%	0,1557%	0,1660%	0,1710%

Opbrengsten (x 1.000)	2011	2012	Begroot 2013	Begroot 2014
OZB-eigenaren woningen	€ 2.807	€ 2.887	€ 2.963	€ 3.067
OZB-eigenaren niet woningen	€ 5.331	€ 5.987	€ 6.145	€ 6.366
OZB-gebruikers niet-woningen	€ 3.801	€ 4.318	€ 4.437	€ 4.602

Voor de berekening van de OZB-tarieven 2014 wordt rekening gehouden met:

- Nieuwe taxatie-uitkomsten;
- Verhoging op basis van prijsindexcijfer (3%);
- Autonome ontwikkelingen (nieuwbouw/verbouw/objecten in aanbouw);

Relatie OZB met de algemene uitkering

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De Financiële Verhoudingswet regelt onder meer de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds over de gemeenten. De algemene uitkering wordt verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die de verschillen in kosten weerspiegelen, maar ook de verschillen in belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de totale waarde van alle onroerende zaken binnen de gemeente. Van de waarde van woningen wordt 80% meegerekend, van de waarde van niet-woningen 70%.

Hierop worden zogenaamde rekestarieven toegepast (0,1005% van 80% van de totale WOZ-waarden woningen voor eigenaren woningen, 0,1083% van 70% van de totale WOZ-waarden voor gebruikers niet-woningen en 0,1343%

voor eigenaren niet-woningen). De uitkomsten hiervan worden gekort op de algemene uitkering van de betreffende gemeente. De aftrek in de algemene uitkering 2013 bedraagt voor eigenaren woningen € 2.806.000, voor gebruikers niet-woningen € 2.247.000 en voor eigenaren niet-woningen € 2.857.000. Hierbij is rekening gehouden met de waardepeildatum 1 januari 2012 en de hierboven genoemde rekestarieven.

Bij de nieuwe taxatiewaarden met de waardepeildatum 1 januari 2013, die pas in het najaar van 2013 bekend zijn, behoren andere aangepaste rekestarieven op basis van een percentage van de WOZ-waarden, zoals ook bij de tariefsberekening van de OZB zal gebeuren.

Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert, heeft geen effect op de aftrekpost in de algemene uitkering. Alleen de WOZ-waarden hebben invloed op de algemene uitkering.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht

Uitgangspunt is dat de totale kosten van afvalverwijdering worden gedekt door de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten. De tarieven afvalstoffenheffing voor 2014 worden op basis van deze uitgangspunten met 1,38% verlaagd.

Voor de begrotingsraming 2014 van de afvalstoffenheffing is rekening gehouden met:

- 100% kostendekkendheid in 2014;
- Bij de berekening van het kostendeckingspercentage wordt de compensabele BTW meegenomen als kostencomponent;
- De kostentoerekening gemeentelijke heffingen;
- Handhaving tariefdifferentiatie alleenstaanden en meerpersoonshuishoudens, waarbij eenpersoonshuishoudens 75% van het tarief van meerpersoonshuishoudens betalen;
- 11.375 meerpersoonshuishoudens en 4.089 eenpersoonshuishoudens;
- Kwijtschelding € 85.000 en oninbare vorderingen € 18.000.

Tarieven	2010	2011	2012	2013	2014
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	€ 203,40	€ 207,85	€ 206,65	€ 204,20	€ 201,40
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	€ 271,20	€ 277,10	€ 275,50	€ 272,30	€ 268,53
Extra duobak per stuk	€ 87,30	€ 92,40	€ 91,85	€ 90,80	€ 89,54
Reinigingsrecht per duobak (excl. btw)	€ 271,20	€ 277,10	€ 275,50	€ 272,30	€ 268,53

	Begroot				
Baten (* 1.000)					
Afvalstoffenheffing / reinigingsrecht	€ 3.867	€ 3.955	€ 4.033	€ 3.978	€ 3.990

Rioolheffing

Voor de begrotingsraming 2014 van de rioolheffing is rekening gehouden met:

- De kostentoerekening gemeentelijke heffingen, met uitzondering van het bedrag aan kwijtschelding;
- Handhaving tariefdifferentiatie woningen, bedrijven, bejaardenhuizen en overige gebouwen;
- Handhaving tariefdifferentiatie eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens, waarbij eenpersoonshuishoudens 75% van het tarief van meerpersoonshuishoudens betalen;
- 10.704 meerpersoonshuishoudens en 4.025 eenpersoonshuishoudens;
- Bij de berekening van het kostendeckingspercentage wordt de compensabele BTW meegenomen als kostencomponent.

Op dit moment wordt een nieuw verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) opgesteld. In dit plan zal ook ingegaan worden op de tarieven voor de rioolheffing in de komende jaren.

Tarieven	2010	2011	2012	2013	2014
Rioolheffing eenpersoonshuishouden	€ 163,50	€ 170,70	€ 169,85	€ 169,85	€ 169,85
Rioolheffing meerpersoonshuishouden	€ 218,00	€ 227,60	€ 226,45	€ 226,45	€ 226,45
Rioolheffing bedrijf-woning met bedrijf	€ 361,50	€ 377,80	€ 375,90	€ 375,90	€ 375,90
Rioolheffing overige gebouwen	€ 89,00	€ 93,30	€ 92,85	€ 92,85	€ 92,85
Rioolheffing bedr. ruimten < 100 m ²	€ 218,00	€ 227,60	€ 226,45	€ 226,45	€ 226,45

	Begroot				
Baten (* 1.000)					
Rioolheffing	€ 3.614	€ 3.534	€ 3.499	€ 3.503	€ 3.565

Hondenbelasting

De hondenbelasting is met ingang van 2014 afgeschaft.

Baten	Begroot		
	2012	2013	2014
Opbrengst Hondenbelasting	€ 173.000	€ 179.000	€ -

Toeristenbelasting

Deze belasting geldt als een algemeen dekkingsmiddel en wordt geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf met overnachten binnen de gemeente.

Voor de begrotingsraming 2014 van de toeristenbelasting is rekening gehouden met:

- Verhoging op basis van prijsindexcijfer (3%);
- Autonome ontwikkelingen.

Het tarief voor 2014 bedraagt per persoon, per overnachting € 1,08 (was € 1,05). De geraamde opbrengst bedraagt voor 2014 € 130.000 (2013 € 126.000).

Leges

Er worden leges geheven voor onder andere bouw- en sloopvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en APV.

Voor de begrotingsraming 2014 is voor de leges rekening gehouden met:

- Verhoging tarieven op basis van prijsindexcijfer (3%);
- Extra verhoging bouwleges met 5% om teruglopende kostendekkendheid gedeeltelijk op te vangen;
- Wettelijke kaders (bijv. maximum tarief paspoorten);
- Autonome ontwikkelingen (aantal bouwvergunningen, aantal reisdocumenten, enz.).

De geraamde opbrengst van bouwleges bedraagt voor 2014 € 1.053.000 (2013 € 1.225.000) en voor de overige leges € 700.000 (2013: € 713.000).

Haven- en kadegelden

Op 15 augustus 2013 heeft de gemeenteraad besloten de haven- en kadegelden uit de belastingssfeer te halen en voortaan via de privaatrechtelijke weg de gelden in rekening te brengen bij de gebruikers. De geraamde opbrengst voor 2014 bedraagt € 419.000 (2013 € 374.000).

Marktgelden

Voor de begrotingsraming 2014 van de markten is rekening gehouden met een verhoging van de tarieven op basis van het prijsindexcijfer (3%). De geraamde marktgelden bedragen voor 2014 € 31.000 (2013 € 31.000).

Graf- en begraafrechten

Voor de begrotingsraming 2014 van de graf- en begraafrechten is rekening gehouden met een verhoging van de tarieven op basis van het prijsindexcijfer

(3%). De geraamde graf- en begraafrechten voor 2014 bedragen in totaal € 87.000 (2013: € 88.000).

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Kwijtschelding kan in principe voor elke gemeentelijke belasting worden verleend. Uitgangspunt bij het verlenen van kwijtschelding is het ontbreken van draagkracht. Die draagkracht moet steeds individueel worden beoordeeld. Bij de beoordeling van de draagkracht kan worden aangesloten bij het rijksbeleid (95% bijstandsnorm). Gemeenten kunnen er voor kiezen die kwijtscheldingsnorm te verruimen tot maximaal 100% van de bijstandsnorm.

In de gemeente Moerdijk wordt met ingang van 2005 kwijtschelding verleend voor de onroerende-zaakbelastingen (OZB), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, met toepassing van 100% van de bijstandsnorm.

In 2007 is gestart met het verstrekken van automatische kwijtschelding aan bijstandsgerechtigden.

Kwijtschelding	Werkelijk		Begroot	
	2011	2012	2013	2014
Aantal verzoeken	480	468	435	450
Automatische kwijtschelding	245	230	215	230
Toegekende verzoeken	147	142	120	140
Afgewezen verzoeken	88	96	100	100
Totaalbedrag kwijtschelding	€ 159.000	€ 153.000	€ 153.000	€ 155.000

Gevolgen lastendruk gezinsgebonden belastingen*

De "belastingdruk" voor een meerpersoonshuishouden met een (gemiddelde) koopwoning ziet er als volgt uit:

Omschrijving	2012	2013	2014	%
Gemiddelde WOZ waarde	€ 224.000	€ 222.000	€ 222.000	
OZB-eigenaar	€ 185,00	€ 192,00	€ 197,00	2,54%
Afvalstoffenheffing	€ 275,50	€ 272,30	€ 268,53	-1,40%
Rioolheffing	€ 226,45	€ 226,45	€ 226,45	0,00%
Totaal	€ 686,95	€ 690,75	€ 691,98	0,18%

- Om beter te kunnen vergelijken met andere gemeenten is aansluiting gezocht bij gegevens uit de Coelo
- De gemiddelde waarde 2013 zal na hertaxatie nog worden aangepast.

Woonlasten per gemeente*

(OZB, rioolheffing en reinigingsheffing: woning met een gemiddelde waarde; euro per jaar per huishouden)

	2012			2013			Woonlasten 1 persoons- huishouden verschil in%	Woonlasten meer persoons- huishouden verschil in%
	Woonlasten 1 persoons- huishouden	Woonlasten meer persoons- huishouden	rangnummer** meer persoons- huishouden in Nederland	Woonlasten 1 persoons- huishouden	Woonlasten meer persoons- huishouden	rangnummer** meer persoons- huishouden in Nederland		
1 Baarle-Nassau	€ 418	€ 580	25	€ 400	€ 557	13	-5%	-4%
2 Gilze en Rijen	€ 490	€ 568	17	€ 500	€ 578	22	2%	2%
3 Rucphen	€ 667	€ 728	282	€ 592	€ 654	100	-13%	-11%
4 Etten-Leur	€ 635	€ 654	124	€ 634	€ 658	115	0%	1%
5 Woensdrecht	€ 627	€ 757	325	€ 567	€ 663	120	-11%	-14%
6 Oosterhout	€ 630	€ 630	82	€ 548	€ 684	159	-15%	8%
7 Dongen	€ 588	€ 686	187	€ 592	€ 686	164	1%	0%
8 Tholen	€ 563	€ 690	200	€ 582	€ 689	170	3%	0%
9 Moerdijk	€ 562	€ 687	193	€ 568	€ 692	177	1%	1%
10 Steenbergen	€ 599	€ 676	162	€ 613	€ 693	180	2%	2%
11 Geertruidenberg	€ 523	€ 606	52	€ 608	€ 700	196	14%	13%
12 Halderberge	€ 582	€ 701	224	€ 593	€ 710	217	2%	1%
13 Breda	€ 653	€ 706	239	€ 666	€ 716	228	2%	1%
14 Zundert	€ 619	€ 718	263	€ 652	€ 750	295	5%	4%
15 Drimmelen	€ 614	€ 737	297	€ 636	€ 763	316	3%	3%
16 Bergen op Zoom	€ 829	€ 829	394	€ 750	€ 786	350	-11%	-5%
17 Werkendam	€ 647	€ 791	367	€ 645	€ 793	356	0%	0%
18 Alphen-Chaam	€ 656	€ 778	354	€ 677	€ 803	364	3%	3%
19 Roosendaal	€ 736	€ 802	378	€ 754	€ 820	378	2%	2%
Totaal Noord-Brabant	€ 596	€ 675		€ 607	€ 685		2%	1%

* Bron Coelo

** Nr 1 heeft de laagste woonlasten

Overzicht kosten- en baten per belastingproduct

In onderstaand overzicht is (afgerond op duizendtallen), per belastingproduct aangegeven welke kosten en baten op basis van de begroting 2014 worden toegerekend aan deze producten.

Belastingproduct	Kosten	Baten	Saldo product
OZB (incl. product uitvoering WOZ)	593.000	14.035.000	13.442.000 V
Toeristenbelasting	10.000	130.000	120.000 V
Afvalstoffenheffing/ Reinigingsrecht	3.990.000	3.990.000	0 -
Rioolheffing	3.282.000	3.565.000	* 283.000 V
Leges (Bouw)	1.477.000	1.053.000	424.000 N
Leges (Overig)	1.868.000	700.000	1.168.000 N
Weekmarkten	41.000	31.000	10.000 N
Begraafplaatsen	156.000	87.000	69.000 N

* = meeropbrengst obv GRP wordt toegevoegd aan de voorziening riolering

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

De gemeente kent een aantal algemene dekkingsmiddelen die ingezet kunnen worden op diverse beleidsterreinen. De gemeente mag die middelen naar eigen inzicht besteden. Voor een deel zijn de algemene dekkingsmiddelen niet beïnvloedbaar. U moet daarbij denken aan de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Voor een deel kan de gemeente de omvang van haar algemene dekkingsmiddelen zelf bepalen. Dit gedeelte wordt afgebakend door het eigen belastinggebied (zie onderdeel 1).

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2013	Begroting 2014
Belastingen	13.850	14.165
Algemene uitkering (excl. Integratie- en decentralisatie uitkeringen)	23.757	24.046
Dividenden / winstuitkeringen	542	497
Saldo financieringsfunctie	2.959	2.983
Totaal algemene dekkingsmiddelen	41.108	41.691

TOELICHTING PER ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Belastingen

De toelichting op de belastingen is in het voorgaande gedeelte van deze paragraaf opgenomen.

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De algemene uitkering 2014 uit het gemeentefonds stijgt ten opzichte van 2013. Bij de berekening is rekening gehouden met de meicirculaire 2013, aangevuld met een nog te verwachten rijksbezuiniging van circa €6 miljard (voor Moerdijk geschat op €640.000). Daarnaast is uitgegaan van de meest recente hoeveelheidscijfers zoals aantal woonruimten, aantal inwoners etc.

De geraamde opbrengst (excl. integratie-en decentralisatieuitkeringen) bedraagt voor 2014 €24.046.000. In 2013 was een opbrengst geraamd van €23.757.000.

Dividenden / winstuitkeringen

Onze gemeente ontvangt jaarlijks de volgende dividenden en winstuitkeringen:

- Uit het aandelenbezit Bank Nederlandse Gemeenten. Voor 2014 is een dividend van € 40.000 geraamd (over 2013 was € 31.000 geraamd);
- Uit het obligatiebezit Rentefonds Europa. Voor 2014 is een dividend geraamd van € 457.000 (in 2013 was € 511.000 geraamd).

Saldo financieringsfunctie

Bij de opstelling van de begroting 2014 is rekening gehouden met een bedrag van € 10.000.000 aan liquide middelen. Het totale rendement wordt geraamd op € 457.000. In 2013 was geraamd € 787.000 inclusief bovengenoemd dividend.

Vanwege de verplichting dat in de berekening van het omslagpercentage de rente over eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) moet worden opgenomen, wordt de bespaarde rente ter grootte van € 2.983.000 verantwoord in de exploitatie. Voor de berekening is uitgegaan van een rentepercentage van 3%. In 2013 was de opbrengst van de bespaarde rente in de exploitatie, waarbij ook is uitgegaan van een rentepercentage van 3%, € 2.682.000.

Post onvoorzien

De post onvoorziene uitgaven wordt vanaf het jaar 2011 niet meer geraamd. Indien er onvoorziene uitgaven in het begrotingsjaar plaatsvinden, zullen er keuzes gemaakt moeten worden binnen de begroting 2013 die ingezet kunnen worden als dekking voor de onvoorziene uitgaven. Indien er geen keuzes gemaakt worden, dan zullen deze uitgaven worden toegevoegd aan het begrotingssaldo. Bij een tekort zal de dekking plaatsvinden door een bijdrage uit de algemene reserve.

De post onvoorziene uitgaven werd sinds 2005 alleen nog maar geraamd voor onvoorziene incidentele uitgaven, omdat ervan uitgegaan wordt dat nieuw beleid en vervangingsinvesteringen goed geraamd zijn, zodat er geen budgetruimte in de post onvoorzien benodigd is voor structurele wijzigingen.

Paragraaf Weerstandsvermogen 2014

ALGEMEEN

In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt ingegaan op de vraag in hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen. Om dat te kunnen beoordelen is inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de aanwezige risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

In het kader van het risicomangement worden minimaal een keer per jaar de belangrijkste risico's geïnventariseerd. Dat is laatst gebeurd bij de jaarrekening 2012. Risico's zijn niet statisch maar dynamisch. Het is van belang het risicoprofiel van de gemeente met enige regelmaat tegen het licht te houden en de omvang van de restrisico's af te zetten tegen het aanwezige weerstandsvermogen.

WEERSTANDSVERMOGEN EN WEERSTANDSRATIO

Nadat de risico's in beeld zijn gebracht, bepaalt de gemeenteraad de weerstandsratio. De weerstandsratio is de factor hoeveel keer de risico's financieel moeten worden afgedekt in het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is een onderdeel van de algemene reserve.

In oktober 2008 heeft de gemeenteraad een bandbreedte van 1,4 – 2,0 voor de weerstandsratio vastgesteld. Een ratio van 1,0 is voldoende, 1,4 ruim voldoende en 2,0 uitstekend. Bij een ratio van 2,0 zijn de risico's in financiële zin 2 keer afgedekt binnen het weerstandsvermogen.

Daarbij heeft de raad bij de vaststelling van de begroting 2013-2016 bepaald dat op basis van de huidige risico's voor het benodigde weerstandsvermogen een bedrag van € 16 miljoen moet worden aangehouden.

ONTWIKKELINGEN RISICO'S

De belangrijkste risico's en/of daaraan gerelateerde aspecten zijn:

- Taak op taak, risico op risico;
- Grondexploitaties;
- Samenwerking;
- Digitalisering;
- Bezuinigingen;

- Algemene uitkering Gemeentefonds;
- Opneinderegelingen;
- Herstructurering WVS;
- Sociale Zaken;
- Rampenbestrijding.

Taak op taak, risico op risico

Binnen de overheid is al enige jaren sprake van een decentralisatie-tendens. Er worden steeds meer sociale taken van de rijksoverheid overgeheveld naar de gemeenten, het is een voortdurende stapeling van taken. Nieuwe taken of uitbreiding gaan vaak gepaard met een budgetkorting. Gemeenten moeten meer met minder doen waardoor het risicoprofiel toeneemt. In het Bestuursakkoord is de decentralisatie van een aantal rijkstaken in combinatie met bezuinigingen en maximale beleidsvrijheid opgenomen. De belangrijkste decentralisaties zijn de jeugdzorg, begeleiding AWBZ en de Participatiewet, waarmee de gemeenten een nog belangrijker rol krijgen op het sociaal terrein. Het is nog niet helder hoe de taken precies over komen en met welke financiële gevolgen. De kortingen op de diverse decentralisaties zijn voor Moerdijk becijferd op enkele miljoenen. In de Kadernota is als uitgangspunt opgenomen dat de diverse transitie budgettair neutraal plaatsvinden, hetgeen gerealiseerd zal moeten worden door efficiencywinst en/of beleidsaanpassingen.

Grondexploitaties

Landelijk is de ontwikkeling zichtbaar dat bouwgrondexploitaties steeds meer risico's kennen door de ontwikkelingen op de huidige markt. De omstandigheden op de markt leiden tot een vertraging in de realisatie-termijnen. Daarnaast staan de grondprijzen onder druk. Dit leidt tot een lager verwacht eindresultaat op de bouwgrondexploitatie projecten. Door het opschuiven van de realisatietermijnen nemen de rentelasten toe wat een aanzienlijke impact op de financiële uitkomst van een project kan hebben. Verder kan kostenverhaal c.q. bijdragen van derden stagneren of uitblijven. Dit risico is berekend op € 2 miljoen. Gemeenten lopen een risico dat gronden afgewaardeerd moeten worden. Dit risico is voor Moerdijk berekend op maximaal € 5 miljoen en is meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen. Doordat ontwikkelende partijen, zoals woningbouwcorporaties, minder financiële armslag hebben is een aantal lopende projecten onder druk komen te staan of op "on hold" gezet. Een

actieve rol van de gemeente in plaats van een faciliterende rol kan nodig zijn om de projecten los te trekken, maar dat kost geld om grondposities over te nemen. Bij de Kadernota is aangegeven om hiervoor een bedrag van € 1,5 miljoen af te zonderen vanuit de algemene reserve (besluitvorming moet nog plaatsvinden). Er is een risico dat er meer geld nodig is of dat projecten alsnog zullen stagneren.

Samenwerking

Gemeenten bevinden zich in een voortdurende veranderende omgeving. Daarom wordt steeds meer gezocht naar een meer efficiënte en effectiever uitvoering van taken en activiteiten waarbij samenwerking met andere gemeenten en private partijen wordt gezocht. In de praktijk blijkt aansturing en risicobeheersing complex te zijn. Ook voor Moerdijk geldt dat er op diverse terreinen samenwerking wordt gezocht om (project)doelen te verwezenlijken, kosten te besparen, continuïteit te garanderen en kwaliteit te behouden of te verbeteren. Naast aansturing en risicobeheersing lopen gemeenten bij het overbrengen van taken naar regionale samenwerkingsverbanden aan tegen het probleem van achterblijvende overhead. Met het inzichtelijk maken van de financiële positie van de gemeente Moerdijk in het voorjaar 2012 is rekening gehouden met een benodigd bedrag van € 1 miljoen voor frictiekosten.

Digitalisering

Automatiseringsprojecten vragen, soms forse, investeringen en de inzet van specialistische kennis. Verder brengt het toenemend gebruik van digitale middelen risico's met zich mee op het gebied van informatiebeveiliging. Er is vaak sprake van een grote afhankelijkheid van leveranciers.

Haalbaarheid bezuinigingen

Met de bezuinigingen van de afgelopen jaren is veel lucht die nog in de begroting zat geschrapt. Dit heeft gevolgen ten aanzien van de flexibiliteit om eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Verder resteert er een risico dat bezuinigingsbedragen die in de meerjarenbegroting zijn meegenomen niet geheel gehaald worden.

Algemene uitkering Gemeentefonds

Gemeenten zijn in grote mate afhankelijk van de inkomsten van het rijk. De belangrijkste inkomstenstroom is de algemene uitkering. Het rijk staat voor een grote bezuinigingsopgave. Er is in de begroting rekening gehouden met

rijksbezuinigingen op de algemene uitkering, maar de landelijke bezuinigingsopgave kan ertoe leiden dat de algemene uitkering nog verder onder druk komt te staan.

Openeinderegelingen

Er is sprake van een aantal openeinderegelingen, zoals onder andere WWB, WMO en gemeenschappelijke regelingen.

Herstructurering WVS

Door bezuinigingen op het rijksbudget Sociale Werkvoorziening (SW) en de kabinetsplannen ten aanzien van de Sociale Werkvoorziening is het noodzakelijk de SW te herstructureren. De meerjarenbegroting van de WVS-groep laat tekorten zien. Binnen het WVS wordt gestuurd op het terugdringen van die tekorten.

In de begroting 2014-2017 is voor deze jaren rekening gehouden met een exploitatiebijdrage van € 137.000 in 2014 oplopend naar € 210.000 in 2017, maar de vraag is of dit voldoende zal zijn.

Sociale Zaken

De dalende werkgelegenheid als gevolg van de economische crisis kan ertoe leiden dat het aantal uitkeringsgerechtigden en daarmee de bijstandsuitgaven hoger wordt dan waarmee in de meerjarenbegroting is gerekend.

Rampenbestrijding

De brand bij Chemie-Pack heeft laten zien dat het risico van grootschalige incidenten en rampen voor de gemeente Moerdijk niet denkbeeldig is en de financiële gevolgen hoog kunnen zijn. Er is in het weerstandsvermogen rekening gehouden met een risicobedrag van €5 miljoen. Ten aanzien van de bovengrondse sanering met betrekking tot het terrein van Chemie Pack is er een risico van € 1 miljoen voor het verwijderen van de vloer. De vraag hierbij is of de vloer verwijderd moet worden en zo ja of de kosten voor rekening van de gemeente of de provincie komen.

Verder is er een risico van juridische kosten i.c.m. schadeclaims. De claims kunnen hoger zijn dan het maximaal verzekerde bedrag van € 2,5 miljoen. Eventuele juridische kosten vallen niet onder de verzekering. Naast financiële risico's is er ook een risico van imagoschade.

BEREKENING WEERSTANDSVERMOGEN EN –RATIO 2014

Rekening houdend met de getroffen beheersmaatregelen en de kansinschatting dat een risico zich voor doet, is een weerstandsvermogen benodigd van € 13,7 miljoen. Bij een minimum weerstandsratio van 1,4 hoort dan een bedrag van € 19 miljoen. Bij de vaststelling van de begroting 2013-2016 is bepaald dat er binnen de algemene reserve een bedrag van € 16 miljoen vrijgehouden moet worden voor het afdekken van risico's. Uitgaande van dit bedrag voor het weerstandsvermogen komt men bij de huidige omvang van de restrisico's uit op een weerstandsratio van **1,2** (afgerond). Dit is lager dan de afgesproken ratiobandbreedte van 1,4 - 2,0. In de aanbiedingsbrief bij de meerjarenbegroting 2014-2017 zal ingegaan worden hoe om te gaan met de aan te houden ratio en de daaraan gekoppelde benodigde afzondering binnen de algemene reserve.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 2014

INLEIDING

De gemeente Moerdijk heeft een totale oppervlakte van circa 185 km². Een groot deel hiervan bestaat uit openbare ruimte welke door de gemeente wordt beheerd.

Een aanzienlijk deel van de gemeentelijke middelen is nodig voor het onderhoud van in het verleden gerealiseerde kapitaalgoederen voor wegen, groen, openbare verlichting, verkeersborden, bruggen / kunstwerken, speelvoorzieningen, objecten, gebouwen / eigendommen, buitensportaccommodaties en havens.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is mede bepalend voor het voorzieningenniveau én uiteraard de (jaarlijkse) lasten. In de vastgestelde beheerplannen zijn gegevens opgenomen met betrekking tot kwantiteit, kwaliteit en het onderhoudsniveau alsmede een meerjarenplanning van de onderhoudsmaatregelen en daarmee gepaard gaande kosten.

Het beleid van de gemeente Moerdijk ten aanzien van het onderhoud kapitaalgoederen is opgenomen in diverse nota's, waaronder "Beeldkwaliteit in de gemeente Moerdijk" en het "Gemeentelijk Rioleringsplan 2014-2019" (VGRP) welke eind 2013 wordt vastgesteld.

Alle beheerplannen zijn onderbouwd en worden periodiek geactualiseerd. Hierbij wordt bepaald welk bedrag jaarlijks nodig is om de kwaliteit op het vastgestelde niveau te houden. Het actueel houden van de diverse beheerplannen en het jaarlijks nacalculeren van de geplande uitgaven is van belang om de betrouwbaarheid van de beheerplannen vast te stellen.

BEELDKWALITEIT

Beeldkwaliteit is een integrale benadering van de openbare ruimte. Het is een helder communicatiemiddel voor burgers, bestuurders en beheerders. In de raadsvergadering van 16 december 2010 is het beleidskader beeldkwaliteit voor de gemeente Moerdijk vastgesteld.

Het beleidskader beeldkwaliteit heeft tot doel het vastleggen van de wijze waarop in de gemeente Moerdijk gewerkt wordt met beeldkwaliteit en het beschrijven en vaststellen van de kwaliteitsambities. Hiermee krijgen de bewoners een duidelijk beeld van wat zij van de openbare ruimte mogen verwachten en welke rol zij daarbij hebben. Daarnaast weet de ambtelijke organisatie wat zij moet (doen) realiseren.

Het Beleidskader Beeldkwaliteit is opgebouwd uit een aantal elementen:

1. *Het werken met beeldkwaliteit in de gemeente Moerdijk.*

Het Beleidskader bevat daartoe een beschrijving van de verschillende gehanteerde kwaliteitsniveaus en de te onderscheiden gebieden (structurelementen).

2. *Het vaststellen van de onderhoudsambitie.*

Dit is de beeldkwaliteit die u als ambitie stelt voor het beheer van de openbare ruimte (verharding, groen, meubilair, verlichting, bruggen/kunstwerken en verzorging). Die kwaliteit kan waar gewenst gedifferentieerd worden:

- Naar locaties (bijv. een hogere kwaliteit verhardingen in het centrum of juist een lagere kwaliteit op een bedrijventerrein);
- Per aspect (technisch en verzorgend onderhoud).

Op basis van de beschikbare budgetten en de kwaliteitsbeoordelingen zijn de volgende kwaliteitsniveaus vastgesteld voor alle aspecten/thema's:

- **Standaard kwaliteitsniveau voor de centrumgebieden en woongebieden;**
- **Kwaliteitsniveau minimaal voor de bedrijfsterrinen, de verbindingswegen/lintbebouwing en het buitengebied.**

Wat gaan we hier voor doen?

- De kwaliteitstoetsing. De huidige (beheer-)kwaliteit is bepaald met behulp van twee vormen van kwaliteitstoetsing. Allereerst de toetsing door de bewoners met behulp van de bewonersschouwen. Ten tweede een ambtelijke nulmeting, die in de periode juli 2010 heeft plaatsgevonden;
- De vastgestelde kwaliteit zal 1x per jaar door de bewoners in de verschillende dorpen, kernen en wijken worden beoordeeld door middel

van de burgerschouw. Op basis van deze beoordeling wordt de openbare ruimte door de bewoners gewaardeerd met een gemiddeld 'rapportcijfer' .

Middelen / instrumenten

- Kwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte (BOR)
Het Kwaliteitsplan BOR is het basisplan waarin alle beeld- en kwaliteitseisen staan beschreven inclusief de vertaling naar maatregelen en benodigde kosten per kwaliteitsniveau.
- Handboek Beeldkwaliteit
Het handboek is een vertaling van het Kwaliteitsplan in beelden en kwaliteitsniveaus, de basis waarmee de organisatie de beeldkwaliteit van het beheer van de openbare ruimte beoordeelt.
- Schouwfolder burgerschouw
De schouwfolder is het document met behulp waarvan de bewoners het beheer van de openbare ruimte beoordelen. Zij doen dit op een hoger abstractieniveau dan de organisatie en kijken daarbij ook veel meer integraal naar de omgeving.

Bij vaststelling van het beleidskader beeldkwaliteit is bepaald dat het beschikbare budget jaarlijks wordt bijgesteld op basis van de CROW-index en de areaaluitbreiding. Om aan de kwaliteitsafspraken te voldoen zijn werkzaamheden aanbesteed en gegund aan aannemers om het afgesproken kwaliteitsniveau te handhaven tegen de afgesproken prijs. In de overeenkomsten is opgenomen dat op RAW-bestekken de risicoregeling van toepassing is. De te betalen facturen worden dus geïndexeerd. Daarom was de afgesproken indexering gebaseerd op de risicoregeling van de CROW.

BEHEERPRODUCTEN

In de gemeente Moerdijk zijn de volgende beheerproducten benoemd:

- wegen;
- openbare verlichting;
- groen;
- rioleringen;

- gebouwen;
- speelvoorzieningen;
- buitensportaccommodaties;
- verkeersborden;
- bruggen / kunstwerken;
- havens en objecten.

Wegen

De huidige werkwijze is dat 2-jaarlijks alle wegen worden geïnspecteerd en dat de meest noodzakelijke maatregelen worden bepaald. In het beleidskader beeldkwaliteit van de gemeente is aangegeven dat de huidige gemiddelde kwaliteit van zowel de asfalt- als de elementenverhardingen op een standaardniveau voor de centrumgebieden en woongebieden, en minimaal niveau voor de bedrijfsterreinen, de verbindingswegen / lintbebouwing en het buitengebied ligt. Dit is de ondergrens van verantwoord wegbeheer.

Zoals in het beheerplan staat vermeld is de beheerstrategie erop gericht de kwaliteit van alle verhardingen op het vastgestelde niveau te brengen en te houden. Het resultaat is een wegennet dat onder normale omstandigheden door alle verkeersdeelnemers veilig en comfortabel gebruikt kan worden. Verder is de strategie gericht op een duurzame instandhouding, waarbij iedere vorm van kapitaalvernietiging wordt geminimaliseerd.

In 2014 zal ruim € 1,9 miljoen in de voorziening worden gestort.

Het saldo van deze voorziening geeft een vertekend beeld omdat van ProRail en de provincie ontvangen afkoopsommen ad € 921.000 en € 664.000, welke bedoeld zijn voor onderhoud gedurende meerdere jaren, aan deze voorziening zijn toegevoegd.

Voor vervangingsinvesteringen is € 267.000 beschikbaar.

Openbare verlichting

Zoals in het beeldkwaliteit gemeente Moerdijk staat vermeld is de beheerstrategie openbare verlichting erop gericht de kwaliteit van de lichtmasten op een verantwoord standaardniveau voor de centrum-gebieden en woongebieden, en minimaal niveau voor de bedrijfsterreinen, de verbindingswegen / lintbebouwing en het buitengebied te brengen en te houden.

Uitgangspunt hierbij is dat de openbare verlichting naar behoren werkt en geen aanleiding geeft tot onveilige situaties of ongevallen. Het resultaat is een openbare verlichting die onder normale omstandigheden overal voor een

aanvaardbaar verlichtingsniveau zorgt in functie van de geplaatste lichtmast, het gebruikte armatuur en de daarin aanwezige lamp. Ook is de strategie gericht op een duurzame instandhouding, waarbij iedere vorm van kapitaalvernietiging wordt geminimaliseerd.

Door meer uniformiteit in de materiaalkeuze en duurzame toepassingen moet er op termijn geld te besparen zijn op het onderhoud openbare verlichting. Het beheerplan openbare verlichting is nu opgesteld op basis van het juiste areaal en betreft het vervangen van lampen, armaturen, vervangen van lichtmasten en het conserveren van masten.

In de begroting 2014 is een bedrag opgenomen van €42.000 voor dagelijks onderhoud en €174.000 voor vervangingsinvesteringen.

Groen

Zoals in het beheerplan staat vermeld is de beheerstrategie erop gericht de kwaliteit van het groen op een standaard niveau voor de centrumgebieden en woongebieden, en minimaal niveau voor de bedrijfsterreinen, de verbindingswegen / lintbebouwing en het buitengebied te brengen en te houden dat past in de beleving van de burgers. Bij bomen is de beheerstrategie met name op veiligheid gericht, bij beplanting en het overige groen met name op een goede verzorging en uitstraling, zonder luxe.

Het onderhoud van het groen wordt uitgevoerd volgens het beheerplan groen waarin het beeldkwaliteitsniveau is vastgelegd. In de begroting is een bedrag opgenomen van ruim €1,5 miljoen voor het onderhoud.

Rioleringen

Op grond van de Wet milieubeheer zijn gemeenten verplicht om een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vast te stellen. Na verwachting wordt het nieuwe VGRP eind 2013 vastgesteld voor een periode van 2014-2019 conform de wet gemeentelijke watertaken.

Het dagelijks onderhoud aan de riolering zal worden uitgevoerd volgens het vastgestelde GRP. Dit onderhoud is op basis van de beheerstrategie vertaald in het rioolbeheerplan. Jaarlijks wordt 10% van de vrijvervalriolering geïnspecteerd en worden daaruit de onderhoudsmaatregelen bepaald.

Op basis van het GRP zijn nagenoeg alle in aanmerking komende woningen in het buitengebied aangesloten op de drukriolering.

In de begroting 2014 is een bedrag opgenomen van ruim €401.000 voor onderhoud van wijkgemalen, vrijvervalriolen, drukriolering en infiltratie / retentievoorzieningen.

Daarnaast is €1,58 miljoen beschikbaar voor vervangingsinvesteringen, waaronder het jaarlijks vervangen van 2,7 km vrijvervalriolering en o.a. vervanging van mechanisch/elektrisch deel gemalen.

Gebouwen

De huidige kwaliteit van de diverse gebouwen is sterk gevarieerd en wordt grotendeels bepaald door onder andere de ouderdom van het gebouw en de ouderdom van de aanwezige installaties. Historische gebouwen die op de monumentenlijst staan hebben een hoge kwaliteit evenals nieuwe gebouwen. De kwaliteit van de gebouwen die niet recent zijn gebouwd en ook geen historische waarde hebben is zeer verschillend.

Zoals in het beheerplan staat vermeld is de beheerstrategie erop gericht de kwaliteit van de gebouwen op een basisniveau te brengen en te houden zodat de instandhouding van de gebouwen gewaarborgd blijft.

De gemeente Moerdijk besteedt jaarlijks een significant deel van haar middelen aan het beheer en gebruik van vastgoed. Als gevolg van de economische crisis moeten er noodgedwongen keuzes gemaakt worden om vanaf het begrotingsjaar 2013 te bezuinigen op de gemeentelijke kosten. In 2011 is een onderzoek gestart naar de vastgoedkosten die de gemeente Moerdijk maakt. Hiervan is een opzet gemaakt en de resultaten zijn opgenomen in de bezuinigingsvoorstellen.

De storting in de voorziening bedraagt in 2014 ruim €1,3 miljoen (bedrag incl. €136.000 t.b.v. schoolgebouwen).

Buitensportaccommodaties

Het beeldkwaliteit van het groen op sportvelden is standaardniveau. De beheerstrategie is erop gericht de kwaliteit van het groen en de (kunst) grassportvelden op een standaardniveau te brengen en te houden, zodanig dat aan de landelijke normen van NOC*NSF wordt voldaan. Het accent ligt hierbij niet op het groen, maar op de duurzame instandhouding van de velden. De speelbaarheid is hierbij het belangrijkste aandachtspunt. De kwaliteit

van de grassportvelden moet zodanig zijn dat er tijdens het speelseizoen op gespeeld kan worden.

Het onderhoud van de buitensportaccommodaties wordt uitgevoerd op basis van de beschreven kwaliteitseisen volgens het beheerplan. Het beheerplan buitensport is inmiddels geactualiseerd.

In de begroting 2014 is een totaalbudget van circa € 287.000 beschikbaar voor onderhoud (o.a. maaibestek en onderhoud velden op regiebasis). Voor de vervangingsinvesteringen is € 428.000 beschikbaar.

Bruggen / kunstwerken

De beheerstrategie van de bruggen / kunstwerken is erop gericht een standaardniveau voor de centrumgebieden en woongebieden, en minimaal niveau voor de bedrijfsterreinen, de verbindingswegen / lintbebouwing en het buitengebied te brengen en te behouden.

Uitgangspunt is hierbij dat de veiligheid van de gebruikers en de stabiliteit van de bruggen/kunstwerken gewaarborgd is. De kwaliteit vormt nooit een belemmering voor de doorstroming van het verkeer. De afscherming van de randen (hekken, balustrades) wordt zodanig onderhouden dat de onderhoudstoestand nimmer aanleiding geeft tot calamiteiten (vallen en stoten). De strategie is gericht op duurzame instandhouding, waarbij iedere vorm van kapitaalvernietiging wordt geminimaliseerd.

In de begroting is een budget van € 22.000 beschikbaar voor onderhoud. Voor de vervangingsinvesteringen is € 73.000 beschikbaar.

Objecten

De beheerstrategie is erop gericht de uitstraling die deze bijzondere categorie aan objecten in de openbare ruimte inneemt te handhaven. Voorkomen moet worden dat door constructieve gebreken of vervuiling, verloedering ontstaat. Eenmaal ontstane schade en/of opzettelijk aangebrachte vervuiling (posters, stickers of graffiti) mag geen aanleiding geven tot vandalisme en dient op korte termijn hersteld te worden.

Jaarlijks wordt bekeken wat op basis van meldingen en eigen waarneming nodig is voor het onderhoud van de objecten. Hiervoor is in de begroting een budget van € 72.000 beschikbaar.

Verkeersborden

De beheerstrategie van verkeersborden is erop gericht een standaard niveau voor de centrumgebieden en woongebieden, en minimaal niveau voor de bedrijfsterreinen, de verbindingswegen / lintbebouwing en het buitengebied te brengen en te behouden.

Uitgangspunt is hierbij dat de verkeersaanduiding van de verkeersborden zowel overdag als 's nachts gewaarborgd is. De kwaliteit van de bebording is dusdanig dat de verkeersregels correct geïnterpreteerd kunnen worden en de verkeersborden aanleiding geven tot een goede doorstroming van het verkeer. Bij deze kwaliteit komt de waarschuwingfunctie van de verkeersborden tot zijn recht, zowel overdag als 's nachts.

Voor het beheerplan verkeersborden is € 40.000 beschikbaar. Dit bedrag is opgebouwd uit onderhoudskosten en vervangingskosten. In de praktijk is onderhoud vaak vervangen.

Speelvoorzieningen

De beheerstrategie is erop gericht de kwaliteit van de speeltoestellen op een verantwoord minimaal standaard niveau te brengen en te houden.

Uitgangspunt hierbij is dat toestellen voldoen aan het attractiebesluit, naar behoren werken en geen aanleiding geven tot onveilige situaties of ongevallen.

Om de kwaliteit van de speelvoorzieningen te monitoren vindt jaarlijks een inspectieronde plaats, waarbij de gebreken worden vastgelegd in een logboek. Hiermee voldoen we aan de wettelijke verplichting.

In de begroting is een bedrag opgenomen van € 42.000 voor onderhoud en € 47.000 voor de vervangingsinvesteringen.

Haven Moerdijk

Er is nog geen besluit genomen over de toekomstige functie van de haven Moerdijk. Daarom is de beheerstrategie van de haven erop gericht om een minimum kwaliteitsniveau te behouden waarbij de functie en veiligheid van de gebruikers gewaarborgd blijft. Er is geen budget beschikbaar om werkzaamheden uit te voeren op basis van een beheerplan. In afwachting van de definitieve functie, zullen er toch middelen beschikbaar moeten zijn om de huidige functie en veiligheid van de haven te kunnen behouden.

In de begroting is een bedrag van €5.400 opgenomen voor het dagelijks onderhoud.

Jachthaven Willemstad

De beheerstrategie van de jachthaven is erop gericht een standaard kwaliteitsniveau te behouden. Verder moet de veiligheid van de gebruikers en de stabiliteit en betrouwbaarheid van de constructies gewaarborgd zijn en moet sprake zijn van duurzame instandhouding, waarbij iedere vorm van kapitaalvernietiging wordt geminimaliseerd.

In de begroting is een bedrag opgenomen van €40.000 voor het jaarlijks onderhoud.

Paragraaf financiering 2014

INLEIDING

In deze paragraaf worden de beleidsvoornemens voor het jaar 2014 voor wat betreft het onderdeel treasury uiteen gezet. Het beleid en de verantwoording moeten voldoen aan de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) en aan de regels en eisen gesteld in het treasurywettelijk kader. De kaderstellende uitgangspunten van het treasurywettelijk kader zijn vastgelegd in de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet).

ONTWIKKELINGEN

Externe ontwikkelingen

De verwachtingen voor wat betreft de economische ontwikkeling en rentevisie worden door ons gehaald uit de publicaties van diverse grote banken en financiële instellingen. Maandelijks worden deze ontwikkelingen gevolgd. Voorts worden wij door onze contactpersonen regelmatig op de hoogte gehouden van actuele belangrijke ontwikkelingen.

Ontwikkelingen

De financiële markten zijn nog steeds onzeker. Zo is er een aantal landen die financiële steun nodig heeft om aan hun betalingsverplichting te kunnen voldoen. Het deelnamepercentage in obligaties van probleemlanden is erg laag en daar waar mogelijk probeert APG Investments Services deze obligaties uit de rentefondsen te halen.

De overheid heeft de regelgeving voor uitgezet geld verscherpt. Op 8 februari 2013 zijn de aanpassingen in de wet Financiering decentrale overheden (Fido) bij de tweede kamer ingediend. Deze aanpassingen zijn de wettelijke basis om schatkistbankieren mogelijk te maken. Consequentie hiervan is dat overtollige liquide middelen niet meer door ons kunnen worden uitgezet. Het bedrag boven een vaste drempel (0,75 % van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000) wordt dagelijks afgeroomd en moet in rekening-courant bij de schatkist aangehouden worden. De wet moet nog worden vastgesteld.

Daarnaast is de Wet Hof in voorbereiding (beoogde ingangsdatum 1 januari 2014). Deze wet legt de Europese afspraken, om de financiële stabiliteit in de eurozone te waarborgen, vast in nationale wetgeving. In de wet worden grenzen gesteld aan het begrotingstekort en de staatsschuld, en vastgesteld wat de bijdrage van de decentrale overheden daarin is. De wet raakt vooral het EMU-saldo. Dit kan gevolgen hebben voor het investeringsniveau van de gemeente. Dit is echter nog niet specifiek te maken. Vooral nog is het wachten op het definitieve wetsvoorstel.

Interne ontwikkelingen

Beleggingen < 1 jaar

Er zal niets meer worden belegd vanaf 2014. We worden verplicht om de overtollige middelen in rekening-courant weg te zetten bij het Rijk.

Beleggingen > 1 jaar

Met ingang van 2014 is nog voor in totaal € 10 miljoen belegd voor langere tijd in 2 verschillende fondsen, namelijk twee rentefondsen. In 2013 is één garantiefonds vrijgevallen met een waarde van € 7,5 miljoen. In de tabel hieronder vindt u de onderverdeling van de nog lopende beleggingen.

Naam	Rating	Periode	Belegd bedrag	beschikbaar per	soort	Rendement
Rentefonds 1-3 jaar	AA	Vanaf 01-08-05	7.500.000	maandelijks	obligaties	jaarlijks dividend
Rentefonds 4-7 jaar	AA	Vanaf 01-08-05	2.500.000	Maandelijks	obligaties	jaarlijks dividend

Toelichting per belegging

1. rentefonds 1-3 jaar

De waarde van dit fonds was ultimo juli 2013 € 5.811.000 (nominale waarde € 7.500.000). Deze waarde zegt niets over het uiteindelijke rendement van dit fonds. Het fonds belegt in obligaties met een looptijd tussen de 1 en 3 jaar. Over 2013 bedroeg het uitgekeerde dividend 2,61 %

2. rentefonds 4-7 jaar

De waarde van dit fonds was ultimo mei 2013 € 2.313.000 (nominale waarde € 2.500.000). Deze waarde zegt niets over het uiteindelijke rendement van dit fonds. Het fonds belegt in obligaties met een looptijd tussen de 4 en 7 jaar. Over 2013 bedroeg het uitgekeerde dividend 3,14 %

Gemiddeld rendement beleggingen t/m mei 2013

Product	Belegging	Totaal rendement
1. garantiefonds 8 jaar	€ 7.500.000	27,12 % *
2. rentefonds 1-3 jaar	€ 7.500.000	-/- 19,86 % **
3. rentefonds 4-7 jaar	€ 2.500.000	-/- 3,63 % **

* Bij de berekening van het rendement van het garantiefonds is uitgegaan van het totale rendement (periode van 8 jaar) dat wordt ontvangen op basis van de clicks die hebben plaatsgevonden.

** Bij de berekening van het rendement op de rentefonds is uitgegaan van de dividenduitkering verminderd met de waardedaling van deze fondsen. De berekening van de waardedaling van de fondsen heeft plaatsgevonden per mei 2013. De waarden van de fondsen wijzigen maandelijks.

Gelet op de berekening van het individuele rendement van de beleggingen t/m mei 2013 lijkt het of we in 2013 verlies hebben geleden op twee langdurige beleggingen. Als wij op dit moment daadwerkelijk geld nodig zouden hebben, zouden wij ook verlies lijden. Echter ons beleid is er op gericht om langdurig te beleggen met middelen die wij voorlopig niet nodig hebben. De waarde van de rentefonds fluctueert en pas als de nominale waarde bereikt is zal worden overwogen om de rentefonds op te nemen. Tot nu toe worden goede rendementen behaald in de vorm van het jaarlijks uitgekeerde dividend.

Het gemiddeld rendement op de lange beleggingen (zonder rekening te houden met de huidige waarden van de rentefonds) voor 2013 komt voorlopig uit op 2,19 %.

Verloop rente-egaliseringsreserve

Stand per 01-01-2013	€ 420.000
Verwachte onttrekking 2013	€ 372.000
Verwachte stand per 31-12-2013	€ 48.000

Vanaf 2014 wordt jaarlijks een bedrag van € 450.000 (4,5% van 10 miljoen euro) aan rendement op de beleggingen in de exploitatie opgenomen. De dividenduitkeringen die worden ontvangen op de rentefonds worden in de exploitatie verantwoord. De koerswinsten die worden gerealiseerd mogen ingevolge de BBV-voorschriften niet ten gunste van de exploitatie worden verwerkt. Deze mogen pas aan het einde van de periode worden meegenomen. Om voor de begroting/jaarrekening een schommeleffect te voorkomen, is een rente-egaliseringsreserve gevormd, waarvan jaarlijks een bedrag vrijvalt ten gunste van de exploitatie. Gedurende de looptijd van de diverse producten is in de begroting zodoende sprake van een gelijke opbrengst.

Product	Realisatie 2013	Begroting 2013	Begroting 2014
Rentefonds dividend	€ 295.000	€ 511.000	€ 457.000
Beleggingen minimum rendement	€ 109.000	€ 204.000	€ 0
Overige rente-inkomsten	€ 11.000	€ 0	€ 0
Storting in reserve t.g.v. exploitatie	€ 372.000	€ 72.000	-/- € 7.000
Totaal	€ 787.000	€ 787.000	€ 450.000

RISICOBEBEER

Kasgeldlimiet

De werkelijke omvang van de kasgeldlimiet wordt getoetst aan de wettelijke norm uit hoofde van de wet FIDO. Het percentage wordt bij ministeriële regeling vastgesteld en bedraagt thans 8,5% van het totaal van de begroting van alle programma's. In absolute zin komt dit voor 2014 neer op een bedrag van afgerond € 6,3 miljoen.

Tot het bedrag van de kasgeldlimiet is het de gemeente toegestaan om activa te financieren met kort geld. Bij dreigende structurele overschrijding van de kasgeldlimiet moet herfinanciering plaatsvinden met langlopende geldleningen. Doordat de gemeente Moerdijk geen vlottende korte schuld

heeft in verhouding tot de vlottende middelen voldoet de ruimte van de kasgeldlimiet ruimschoots. Dit geeft aan dat er niet hergefinancierd hoeft te worden.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven.

De renterisiconorm voor de gemeente is bepaald op 20% van het totaalbedrag van de vaste schuld per 1 januari van het begrotingsjaar. De renterisiconorm heeft minimaal een omvang van € 2,5 miljoen. Voor Moerdijk geldt de minimumnorm, daar 20 % van de vaste schuld uitkomt op afgerond € 1,08 miljoen.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de langlopende leningen van de gemeente.

nummer	Omschrijving	Rente %	Saldo 1-1-2014	Saldo 31-12-2014	laatste jaar aflossing
5	Zero coupon	0,000	804.493	756.214	2020
10	400.087.519	5,550	17.017	0	2014
12	400.088.112	5,440	4.537.802	4.084.022	2023
	Totaal		5.359.312	4.840.236	

Doordat de gemeente Moerdijk naar verhouding weinig leningen heeft, wordt ruimschoots voldaan aan de renterisiconorm. Bij de genoemde leningen is geen sprake van een renteherziening gedurende de looptijd van de leningen. In 2013 zal naar alle waarschijnlijkheid een nieuwe geldlening worden aangetrokken om in onze financiering te voorzien.

GEMEENTEFINANCIERING

Rentekosten en renteopbrengsten

De kosten die gemaakt worden om te beleggen (zoals bewaarkosten, bemiddelingskosten en uren financiële medewerkers) worden apart verantwoord op de desbetreffende producten.

De rente-opbrengsten wordt gehaald uit beleggingen op lange termijn. Door een spreiding van het soort producten wordt het risico zoveel mogelijk geminimaliseerd.

EMU-saldo

Het EMU-saldo heeft betrekking op het vorderingensaldo van de gemeente op transactiebasis. Het geeft het saldo weer van de inkomsten en uitgaven op de lopende en kapitaalrekening.

De veranderingen in de vorderingen en schulden op de financiële balans van de gemeenten geven inzicht in de wijze waarop de gemeenten (per saldo) hun tekort hebben gefinancierd of hun overschot hebben uitgezet.

Hieronder de berekening van het EMU-saldo t.b.v. de begroting 2014.

(Bedragen x € 1.000)		begroting	jaarrekening	begroting
		2012	2011	2013
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan cq onttrekking uit reserves (BBV art. 17c)	2.431	-2.894	404
+/+ 2	Afschrijving t.l.v. de exploitatie	3.636	0	4.460
+/+ 3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen t.l.v. de exploitatie	4.035	0	3.574
-/- 4	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	2.603	0	501
+/+ 5	De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdrage van het Rijk, de provincies, de Europese Unie en overige	1.702	0	0
+/+ 6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)	0	0	0
-/- 6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0	0	0
-/- 7	Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	0	0	0
+/+ 8a	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	0	0	0
-/- 8b	Boekwinst op de verkopen	0	0	0
-/- 9	Betalingen ten laste van de voorzieningen	2.662	0	3.961
-/- 10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de ander genoemde posten	0	0	0
-/- 11b	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	6.539	-2.894	3.976

Paragraaf bedrijfsvoering 2014

ALGEMEEN

In 2014 en volgende jaren zal de gemeentelijke organisatie en dienstverlening zich doorontwikkelen met het oog op meer efficiency en betere kwaliteit, mede ingegeven door de bezuinigingen en externe ontwikkelingen.

In de collegeagenda 2010-2014 zijn voor de organisatie de volgende doelstellingen voor 2015 opgenomen:

- Efficiënt en klantgericht publieke diensten aanbieden;
- In 2015 het portaal van de overheid zijn;
- Regisserende partner voor marktpartijen en maatschappelijke instellingen zijn.

Voor de organisatie is dit vertaald in een intern werkdocument, het zgn. Concernplan met als titel "Dienstverlening, samenwerken en vormgeven". In dit plan is een aantal speerpunten (o.a. dienst verlenen, versterking bedrijfsvoering, organisatie, structuur, cultuur, processen en regionale samenwerking) verwoord. De afgelopen jaren zijn reeds flinke stappen gezet, zoals aanpassing van de structuur van de organisatie en overdracht van personeel naar de regio.

Concreet willen wij de komende jaren:

- Een organisatie die beweegt, verbindt en richting geeft;
- Waar digitalisering, klant- en externe gerichtheid zijn geoptimaliseerd;
- Waar de bezuinigingsopgave is opgelost;
- Waar effectiviteit en efficiency geen loze kreten zijn;
- Waar transparantie normaal is en nieuwe media worden benut;
- Waar innovatie en ondernemen in de genen zit, waar we het vooral samen doen, verantwoordelijkheid nemen een must is;
- Waar samenwerken met andere overheden en het bedrijfsleven en het onderwijs vanzelfsprekend is;
- Waar het bedrijfsmatig werken en de traditionele bureaucratische waarden een goede en nieuwe balans hebben gevonden.

Regisserende gemeente

Aansluitend op de ontwikkeling van een regisserende en netwerkende organisatie wordt gewerkt aan een effectieve regievoering van de Gemeente Moerdijk. Steeds meer uitvoerend werk wordt uitbesteed of overgelaten aan gemeenschappelijke regelingen of aan marktpartijen.

De scheiding van opdrachtgevers- en afnemersrol moet daarbij goed in acht worden genomen.

De sturing van de gemeenschappelijke regelingen is een belangrijk aspect van de regisserende gemeente. Het bestuur wil immers grip houden op de kwaliteit en kosten van dienstverlening en de uitvoering van de overgedragen taken. Op welke wijze dit kan of moet zal de komende periode nog veel aandacht vragen, evenals de ontwikkeling van de juiste competenties van onze medewerkers om deze taken adequaat te kunnen vervullen.

Chemie Pack

Nadat in 2012 de bovengrondse sanering was afgerond, heeft in 2013 formeel overdracht plaatsgevonden van het dossier Chemie Pack. Dit betekent niet dat wij niet meer geconfronteerd zullen worden met de gevolgen van deze brand. Op het gebied van kostenverhaal en aansprakelijkheidsstellingen zullen de komende jaren vermoedelijk nog tal van juridische procedures volgen. In de gemeentelijke begroting is hiervoor geen specifiek budget opgenomen. Voor het voeren van deze procedures is naast de inzet van de juridisch medewerkers ook extra ondersteuning noodzakelijk. Via de bestuursrapportages zullen wij u op de hoogte houden van de ontwikkelingen.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Strategische Personeelsplanning

Een veranderende arbeidsmarkt, bezuinigingen, schaarse kennis maar vooral de ontwikkeling van een kleinere regisserende netwerkorganisatie zijn belangrijke ontwikkelingen die van invloed zijn op ons eigen personeelsbestand. Om hier, vroegtijdig, zo goed mogelijk op in te kunnen spelen, is in 2013 een strategische personeelsplanning voor de gemeente gestart, waaronder:

- a. een (jaarlijkse) analyse van de taken, functies inclusief competenties en formatie voor de komende 3 à 4 jaar;
- b. het in beeld brengen van de beschikbare competenties en talenten;

- c. de match tussen hetgeen wenselijk is vanuit oogpunt van de organisatie en de beschikbare kwantiteit/kwaliteit binnen het huidig personeelsbestand;
- d. vervolgens een gerichte begeleiding van het personeel o.a. specifieke opleiding / training, andere manier van organiseren, mobiliteit c.q. uitstroom en werving en selectie van het personeel voor de komende 4 jaar en verder.

Hiervoor wordt beperkte externe capaciteit ingehuurd om het proces te begeleiden alsmede instrumentarium te ontwikkelen om de reeds gemaakte foto van kwaliteiten te actualiseren. Het proces loopt tot april 2014. In de navolgende jaren vindt implementatie plaats.

Tevens wordt het HRM-beleid geactualiseerd en het bestaande instrumentarium tegen het licht gehouden.

Vanuit het management zal meer dan voorheen worden gestuurd op het genereren van mobiliteit van medewerkers, zowel intern maar ook extern. Op ondersteunend personeel, alsmede de vakafdelingen zal er op onderdelen een overschot aan personeel binnen de gemeente ontstaan. Daarom wordt geprobeerd de interne mobiliteit te vergroten en de formatie te laten krimpen. Bij de vaststelling van de beleidsbegroting 2013 is een taakstelling op de organisatie afgesproken van € 1 miljoen. Deze taakstelling is verdeel in 4 stappen van € 250.000 per jaar, in de jaren 2013 tot en met 2016.

MobiliteitsCentrum West-Brabant

De regio West-Brabant wil medewerkers een boeiende omgeving bieden om aan hun eigen toekomst en loopbaan te werken. Het mobiliteitscentrum adviseert en ondersteunt medewerkers en leidinggevenden bij het nemen van de juiste loopbaanstap. Gemeente Moerdijk participeert ook in het Mobiliteitscentrum, wat betekent dat alle medewerkers in dienst van de gemeente gebruik kunnen maken van loopbaanadvies, mobiliteitsbevordering en trainingen zoals aangeboden door het loopbaancentrum. Dit om zoveel mogelijk talent en kennis binnen de regio te borgen, te ontwikkelen en te delen.

Regionale / intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

De actuele ontwikkelingen binnen de regio met betrekking tot regionale samenwerking, maakt dat ook de interne organisatie binnen onze gemeente onderhevig is aan veranderingen.

We werken aan concrete regionale samenwerking op het gebied van sociale zaken (Rucphen, Halderberge, Zundert en Etten-Leur), bedrijfsvoering met de zgn. BERM-gemeenten (Bergen op Zoom, Etten-Leur en Roosendaal), Belastingen (BWB), Omgevingsdienst Midden en West-Brabant (OMWB) m.b.t.milieu- en bouwtaken.

Daarnaast zijn er steeds meer professionele uitwisselingen en samenwerkingsactiviteiten op het gebied van o.a. salarisadministratie, riolering, leerplichtwet, P&O. Zo ontwikkelt onze organisatie zich als een regisserende netwerkorganisatie die toegerust is voor de toekomst.

Versterking bedrijfsvoering

Vanaf augustus 2013 heeft de gemeente Moerdijk alle bedrijfsvoeringsfuncties bij elkaar gebracht in één afdeling. De komende 2 jaar wordt nog hard gewerkt aan de implementatie van de reorganisatiedoelen: verbetering van de interne dienstverlening, efficiency, pro-actief en effectievere processen.

Daarnaast wordt er actief gewerkt aan regionale samenwerking; de overhead zal hierdoor geleidelijk tot 2017 verminderen met ca. 8 fte. Tevens zal de kwetsbaarheid verminderen en de kwaliteit toenemen door bundeling van professionaliteit.

Formatieve omvang, bijbehorende kosten en taakstelling

De vergelijking tussen de formatieomvang en loonkosten 2014 ten opzichte van 2012 en 2013 geeft het volgende overzicht:

<u>jaar</u>	<u>fte</u>	<u>loonsom</u>
2012	254,08	€ 14.949.000
2013	252,80	€ 15.397.000
2014	236,32	€ 14.448.000

Ten opzichte van 2013 is de formatieomvang teruggebracht met 16,48 fte. Voor 7,72 fte wordt dit veroorzaakt door de overgang van medewerkers naar de Omgevingsdienst Midden en West-Brabant. Het restant komt voor rekening van de invulling van de taakstellingsopdracht. In de loonsom is in de begroting 2014 een bedrag van € 400.000 verwerkt van deze taakstelling door het niet vervullen van bestaande formatieplaatsen. De

overgang van medewerkers naar de Intergemeentelijke Sociale Dienst en de Belastingssamenwerking West-Brabant is nog niet verwerkt in de voorliggende begroting. De definitieve invulling hiervan moet namelijk nog plaatsvinden. Zodra dit bekend is, zal een en ander worden verwerkt. Gevolg hiervan is dat het aantal fte en de loonsom per 1 januari 2014 in werkelijkheid lager zullen zijn dan nu aangegeven. In een van de bestuursrapportages 2014 zullen wij dit voor u inzichtelijk maken.

Het restant voor 2014 van € 100.000 (taakstellingsopdracht 2014 bedraagt € 500.000) en de taakstelling voor 2015 en 2016 zijn als stelpost in de begroting verwerkt. Jaarlijks zullen maatregelen getroffen worden om aan de taakstelling te voldoen.

Een deel van deze maatregelen wordt ingevuld door de implementatie van de afdeling bedrijfsvoering en het efficiencyvoordeel uit de overdracht van de belasting-, WOZ- en BAG-werkzaamheden. Hiermee rekening houdend moet in totaal nog een bedrag van € 360.000 werkelijk worden ingevuld gedurende de jaren 2014, 2015 en 2016.

PLANNING & CONTROL

Versterking van de planning en control-cyclus

Vanuit de behoefte om planning en realisatie (begroting en jaarrekening) dichter bij elkaar te brengen, wordt er specifiek aandacht besteed aan versterking van de sturing en de verantwoording binnen de ambtelijke organisatie.

Leidinggevend worden ondersteund in hun taak door trainingen maar ook door investeringen in bedrijfsvoeringssystemen voor ontwikkeling jaarplannen, uitbreiding van de gesprekscyclus met 3-maanden voortgangsgesprekken, urenverantwoording en tijdsregistratie.

Door interne controle worden werkprocessen permanent doorgelicht en van daaruit verbeterd. Mede hierdoor ontstaat er een "lerende organisatie".

Rechtmatigheid

Bij de controle op de jaarrekening 2012 is gebleken dat de opgaande lijn op het gebied van de financiële rechtmatigheid en de AO/IC, zoals die nog zichtbaar was bij de interim-controle in 2012, in negatieve zin is doorbroken. De gemeente heeft geen volledig goedgekeurde accountantsverklaring

verkregen op de financiële rechtmatigheid. Dit was met name het gevolg van tekortkomingen in het inkoopproces.

Om de geconstateerde tekortkomingen adequaat aan te pakken is het project "Control, 2e fase" opgestart, waarin een top 10 aan verbeterpunten is geformuleerd. Het project moet volgens planning eind 2013 zijn gerealiseerd. Met name het borgen van de verbeterlagen en de bijbehorende cultuuromslag zal meer tijd in beslag nemen.

Verder zal er in 2014 gewerkt worden aan het wegwerken van de overige openstaande aanbevelingen vanuit de managementletters van de accountant en de interne controles.

De centrale regie op de interne controle, die ten aanzien van de werking van de diverse processen uitgevoerd wordt, zal versterkt worden door centralisatie van de IC-functie bij Concerncontrol.

In het Interne controleplan wordt per jaar aangegeven welke controles wanneer en door wie moeten worden uitgevoerd. Dit gebeurt aan de hand van een risicoanalyse per proces. In de afgelopen jaren is voor de meeste processen een checklist gemaakt die aansluit bij het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader. Het interne controleplan 2014 zal in december 2013 worden vastgesteld door het college.

Doelmatigheid

Het onderzoeksprogramma 2014 zal in december 2013 worden vastgesteld door het college. De gedachte is om in 2014 (evenals in 2013) één (formeel) art. 213a-onderzoek uit te voeren. Hiermee wordt afgeweken van de verordening 213a-onderzoeken. Door het aantal 213a-onderzoeken te beperken tot één komt er tijd vrij om meer aandacht te besteden aan het verbeteren van processen in het kader van procesmanagement. Procesverbetering heeft ook als doel om de doelmatigheid te verbeteren.

Daarnaast worden er in 2014 drie zogenaamde nazorgonderzoeken uitgevoerd. Bij een nazorgonderzoek wordt gezien in hoeverre de aanbevelingen van een art. 213a- of rekenkameronderzoek zijn uitgevoerd en of deze tot verbeteringen hebben geleid. Het betreft de volgende onderzoeken:

- Quickscan bestuursrapportages (rekenkameronderzoek 2010);
- Onderwijshuisvesting (rekenkameronderzoek 2011);

- Afhandeling burgerbrieven (art. 213a-onderzoek 2011).

Risicomanagement

De belangrijkste doelen van het risicomanagement zijn:

- het risicobewustzijn van de gemeentelijke organisatie te stimuleren en verhogen;
- inzicht verkrijgen in de omvang van de risico's, zodat hiermee de omvang van het benodigd weerstandsvermogen kan worden bepaald.

Het weerstandsvermogen moet passen in de door de gemeenteraad bepaalde weerstandratio. De op dit moment vastgestelde ratiobreedte bedraagt 1,4 - 2,0 (ruim voldoende – uitstekend).

De belangrijkste risico's staan vermeld in desbetreffende paragraaf weerstandsvermogen en de aanbiedingsbrief bij de begroting.

Procesmanagement

Vanuit het doorontwikkelingsproces zal gekeken worden naar een verbetering van de inrichting van de primaire processen en het realiseren van een adequate aansluiting van de ondersteunende processen op de primaire processen. De ambtelijke organisatie ziet zich geconfronteerd met bezuinigingen op de formatie, overdracht van rijkstaken en het overdragen van uitvoerende taken aan regionale samenwerkingsorganen. Sommigen werkprocessen zullen daarbij opnieuw moeten worden ingericht, te denken valt daarbij aan het opzetten van een klantcontactcentrum (KCC).

Processen “lean” maken

In het kader van o.a. kwaliteitshandhaving c.q. verbetering van onze (interne) klantgerichtheid is een meerjarentraject gestart om onze processen “lean” te maken, nl. een doorlichting van de meest belangrijke processen uit o.a. oogpunt van efficiencyverbetering, klantgerichtheid, en risico's. Een ander doel is om onze bedrijfsvoering efficiënter en effectiever te organiseren. De belangrijkste processen (kwantitatief, importantie voor de klant, en qua inverdienmogelijkheden) worden intensief met de betrokken medewerkers herijkt en bijgesteld binnen de door het MT en bestuur vastgestelde kaders voor dienstverlening.

FINANCIËN

Kadernota/Begroting

De afgelopen jaren is intensief ingezet op het verbeteren van de inhoud van de kadernota, bestuursrapportages en beleidsbegroting. Hoe beter en scherper in de begroting wordt aangegeven wat we in het begrotingsjaar gaan ondernemen om de beoogde doelen te verwezenlijken en/of welke bijdragen deze inspanningen leveren aan de beoogde effecten, hoe beter er in de loop, en na afloop, van het jaar verslaglegging kan worden gedaan. Ondanks de verbeteringen blijft dit een continue punt van aandacht. De uitdaging voor de komende jaren is om ook op een aantal relevante 'going-concern-activiteiten' specifieker aan te geven wat in het betreffend begrotingsjaar ondernomen wordt.

Voor de Kadernota geldt dat komend jaar ingezet wordt op het nog specifieker in beeld brengen van mogelijke budgetmutaties op de reguliere producten, zodat de uitkomsten van de Kadernota meer in lijn komen te liggen met de uiteindelijke uitkomsten van de beleidsbegroting.

Decentralisatie rijkstaken in relatie tot de algemene uitkering

De meicirculaire 2013 gaf met betrekking tot de decentralisatie van de rijkstaken naar de gemeenten nog weinig informatie. Alleen voor de decentralisatie van de Jeugdzorg is aangegeven wat de toevoeging aan het gemeentefonds is en een mogelijke verdeling over de gemeenten. Voor de uitvoering van de taken op het gebied van jeugdzorg krijgt Moerdijk de beschikking over een budget van €5,8 miljoen vanaf 2015. Voor invoeringskosten wordt een bedrag ontvangen van €107.000. Hiervan wordt €90.000 in 2013 ontvangen en €17.000 in 2014. Deze te ontvangen middelen staan los van de uitgaven die de gemeente verwacht nodig te hebben voor de uitvoering.

Met betrekking tot de overige decentralisaties (Participatiewet, AWBZ naar Wmo) is nog geen indicatie bekend van hetgeen Moerdijk gaat ontvangen. Ook deze decentralisaties hebben een ingangsdatum van 1 januari 2015. In het meerjarenperspectief 2014-2017 is nog steeds het uitgangspunt verwerkt dat de decentralisaties voor Moerdijk budgettair neutraal zullen verlopen. Echt duidelijkheid hierover ontstaat pas als én bekend is wat de kosten zijn die gemoeid zijn met de uitvoering van de over te dragen taken én de omvang van de middelen die vanuit het rijk worden overgedragen.

In 2010/2011 is gestart met onderzoek naar het verdeelmodel binnen de gemeentefondsuitkering. Verwacht was dat een mogelijke herverdeling met ingang van 2014 zou worden doorgevoerd. Het onderzoek heeft meer tijd gevraagd dan was voorzien. In overleg met de VNG hebben de fondsbeheerders nu afgesproken dat het gemeentefonds in 2015 integraal wordt herijkt. Mogelijk wordt het cluster Openbare orde en veiligheid een jaar later herijkt als gevolg van de op dit moment lopende evaluatie Wet op de veiligheidsregio's. Op dit moment is nog niet aan te geven of dit voor de gemeente Moerdijk financiële gevolgen met zich brengt. Zodra hierover meer bekend is zal uw raad via de bestuursrapportages worden geïnformeerd.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën/Schatkist bankieren

In het kader van het gezond maken van de overheidsfinanciën zijn door het Rijk met de medeoverheden een aantal constructieve afspraken gemaakt. Hiertoe behoren onder andere de wetsvoorstellen houdbare overheidsfinanciën (gericht op beheersing EMU-saldo) en Schatkist bankieren.

De wetsvoorstellen zijn inmiddels ingediend. Vaststelling moet nog plaatsvinden. De precieze effecten van beide wetsvoorstellen zijn nog niet bekend. Zodra hier meer duidelijkheid over bestaat zullen wij u informeren via de bestuursrapportages.

Financiële administratie

Een van de zaken die opgepakt wordt in het kader van het project "Controle 2° fase" is het invoeren van een verplichtingenadministratie. In 2013 zijn hier voorbereidende werkzaamheden voor gedaan. Dit betreft een upgrade van het financieel pakket. Ook is in 2013 een plan van aanpak opgesteld om de overstap naar een verplichtingenadministratie mogelijk te maken. Met behulp van de verplichtingenadministratie wordt het nog beter inzichtelijk om gedurende het jaar bij bestuursrapportages aan te geven hoe het staat met de uitnutting van de beschikbaar gestelde budgetten. Verder helpt het de budgethouder bij de bewaking van zijn budgetten. Het invoeren van de verplichtingenadministratie zal naar verwachting eind 2014 gereed zijn.

Digitale nota (BAS)

Vanaf eind 2011 is het mogelijk om in plaats van papieren nota's een digitale nota te ontvangen. Afnemers, waaronder ook belastingbetalers, van

gemeentelijke producten kunnen aangeven dat zij voortaan liever een digitale nota ontvangen. Het op deze wijze werken past in het streven van een verbetering van de dienstverlening. Verder worden kosten bespaard als van deze mogelijkheid gebruik gemaakt wordt. Het aantal afnemers dat gebruik maakt van deze mogelijkheid is echter nog zeer beperkt. In 2014 wordt met de Belasting Samenwerking West-Brabant (BWB) gezien hoe de deelname voor wat betreft de belastingaanslagen kan worden vergroot.

SEPA

SEPA staat voor Single Euro Payment Area en is de weg naar één Europese betaalmarkt. Op 1 februari 2014 is iedere organisatie wettelijk verplicht de benodigde maatregelen in dit kader binnen de administraties te hebben doorgevoerd. Moerdijk is medio oktober 2013 SEPA-proof.

INFORMATISERING EN AUTOMATISERING

Digitaal werken

In 2012 zijn we gestart met het project 'Orde op zaken, zaken op orde: Moerdijk digitaal'. Eind 2013 werken alle afdelingen voor nieuwe zaken digitaal. In 2014 wordt gestart met het digitaliseren van de analoge archieven en lopende zaken. Parallel hieraan wordt gewerkt aan de koppeling van de vakapplicaties aan het Document Management Systeem waardoor alle documenten in één centrale applicatie beschikbaar komen. Hierdoor wordt de informatie eenduidig opgeslagen. In 2014 wordt onderzocht of het mogelijk is deze informatie plaatsonafhankelijk (dus ook buiten de muren van ons gebouw) op een veilige manier beschikbaar te kunnen stellen.

Eén koppeling die we hier extra willen belichten is de koppeling tussen ons Document Management Systeem en de website van de gemeente. Deze koppeling maakt het voor burgers mogelijk de formulieren op de website digitaal in te vullen en direct toe te sturen. Dit is een stap voorwaarts in onze digitale dienstverlening.

Regionale ontwikkelingen m.b.t. inrichting en het beheer van de automatisering

Bij toetreding van de gemeente Moerdijk tot de BERM-ICT is een convergentiestrategie afgesproken. Dat betekent dat de deelnemers in deze

samenwerking er naar streven om het applicatielandschap zo veel mogelijk te laten toegroeien tot een BERM-ICT applicatielandschap, met dezelfde programma's en inrichting van de programma's. Op het gebied van hardware zijn hier al flinke stappen in gemaakt en deze lijn wordt voortgezet. Voor software heeft deze beleidskeuze mogelijk een flinke impact. Op het gebied van de (interne) ICT ondersteuning moet er in 2014 een gezamenlijke automatiseringsafdeling staan voor de BERM gemeenten. Deze afdeling wordt gehuisvest in het gemeentehuis van Moerdijk.

Service en dienstenovereenkomst en productencatalogus

Behalve een adequaat ingericht werkplek is het ook belangrijk dat de gebruikersorganisatie kan rekenen op een goede ondersteuning bij hun werkzaamheden. Daarbij is het belangrijk dat bekend is welke diensten en producten (maar ook de kwaliteit hiervan) op gebied van ondersteunende diensten men mag verwachten. Ook de onmogelijkheden worden hierdoor inzichtelijk. Om dit vorm te geven worden afspraken gemaakt tussen de ondersteunende afdeling en de primaire afdelingen. Deze worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO).

Daarnaast is het van belang dat men weet welke producten beschikbaar zijn. Deze worden in 2013 en 2014 beschreven in een productencatalogus (PDC).

Digitalisering externe dienstverlening

De door de raad vastgestelde visie op Dienstverlening Moerdijk geeft een aantal speerpunten voor de komende jaren.

Om hieraan invulling te geven heeft de gemeente de ambitie uitgesproken om een Klant Contact Centrum (KCC) in te richten als snelle en herkenbare ingang voor de burger richting de gemeente en de overheid. De gemeente zal hier vragen beantwoorden en aanvragen in gang zetten. Daar waar geen afdoende antwoord gegeven kan worden, dient doorverwijzing plaats te vinden naar andere overheidsorganisaties. Het KCC wordt in samenwerking met de gemeenten Bergen op Zoom, Etten-Leur en Roosendaal ingericht. De kanalen post, balie, telefoon en website zullen deel uit gaan maken van dit KCC. Ter bevordering van optimale bereikbaarheid zal het digitale kanaal (website) zo optimaal mogelijk worden ingevuld.

Om digitale dienstverlening en uitwisseling met ketenpartners en andere overheidsinstellingen mogelijk te maken is enkele jaren terug het Nationaal Uitvoeringsprogramma (NUP) gestart dat een 25-tal projecten bevat. Dit NUP

is binnen onze gemeente vertaald in het realisatieplan E-dienstverlening. In dit plan is een aantal bouwstenen benoemd die gezamenlijk de basisinfrastructuur vormen voor de digitale overheid. Een aantal bouwstenen is inmiddels gerealiseerd.

Informatiehuishouding

Op landelijk niveau zijn afspraken gemaakt over de invulling van de informatiearchitectuur. Hiervoor zijn standaarden ontwikkeld. Binnen de regio is de afspraak gemaakt dat iedere regiogemeente zich daaraan conformeert. Het probleem is dat deze standaarden op een hoog abstractieniveau zijn gemaakt en dat die vertaald moeten worden naar concrete invulling (componenten/software). Met de aansluiting op een gezamenlijk in te richten KCC, maar ook voor de aansluiting op de Intergemeentelijke Sociale Dienst, Omgevingsdienst en mogelijke andere samenwerkingen die ontstaan, is het van groot belang dat duidelijk is op welke wijze de aansluitingen gerealiseerd moeten worden. Om hier grip op te krijgen worden er afspraken gemaakt met de regiopartners Bergen op Zoom, Etten-Leur en Roosendaal. In samenwerking met deze partners wordt een regionale architectuur voorbereid.

Informatiebeveiliging

Door steeds verder gaande afhankelijkheden van geautomatiseerde informatiesystemen is een optimale beveiliging hiervan hoogst noodzakelijk. Door middel van jaarlijkse risicoanalyse en daarop gebaseerde beveiligingsmaatregelen krijgt informatiebeveiliging de noodzakelijke aandacht. Ook voor dit onderwerp wordt gezien of dit gezamenlijk met de BERM-gemeenten geborgd kan worden.

INKOOP EN AANBESTEDING

In 2013 wordt de aanpassing van het inkoop en aanbestedingsbeleid afgerond. De opmerkingen van de accountant, de wensen van uw raad en uiteraard de nieuwe aanbestedingswet die in 2013 ingegaan is, zijn hier in meegenomen. In 2014 wordt waar mogelijk gerapporteerd over de maatschappelijke effecten van het beleid. Dit zal onderdeel zijn van de bestuursrapportages.

Momenteel wordt er ook gewerkt aan nieuwe Europese wetgeving op het gebied van inkoop en aanbesteding. De verwachting is dat deze nieuwe wet

het aanbesteden boven de Europese drempel zal vereenvoudigen.
Vermoedelijke datum van inwerkingtreding ligt half 2014.

Ook de aandacht voor de rechtmatigheid bij inkoop en aanbesteding zal in 2014 groot zijn. Zo wordt er een inkoopmodule in gebruik genomen die een rechtmatig inkoopproces goed moet faciliteren. Deze module maakt onderdeel uit van ons Document Management Systeem, waardoor de opbouw van een correct dossier vereenvoudigd en deels afgedwongen wordt.

Paragraaf Verbonden partijen 2014

ALGEMEEN

De gemeente Moerdijk heeft bestuurlijke en financiële belangen in verbonden partijen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard met inachtneming van de eigen beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden ten aanzien van deze partijen.

De verbonden partijen zijn als volgt onder te verdelen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen;
- Stichtingen en verenigingen.

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord
2. Buro Halt regio Breda
3. Havenschap Moerdijk
4. Regio West-Brabant (RWB)
5. Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen
6. Openbare Gezondheidszorg West-Brabant
7. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)
8. Regionaal Archief West-Brabant (RAWB)
9. Stichting Openbaar Onderwijs West-Brabant
10. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
11. Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten regio West-Brabant
12. Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant (WVS groep)

Vennootschappen:

13. NV Bank Nederlands Gemeenten
14. Brabant Water NV
15. Intergas NV
16. NV Rewin West-Brabant

Stichtingen en verenigingen:

17. Stichting Inkoopbureau West-Brabant
18. Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Een algemene toelichting op de diverse verbonden partijen is te vinden op de gemeentelijke website www.moerdijk.nl in de map Politiek en Bestuur.

Aan de besturen van de gemeenschappelijke regelingen (GR) is aangegeven dat voor elk van de jaren 2012, 2013 en 2014 een verlaging van de gemeentelijke bijdrage van 3% per jaar dient te worden bereikt. In 2014 is het laatste jaar waarbij een aantal gemeenschappelijke regelingen hier voor het laatst invulling aan hebben gegeven. Er zijn echter ook GR-en die niet in staat zijn geweest om de opgelegde verlaging binnen hun begroting door te voeren. In de begroting 2014 zijn de bijdragen opgenomen op basis van de door het Algemeen Bestuur van de diverse regelingen vastgestelde begroting. Deze begrotingen zijn in mei/juni besproken in de vergadering van uw raad.

Hieronder volgt aanvullend enige beknopte informatie per regeling over de doelstelling en de verwachte belangrijke ontwikkelingen in 2014.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

1. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord

Doelstelling:

Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

De aanrijtijden urgentie A1 van de ambulances in de gemeente Moerdijk zijn via een raadsinformatiebrief op 12 april 2013 aan uw raad aangeleverd. Over 2012 zijn de cijfers per kwartaal en verdeeld naar aanrijtijd in minuten aangegeven.

Daarnaast zijn de totaalcijfers over de jaren 2010, 2011 en 2012 per kern aangeboden. De cijfers laten een daling zien van de overschrijding van de aanrijtijden binnen Moerdijk van 29,7% in 2010, via 20,9% in 2011 naar 17,9% in 2012.

Aanvullende informatie bij deze cijfers:

- Het is belangrijk om, naast de percentages, ook de werkelijke aantallen bij de afweging te betrekken. De RAV geeft aan dat hoewel

het overschrijdingspercentage in Moerdijk soms erg hoog is (in Willemstad zo'n 50%) de absolute aantallen klein zijn vergeleken met het stedelijke gebied van bijvoorbeeld Bergen op Zoom. Niettemin zijn wij van mening dat elke overschrijding er een teveel is.

- Het voornemen van de RAV bestaat om, nadat de A4 klaar is medio 2014/2015, de post Steenberg te verplaatsen naar Dinteloord waardoor de bereikbaarheid van de westelijke hoek van de gemeente Moerdijk (inclusief Willemstad) significant verbeterd wordt. De verwachting is dat de normen voor het aanrijden dan gehaald kunnen worden.
- Om het gebied van Moerdijk zo goed mogelijk af te dekken voor wat betreft ambulancezorg is de post Zevenbergen (Zuidelijke Randweg 1) 7 x 24 uur bezet en de post Roosendaal-Noord van 08.00 tot 23.00 uur bezet.

De RAV is deelnemer in de Stichting HartslagNu. Deze stichting bevordert de uitrol van AED en heeft de alarmering overgenomen van AED alert. De Meldkamer Ambulancezorg (MKA) zorgt voor alarmopvang in de Regio's Midden West Brabant en Brabant Noord: de taak van de MKA bestaat uit het aannemen van meldingen en het verzenden van een alarmerings-sms. Er worden verder geen andere werkzaamheden verricht door de RAV.

2. Bureau Halt regio Breda

Doelstelling:

Het terugdringen en voorkomen van vandalistisch gedrag van jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot 18 jaar, door middel van voorlichting, alternatieve afdoening in plaats van een justitiële reactie en het wegnemen van oorzaken die leiden tot deze vormen van criminaliteit onder jongeren. Het verschaffen van inzicht in de aan vandalisme ten grondslag liggende oorzaken en achtergronden en hoe die kunnen worden weggenomen.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

De GR functioneert momenteel enkel als gezamenlijk 'financieringsorgaan' met Breda als penvoerende gemeente. Halt levert, binnen het basispakket zoals vastgesteld in de GR, per gemeente al maatwerk. Onder leiding van Breda is de intentie uitgesproken te streven naar besluitvorming over het voortbestaan of beëindigen van de Gemeenschappelijke Regeling in 2013.

Eind oktober is een overleg gepland waar per gemeente de voorkeur wordt uitgesproken.

De deelnemende gemeenten lijken verdeeld over deze keuze. Halt dringt aan om te zoeken naar een alternatief voor de GR, zoals een samenwerkingsverband met de deelnemende gemeenten, in verband met financiële zekerheid.

3. Havenschap Moerdijk

Doelstelling:

Het Havenschap verricht dienstverlenende en uitvoerende werkzaamheden ten behoeve van ontwikkeling, aanleg, uitgifte, beheer en exploitatie van het industrie - en haventerrein Moerdijk en draagt op deze wijze bij aan de economische groei van de regio in het algemeen en van de gemeente Moerdijk in het bijzonder.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

- Opstellen businessplan op basis van Havenstrategie Moerdijk;
- Havenschap maakt zich op om de ontwikkeling van Logistiek Park Moerdijk gestalte te geven;
- Intensivering van het zeehaven- en industrieterrein en de uitgifte (in erfpacht) van de voormalige Shell-grondreserve wordt voortgezet;
- Vervolg aan Duurzaam Haven- en Industrieterrein Moerdijk (DHM)/Duurzame Verbindingen Moerdijk (DVM).

4. Regio West-Brabant (RWB)

Dit betreft een GR die is ontstaan uit een fusie van de volgende regelingen: Kleinschalig Collectief Vervoer, Regiobureau Breda, SES West-Brabant en Milieu en Afval Regio Breda (afval- en milieutaken). Het gaat om beleidsvraagstukken op de terreinen van economie en arbeidsmarkt, mobiliteit, duurzaamheid, welzijn, zorg en onderwijs en ruimtelijke ontwikkelingen en volkshuisvesting.

Doelstelling:

Opstellen, bewaken en uitvoeren van de strategische agenda en strategische visie voor West-Brabant. Daarnaast regionale samenwerking op de volgende

specifieke beleidsterreinen: duurzaamheid, middelen, mobiliteit, kleinschalig collectief vervoer, sociaal-economische zaken, zorg, welzijn & onderwijs, ruimtelijke ontwikkeling & volkshuisvesting.

Voor elk beleidsterrein is een Bestuurscommissie gevormd.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

- De uitvoering van de Strategische Agenda West-Brabant 2012-2020. De Strategische Agenda kent drie hoofdpijlers (economie, ecologie en leefbaarheid) en een aantal ondersteunende randvoorwaarden (mobiliteit, ruimte, arbeidsmarkt, onderwijs, cultuur en toerisme, lobby en Public Affairs). De economische pijler krijgt een iets zwaarder accent, omdat naar verwachting daar de meeste inspanningen geleverd moeten worden om anderen in de regio West-Brabant te laten investeren. Op de pijlers Economie, Ecologie en Leefbaarheid worden de bijdragen van de RWB in bestuursopdrachten geformuleerd en op de randvoorwaardelijke onderdelen van de Strategische Agenda, zoals Mobiliteit, Arbeidsmarkt, Cultuur en Toerisme, Lobby en Public Affairs, Ruimte en Volkshuisvesting wordt aangegeven welke resultaten er geboekt gaan worden.
- Het doorvoeren in de structuur en werkwijze van de organisatie van de voorstellen en aanbevelingen vanuit de werkgroep Redesign en het rapport Veerkrachtig Bestuur.
- Komen tot duidelijke afspraken en beleidsregels voor de voeding en aanwending van het Regiofonds.

5. Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen

Doelstelling:

Regionale samenwerking op het gebied van de nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

Geen. Voortzetting van samenwerking op het gebied van de eeuwigdurende nazorg voor de gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen. Op termijn zal de nazorg voor de gesloten stortplaats Zevenbergen worden overgedragen aan de provincie.

6. Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GROGZ)

Doelstelling:

Inhoud geven aan de voor de 18 deelnemende gemeenten noodzakelijke (Wet publieke gezondheid) en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

iJGZ

Gemeenten zijn (vanaf 2003) wettelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van de integrale jeugdgezondheidszorg (JGZ) voor 0-19 jarigen.

De JGZ voor 0-4 jarigen wordt tot op heden door de thuiszorg organisaties uitgevoerd; de JGZ voor de 4-19 jarigen door de GGD.

In 2008 is regionaal ingestemd met de bestuursopdracht iJGZ met als doel te komen tot een doorlopend proces voor 0-19 jaar, op basis van een gemeenschappelijke visie, geborgd in één contract tussen gemeente en betrokken instellingen.

Op verzoek van de gemeenten om tot één rechtspersoon te komen hebben de jeugdzorgaanbieders Stichting Careyn, Stichting Thuiszorg West-Brabant, Thebe Jeugdgezondheidszorg B.V. en de GGD West-Brabant een Bedrijfscoöperatie opgericht onder de naam iJGZ West Brabant. Diverse pogingen om de relatie tussen de gemeenten en de bedrijfscoöperatie te formaliseren zijn om diverse, meestal juridische, redenen gestrand. Als laatste mogelijkheid om de doelstellingen van de bestuursopdracht te halen is in 2012 met 16 gemeenten besloten om de methodiek van Bestuurlijk Aanbesteden in te zetten om te komen tot een overeenkomst met de bedrijfscoöperatie. Dit is niet gelukt, met name vanwege de weigering van de bedrijfscoöperatie om inzicht te geven in de financiën. Inmiddels is op 18 juni 2013 in de commissie ZWO van de regio West-Brabant besloten om de bestuursopdracht iJGZ te ontbinden. Gemeenten dienen over 2013 en 2014 zelf afspraken te maken met de aanbieder(s) van de JGZ 0-4 jaar. Regionaal heeft nog ambtelijk afstemming plaats om de mogelijke opties voor de uitvoering van de JGZ 0-19 jaar, in relatie tot de transitie Jeugdzorg, na te gaan.

Flexibilisering van het basistakenpakket

In het kader van het opvangen van de bezuinigingsrondes is het beeld ontstaan om van de GGD een kleine slagvaste organisatie te maken met een ruime flexibele schil. Hiertoe zijn in 2012 met alle gemeenten bestuurlijke gesprekken gevoerd, om te inventariseren wat de diverse gemeenten in het basistakenpakket (BTP) willen houden en wat er in de flexibele schil ondergebracht kan worden. Bij het vaststellen van de beleidsbegroting 2013 hebben de portefeuillehouders echter afgesproken dat flexibilisering de oplossing moet gaan bieden voor in het bijzonder de individuele gemeenten die tekorten hebben i.v.m. de financiering van de loon- en prijscompensatie. In het AB van april 2013 is ingestemd met de hoofdpodracht flexibilisering van het basistakenpakket (BTP) en met de uitvoering van drie experimenten om hiertoe te komen:

- Experiment 1: Inspecties kinderopvang,
- Experiment 2: Maatwerk preventieprogramma's,
- Experiment 3: Slimmer benutten van de GGD in het sociale domein.

7. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

Doelstelling:

Regionale samenwerkingsverband op het gebied van milieu, waaronder vergunningverlening, handhaving, inzet specialisten, ketenhandhaving, 24-uurs behandeling van milieumeldingen en overige taken op het gebied van het omgevingsrecht om te komen tot een veilige, leefbare en duurzame leefomgeving.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

Dit jaar zal in het teken staan van het verder professionaliseren van de organisatie en uitvoering van omgevingstaken waarbij de nadruk zal komen te liggen op het realiseren van kwaliteitsverbeteringen en beoogde efficiency doelstellingen.

8. Regionaal Archief West-Brabant (RAWB)

Doelstelling:

Het beheer en toezicht van de naar deze archiefbewaarplaats overgebrachte archieven. Daarnaast heeft het regionaal archief het doel om deze archieven voor publiek toegankelijk te maken.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

Naast het zorgvuldig behouden van de archieven, het verder uitbreiden van de optimale toegankelijkheid en openbaarheid ervan, o.a. via de website van het RAWB. Binnen deze doelstelling zal in 2014 de verdere uitwerking van het in 2013 gesloten archiefconvenant (rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) plaatsvinden. Dit convenant beoogt het opbouwen van een landelijke E-depotstructuur. Streven is om als RAWB daarbij aan te sluiten. Daarnaast zet het bestuur in op verdere regionale archiefsamenwerking, zoals eerder vastgelegd in de beleidsnotitie "Het RAWB in transitie, Beleidsmatige verkenning voor de periode 2013-2015". Een belangrijk doel is de kwetsbaarheid van het RAWB als relatief kleine organisatie te verminderen.

9. Stichting Openbaar Onderwijs West-Brabant

Doelstelling:

Het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief aanbod voor algemeen toegankelijk onderwijs voor leerlingen van 4 tot 12 jaar.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

Een verdere kostenbeheersing is belangrijk vanwege noodzakelijke bezuinigingen om de exploitatiebegroting sluitend te houden.

10. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Doelstelling:

Binnen het werkgebied van de regio de fysieke veiligheid te vergroten en de kwaliteit van de rampenbestrijding en crisisbeheersing te verbeteren. Het vergroten van de slagkracht van en de samenwerking tussen de hulpverleningsdiensten.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

- Versterken van de positie in de regio door te investeren in de relatie en samenwerking met private en publieke partners;
- Professionalisering van Bevolkingszorg;
- Transitie van de meldkamer te Tilburg naar één meldkamer voor de Regio Zeeland – Midden en West-Brabant, beoogd in Bergen op Zoom;
- Versterken bovenregionale samenwerking, met name met aangrenzende veiligheidsregio's en België;
- Versterken samenwerking tussen veiligheidsregio en omgevingsdienst.

12. Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant (WVS groep)

Doelstelling:

WVS groep biedt op grond van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) mensen met een (grote) achterstand op de arbeidsmarkt kansen zichzelf door middel van arbeid te ontwikkelen. Doel is het vinden van regulier werk of werk in een (meer) beschutte omgeving. WVS groep voert haar missie uit in aansluiting op het beleid van de deelnemende gemeenten.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

Door het gesloten sociaal akkoord zijn de eerder aangekondigde bezuinigingen voor 2014 met een jaar uitgesteld. Ondanks het terugdraaien hiervan, blijft het financiële toekomstbeeld van de WVS-Groep somber. Voor 2014 staat de WVS groep voor de zware opdracht om een aanvankelijk geraamd exploitatietekort van € 2,7 miljoen te dekken. De algemene reserve van de WVS groep is niet voldoende om dit tekort volledig op te vangen. Naar verwachting zal de ontwerpbegroting 2014 in het najaar ter behandeling aan de gemeenten worden toegezonden. Vooralsnog is in de gemeentebegroting voor 2014 uitgegaan van de extra aanvullende gemeentelijke bijdrage zoals die is geraamd in de door WVS-groep uitgegeven pro-forma begroting 2014.

In 2013 hebben de deelnemende gemeenten de bestuursopdracht verder uitgewerkt om te komen tot een integrale benadering van arbeidsontwikkeling in de totale keten en een versterking van de regiefunctie van de gemeenten. In 2014 zullen er activiteiten, voortvloeiend uit de uitwerking van deze bestuursopdracht, verder ten uitvoer worden gebracht.

VENNOOTSCHAPPEN

13. NV Bank Nederlands Gemeenten (BNG)

Doelstelling:

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

De dividenduitkeringen voor de komende jaren staan onder druk. In het kader van het herstructureren van het bankwezen binnen Nederland is bepaald dat binnen enkele jaren voor een aantal financiële ratio's andere uitkomsten worden gesteld. Eén hiervan betreft dat het Eigen Vermogen een groter belang moet vertegenwoordigen binnen het bedrijf ten opzichte van het Vreemd Vermogen. Voor de BNG betekent dit dat het Eigen Vermogen zal moeten worden versterkt. Een van de maatregelen waartoe tijdens de aandeelhoudersvergadering in april 2011 is besloten, is dat nog slechts 25% van de winst wordt uitgekeerd.

Met ingang van 2014 zal vermoedelijk het zgn. 'schatkistbankieren' worden ingevoerd. Dit betekent dat de tegoeden bij de BNG dagelijks afgeroomd worden en moet worden gestort op een rekening bij de Nederlandsche Bank. Wat voor effect dit precies op het resultaat van de BNG heeft, is op dit moment nog niet bekend.

De gemeente Moerdijk bezit 27.027 aandelen van € 2,50 nominaal. Dit betekent een belang van afgerond 0,05%. In de begroting 2014 is rekening gehouden met een dividenduitkering van € 40.500 (€ 1,50 per aandeel). Dit is gelijk aan het dividend dat over 2012 is uitgekeerd.

14. Brabant Water NV

Doelstelling:

De levering van drinkwater van hoge kwaliteit, water op maat en water-gerelateerde producten en diensten.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

Ten opzichte van voorgaande jaren zijn er geen wijzigingen. De aandeelhouders zien bij Brabant Water vrijwillig af van dividend. Alle inkomsten komen hierdoor ten goede van de watervoorziening. Winst wordt gebruikt om de kwaliteit van het drinkwater op een hoog niveau te houden, scherpe tarieven te bieden en investeringen nu en in de toekomst zoveel mogelijk uit eigen middelen te realiseren.

De gemeente Moerdijk bezit 53.002 aandelen, zijnde 1,9% van het totaal.

15. Intergas Holding NV

Doelstelling:

Na de verkoop van Intergas NV aan Enexis resteert het toezien op de afwikkeling van mogelijke (fiscale) risico's. Dit loopt contractueel tot en met 2017.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

Voor 2014 zijn er geen belangrijke ontwikkelingen voorzien. De jaarlijkse beheerkosten van de Intergas Holding NV worden ten laste van het Eigen Vermogen van de Holding gebracht.

16. NV Rewin West-Brabant

Doelstelling:

De regionale ontwikkelingsmaatschappij NV REWIN West-Brabant is een uitvoeringsorganisatie van 18 West-Brabantse gemeenten en heeft als doel het versterken van de regionaal economische ontwikkeling van West-Brabant. REWIN informeert bedrijven bij kantoor- en bedrijfsvestiging, begeleidt West-Brabantse bedrijven bij groei en financiering en ontwikkelt regionale projecten voor versterking van de economische structuur.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

Vervolg aan strategische heroriëntatie. Op basis van de uitkomsten van de strategische heroriëntatie in 2012 ligt het inhoudelijke accent op de uitvoering van "Productplan 2014".

- West-Brabant promoten als aantrekkelijke vestigingsplaats en het acquireren van vestigers van buiten de eigen regio, waardoor er nieuwe arbeidsplaatsen bijkomen.
 - Uitvoering van de strategische agenda West-Brabant onderdeel topsectoren en flexibel inspelen op nieuwe kansen.
- Prestatienormen zijn opgesteld bij een bezuinigingstaakstelling van 3%.

STICHTINGEN EN VERENIGINGEN

17. Stichting Inkoopbureau West-Brabant

Doelstelling:

Het uitvoeren van en adviseren in een gezamenlijk inkoop- en aanbestedingsbeleid ter professionalisering, evenals voor het behalen van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

Binnen de Stichting Inkoopbureau West-Brabant zijn in 2014 geen bijzonderheden te verwachten. Evenals in 2013 worden er 10 dagdelen afgenomen gedurende 44 weken. Hiervoor is in de begroting een bedrag opgenomen van € 112.640.

18. Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Doelstelling:

De leden collectief en individueel bijstaan bij de vervulling van hun bestuurstaken. Voor de leden of groepen van leden afspraken maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheids-sector en overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aan te gaan met werknemersorganisaties.

Belangrijke ontwikkelingen in 2014:

Er zijn in 2014 geen bijzondere ontwikkelingen te verwachten.

Paragraaf grondbeleid 2014

INLEIDING

In deze paragraaf grondbeleid wordt een beknopte toelichting gegeven op de bijzonderheden in het te voeren grondbeleid in 2014 en verder.

Aan de volgende punten uit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is aandacht besteed bij het opstellen van de paragraaf grondbeleid voor de begroting 2014:

- Korte terugblik op de hoofdlijnen;
- Agenda 2014;
- Grondbeleid algemeen;
- Wijze van grondbeleid;
- Woningbouwprognose 2014;
- Grondbeleid en financiën.

Terugblik

In 2013 is de nota grondbeleid 2013-2016 vastgesteld waarin de nieuwe koers van het grondbeleid is uiteengezet en bijzondere aandacht uitgaat naar het proces van projectontwikkeling, risicomanagement en de budgetcyclus.

Aanleiding voor deze aanscherping is de situatie op de vastgoedmarkt en de noodzaak van een nog meer betrokken rol om als aanjager te kunnen (blijven) fungeren. Transparant optreden en een goed inzicht in de mogelijkheden, processen en middelen is cruciaal.

Agenda 2014

Uitgangspunt van de nota grondbeleid is op een actieve dan wel actief - faciliterende wijze bijdragen aan het tot stand komen van ruimtelijke ontwikkelingen. De uitdaging van het toekomstige ontwikkelbeleid zit in de haalbaarheid en financiering van ruimtelijke ontwikkelingen omdat deze verder onder druk komen te staan. Dit als gevolg van een stagnerende woningmarkt, het afnemen van kapitaalkracht van initiatiefnemers maar ook de complexe ontwikkelingsopgave in de gemeente Moerdijk. De verwachting is dat ook in 2014 dit nog niet veel anders zal zijn. In het oog springende trajecten in 2014 zijn het Logistiek Park Moerdijk (LPM), de ontwikkelingen in het centrum van de kern Zevenbergen zoals het water en de verdere haalbaarheidsstudie van

de Markt, Molenstraat/Doelstraat maar ook concreet de realisatie van de Stooftstraat en de voortgang in projecten zoals de Vlinderbuurt in Standdaarbuiten, de wijk Bosselaar-Zuid in Zevenbergen en Kloosterblokke in Willemstad.

Grondbeleid algemeen

Het grondbeleid van de gemeente heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van diverse onderdelen in de begroting. Het grondbeleid is dienstbaar aan diverse gemeentelijke doelstellingen. Het dient te worden ingezet om doelstellingen van de andere beleidsaspecten binnen de gemeente mede mogelijk te maken. Denk hierbij vooral aan ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algehele (financiële) positie van de gemeente Moerdijk. Vanaf 2010 staan grondbedrijven en ontwikkelafdelingen van Nederlandse gemeenten volop in de belangstelling door het moeten nemen van grote verliezen op (grond)exploitaties. Vooralsnog speelt deze problematiek in de gemeente Moerdijk niet. Dit ondanks een behoorlijke projectenportefeuille en een relatief omvangrijk (nog) 'niet - in exploitatie' genomen bezit.

Wijze van grondbeleid

De nota grondbeleid 2013-2016 geeft aan dat per project wordt beoordeeld welke genoemde vorm van grondbeleid het meest geschikt is voor de specifieke ontwikkeling. Dat kan door middel van actief grondbeleid of door middel van faciliterend grondbeleid. Ook in 2014 zal de financiële positie van marktpartijen overheden dwingen in een actievere rol om projecten van de grond te krijgen. In 2013 is er sprake van een 30-tal woningbouwprojecten met een ingeplande voorraad van ruim 1.600 woningen, waarvan 14 via actieve gemeentelijke exploitaties en 18 via private ontwikkelingen waarbij de gemeente faciliteert. Daarnaast zijn er nog een dertigtal maatschappelijke en commerciële locatie-ontwikkelingen in de gemeente Moerdijk. Ook in deze projecten wordt een steeds actievere rol van de gemeente gevraagd.

Woningbouw prognose 2014

Het Grondbeleid is zoals gezegd dienstbaar aan diverse beleidsaspecten van de gemeente Moerdijk. Met name de relatie met ruimtelijke ordening en volkshuisvesting verdient in deze paragraaf extra aandacht.

Met het vaststellen, op 28 juni 2007, van het Beleidsplan Wonen 2007-2011 “Een (t)huis voor iedereen” is het beleid voor het wonen vastgesteld en kennis genomen van de woningbouwplanning. In de bestuursrapportages wordt periodiek de voortgang van de woningbouw weergegeven.

De woningen worden gebouwd in de kernen conform het beleidsplan Wonen, naar behoefte volgens het woningbehoefteonderzoek van 2011 en naar mogelijkheden en signalen vanuit de markt.

De gemeente mag op basis van het provinciale beleid en de aanvullende afspraken tot 2023 in totaal 1.880 woningen bouwen. Voor 2013 is geprognoseerd dat er ongeveer 80 woningen worden opgeleverd. Het grootste gedeelte daarvan wordt gebouwd in de eerste fase van de wijk Bosselaar Zuid in Zevenbergen.

Voor 2014 is de verwachte woningbouwproductie, in termen van feitelijk netto opgeleverde woningen, circa 80 woningen. Deze woningen komen voor een groot deel voort uit de in 2013 in aanbouw genomen woningen. Het betreft vooral woningen vanuit de volgende projecten: de 1^e fase van het project Kloosterblok IV te Willemstad, herontwikkeling van het gebied Achterstraat te Willemstad en overige kleinere projecten. Gezien de hoeveelheid aan verleende bouwvergunningen is de verwachting dat daarnaast ook talrijke particuliere initiatieven in 2014 tot woningbouw zullen leiden.

Grondbeleid en financiën

Vanaf 2010 is de crisis bij nagenoeg alle grond- en projectbedrijven in Nederland zichtbaar geworden in de boeken. Er verandert veel en snel, programma c.q. segmentering, een vraagoverstijgend aanbod, demografische uitdagingen en een onzekere economie zorgen voor behoorlijke afname in (vastgoed)prijzen en afzet.

Wat aanvankelijk op kon worden gevangen door temporisering en aanpassing van plannen heeft inmiddels tot gevolg dat gronden moeten worden afgewaardeerd (verplicht verlies te nemen als het zich voordoet) maar ook winsten die verdampen. In Moerdijk zijn deze ontwikkelingen ook merkbaar, doch kan worden gesteld dat de afgelopen jaren de toevoeging aan de woningvoorraad nog steeds volgens planning verloopt en nog geen afwaardering van projecten/ grondposities heeft hoeven plaatsvinden. Hoewel men verwacht dat de crisis zijn dieptepunt heeft bereikt, kunnen hier geen garanties voor worden gegeven en blijft waakzaamheid geboden.

De volgende punten worden hierna verder toegelicht:

- A. Complexen in exploitatie:
 - grondverkopen
 - winstneming
 - risico's
 - weerstandsvermogen projecten
- B. Complexen niet in exploitatie:
 - ontwikkelingen 2014
 - risico's
 - reserve strategische verwerving
- C. Kostenverhaal
- D. Toelichting projecten in exploitatie

A. COMPLEXEN IN EXPLOITATIE

Projecten	BEGROTING 2014			
	Boekwaarde 31-12-2013	Kosten	Opbrengsten	verwachte eindresultaat
Evenemententerrein Klundert	€ 1.228.427	€ 398.540	€ -	€ 171.747
Stoofstraat Zevenbergen	€ -1.251.144	€ 127.309	€ 1.672.534	€ 588.005
Vlinderbuurt Standdaarbuiten	€ 1.437.389	€ 152.111	€ 593.833	€ 2.170.848
Sporenbergstraat Zevenbergschen Hoek	€ -805.196	€ 536.720	€ -	€ -12.127
VERWACHTE EINDWAARDEN	€ 609.476	€ 1.214.680	€ 2.266.366	€ 2.918.473

Toelichting algemeen

Bovenstaande complexen betreffen complexen waar de gemeente Moerdijk in risicodragende vorm deel uitmaakt van het productieproces naar bouwrijpe grond en/of anderszins grond (of onroerend goed) verkoopt als onderdeel van een ontwikkeling. In 2014 gaat het hierbij om in ieder geval 4 projecten. Hierbij is geen rekening gehouden met de complexen welke nog in exploitatie zullen worden genomen. De verwachting is dat in 2014 in principe geen projecten kunnen worden afgesloten en daarmee ook geen resultaat genereren.

Volgens de huidige planning worden in 2013 een negental complexen afgesloten. Echter moet gelet op de huidige marktsituatie niet worden uitgesloten dat een deel van deze projecten toch zal worden doorgeschoven

Grondverkopen

Naar verwachting zal in 2014 voor ca. € 2.266.000 aan grond worden verkocht in de plannen Vlinderbuurt Standdaarbuiten en de Stoofstraat in Zevenbergen.

Winstneming

Naar verwachting kan in 2014 uit 1 project winst worden genomen. Het betreft hier dan het project Vlinderbuurt. De omvang van deze winstneming is afhankelijk van de voortgang van de grondverkoop binnen het project.

Risico's

De risico's van de projecten in exploitatie zijn goed in beeld. Er zijn niet veel (bouw/woonrijp) kosten meer te verwachten en primair van belang is de voortgang van de grondverkopen in de projecten Stoofstraat en de Vlinderbuurt.

Weerstandvermogen (projecten)

Het weerstandvermogen (exclusief de nieuwe in exploitatie te nemen projecten) bedraagt per 1-1-2014 € 123.387.

Verliesvoorziening

De omvang van deze post bedraagt per 1-1-2014 € 692.000 ten behoeve van de complexen; Oliemolenstraat Klundert, Moerdijk Centrum en de Sporenbergstraat Zevenbergschen Hoek.

B. COMPLEXEN NIET IN EXPLOITATIE

Projecten	boekwaarde 31-12-2013	RENTELASTEN			
		2014	2015	2016	2017
Gronden Fijnaart West	€ 210.830	€ 5.818	€ 5.818	€ 5.797	€ 5.797
Kosten gronden b.b.p.	€ 524.490	€ 14.471	€ 14.471	€ 14.423	€ 14.423
Oliemolenstraat Klundert	€ 1.008.329	€ 15.776	€ 16.389	€ 12.451	€ 12.451
Leijten Klundert	€ 1.050.000	€ 28.906	€ 28.906	-	-
Frisostraat/Plein 1940 Zevenbergschen hoek	€ 55.099	-	-	-	-
Gymlokaal Irenestraat Fijnaart	€ 107.666	€ 3.098	-	-	-
Gronden Hermus Moerdijk	€ 1.209.065	€ 33.767	€ 34.300	€ 34.847	€ 25.300
Wolst Mortel B.V. Zevenbergen	€ 1.520.000	€ 41.851	€ 41.851	€ 41.851	-
Julianastraat 76 Moerdijk	€ 655.746	€ 18.680	€ 19.062	€ 19.302	-
Van Diepingen Moerdijk	€ 3.764.625	€ 103.640	€ 103.640	€ 103.640	-
Herontwikkeling RK-Kerk Moerdijk	€ 734.944	-	-	-	-
Herontwikkeling centrum Standaardbuiten	€ 74.484	-	-	-	-
Caldic Zevenbergen	€ 6.000.000	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000
RESULTAAT	€ 16.915.277	€ 431.007	€ 429.437	€ 397.311	€ 222.971

Toelichting algemeen

Het gaat hierbij om complexen waarvoor nog geen raadsbesluit is genomen inzake (her)ontwikkeling, een projectexploitatie is vastgesteld en/of geen locatieontwikkelingsovereenkomst is ondertekend. Het betreft hier voornamelijk strategisch verworven objecten. In de vertrouwelijke bijlage bij de nota grondbeleid 2013-2016 is een overzicht en risicoprofilering gegeven van deze aankopen. Jaarlijks wordt de waardeontwikkeling van dit bezit gemonitord en zo nodig gecorrigeerd binnen de reserve strategische verwerving. Indien en zodra een strategisch verworven complex in exploitatie wordt genomen, wordt deze conform de 'spelregels strategische verwerving' uit de reserve gehaald en opgenomen in een projectexploitatie welke aan de gemeenteraad ter vaststelling zal worden aangeboden.

Ontwikkeling 2014

Mogelijk (mede afhankelijk van de haalbaarheidsonderzoeken) zullen in 2014 onder andere de volgende projecten in exploitatie worden genomen: de

Oliemolenstraat en de locatie Leijten in Klundert, de Frisostraat in Zevenbergschen Hoek, Stationsgebied Lage Zwaluwe in Zevenbergschen Hoek en de ontwikkeling van Fijnaart West. Deze projecten zullen te zijner tijd door middel van een voorstel in de gemeenteraad worden gebracht. Ten behoeve van 2 objecten (gronden Hermes en Julianastraat Moerdijk) zijn inmiddels verkoopafspraken gemaakt.

Risico's

Voornaamste risico's van de complexen niet in exploitatie zijn gekoppeld aan het dossier Moerdijk MeerMogelijk en LPM. Bij verkrijging van een onherroepelijke titel (verwacht eind 2015) vervallen de risico's van Van Diepingen Waterfront Moerdijk en Wolst Zevenbergen. Tevens zullen dan de gronden van Hermes en de Julianastraat (deels) worden doorverkocht. Voor wat betreft Caldic is het risico van terugbestemming naar een niet -of- minder commerciële functie afgedekt binnen het algemene weerstandsvermogen.

Reserve Strategische Verwerving

Toelichting reserve Strategische Verwerving

In 2014 bedraagt de onttrekking € 391.844 voor een zestal objecten. Voornaamste onttrekkingen (ca. 50%) zijn de grond van Van Diepeningen aan het Waterfront in Moerdijk en de grond van Caldic in Zevenbergen. Deze projecten worden naar alle waarschijnlijkheid pas in 2015 en 2016 in exploitatie genomen en op dat moment neemt de druk op de reserve af. Verder worden twee objecten uit de lijst niet in exploitatie genomen complexen in 2014 liberaal verpacht tegen een pachtsom van totaal € 19.428 per jaar.

De reserve strategische verwerving kent op 31-12-2014 een saldo van ca. € 2.100.00.

C. KOSTENVERHAAL

Toelichting

Met de nota kostenverhaal is, in lijn met de uitvoerings-paragraaf van de structuurvisie, een basis gecreëerd om het kostenverhaal juridisch te verankeren. De reserves worden vervolgens benut voor bijvoorbeeld wijkoverstijgende voorzieningen van openbaar nut zoals de aanleg van een hoofdontsluiting, rondwegen en grootschalige parkeervoorzieningen maar ook investeringen in het buitengebied, het uitplaatsen van milieuhinderlijke bedrijven uit kernen, de toekomstige opgave in herstructurering en de revitalisering van zowel woningbouw als bedrijfslocaties.

Inkomsten kostenverhaal 2014

KOSTENVERHAAL	2014	2015	2016
Bijdrage bovenwijks	€ 118.608	€ 1.047.952	€ 860.000
Bijdrage ruimtelijke ontwikkeling	€ 19.500	€ 109.873	€ 111.750
TOTAAL KOSTENVERHAAL	€ 138.108	€ 1.157.826	€ 971.750

Bovenstaande totaalcomplexen geven weer wat de verwachte opbrengsten uit kostenverhaal in 2014 zullen zijn. Deze betreffen hoofdzakelijk projecten waarin de gemeente niet of in mindere mate risicodragend participeert maar met name faciliteert. Inkomsten worden hier hoofdzakelijk gegenereerd via het kostenverhaal. Tevens kan het zijn dat uit grondverkoop in projecten een deel aan het kostenverhaal wordt toegevoegd. Dit conform de systematiek zoals beschreven in de Nota Kostenverhaal. Hieronder een overzicht van de omvang van de reserves in 2014.

Stand van zaken kostenverhaal 2014⁶

STAND RESERVES	1-1-2014	31-12-2014
Reserve bovenwijks	€ 4.336.849	€ 4.455.457
Reserve ruimtelijke ontwikkeling	€ 8.230.310	€ 8.249.810
TOTAAL	€ 12.567.159	€ 12.705.267

⁶ Onttrekkingen zijn hier pas in betrokken als de gemeenteraad hiertoe besloten heeft.

D. TOELICHTING PROJECTEN IN EXPLOITATIE 2014

Project 128 – Rodeborg Evenemententerrein

In 2013 is de eerste fase van het openbaar gebied in de wijk woonrijp gemaakt door de gemeente, inclusief de aanleg van de natuurlijke speelplekken langs de waterpartij aan Stavanger. Het woonrijp maken van de tweede fase is afhankelijk van het tempo van realisatie van de beoogde woningbouw door corporatie Brabantse Waard. Naar verwachting vindt dit na 2014 plaats. Gelet op de reeds geëffectueerde grondtransactie met de corporatie, heeft dit geen nadelige consequenties voor de gemeentelijke projectexploitatie.

Project 153 – Stoofstraat Zevenbergen

Het bestemmingsplan voor deze deellocatie binnen het project Revitalisering Centrum Zevenbergen wordt in het najaar van 2013 onherroepelijk. Daarna kan de selectie van de partij die de locatie van de gemeente koopt en de verdere ontwikkeling en realisatie op zich neemt, worden afgerond. Op basis van deze inschatting wordt in 2014 een deel van de grondopbrengsten geprognosticeerd.

Project 116 – Vlinderbuurt Standdaarbuiten

Het nieuwe bestemmingsplan voor Standdaarbuiten is in 2013 in werking getreden en dit vormt de planologische basis voor de verdere ontwikkeling van de nieuwbouwwijk de Vlinderbuurt in Standdaarbuiten. In vervolg op de start van de verkoop van de vrije sector kavels in 2013 zal ook in 2014 verder worden ingezet om de zelfbouwers hier mogelijkheden te bieden. Daarnaast zal de markt actief worden benaderd om geschikte ontwikkelaars c.q. aannemers te vinden voor andersoortige woningbouwtypen (geschakeld, 2/1 kappers, etc.).

Project 163 - Sporenbergstraat Zevenbergschen Hoek

In 2014 wordt de planvoorbereiding opgestart. De uitwerking van de grondstrategie, detaillering van het stedenbouwkundige plan en de uitvoering van de noodzakelijke onderzoeken staan in dat kader op de agenda.

In procedure gaan van het bestemmingsplan wordt gepland eind 2014.

Paragraaf subsidies 2014

1. Inleiding

Als uitvloeisel van de aanbevelingen van het Rekenkamer onderzoek naar de doelmatigheid van subsidieverlening, is er voor gekozen uw raad jaarlijks te informeren over de inzet van subsidies via een hiertoe toegesneden paragraaf in de beleidsbegroting en een verantwoording hiervan in de jaarrekening.

Aan die aanbeveling is geen eindtijd gekoppeld. Maar inmiddels zijn we vier jaren verder en is zowel vanuit Concerncontrol als door de accountant diverse keren geconstateerd dat inmiddels het proces van subsidieverlening goed op orde is. Bovendien wordt er vier keer per jaar over gerapporteerd in de Bestuursrapportage. Verder wordt in het kader van de bezuinigingsopdracht uit 2011 jaarlijks rond de jaarwisseling via een aparte raadsinformatiebrief de stand van zaken gemeld aan uw gemeenteraad. Vraag aan uw raad cq de rekeningcommissie uit uw raad of de paragraaf subsidies in de begroting en jaarrekening kan vervallen?

Voor wat betreft subsidies staat de periode 2011-2014 in het teken van enerzijds het realiseren van een taakstellende bezuiniging en anderzijds het herijken van het gemeentelijk subsidiebeleid. In het kader van de taakstellende bezuiniging wordt uitvoering gegeven aan het korten van instellingen die thans een omvangrijke (budget)subsidies ontvangen voor het uitvoeren van een aantal overeengekomen taken. Het gaat concreet om het gefaseerd realiseren van een bezuiniging van totaal € 360.000 in de periode 2012-2014.

Op basis van de evaluatie van het huidige subsidiebeleid, waarbij kritisch gekeken wordt naar de inzet van gelden, zijn we onder het motto 'minder regels, meer service' gekomen tot een herijking van het subsidiebeleid. Dat is in april 2012 door uw gemeenteraad bekrachtigd. Een doelmatige inzet van middelen staat centraal. Subsidies worden meer toegespitst op de ondersteuning van activiteiten van verenigingen die bijdragen aan de realisatie van één of meerdere gemeentelijke (beleids)doelen. Het betreft circa 220 verenigingen, die al hun werk voornamelijk door vrijwilligers uit laten voeren. Na een bezuiniging van € 40.000 in 2011/2012 wordt op deze zogenaamde kleine subsidies vooralsnog niet meer bezuinigd. Het college en uw raad willen daarmee onderstrepen dat ze blij zijn met de inzet van die vele vrijwilligers in alle kernen.

2. Bijzonder in 2014

2014 is het eerste jaar waarin de in april 2012 door de gemeenteraad vastgestelde nieuwe subsidieverordening de leidraad wordt voor al het handelen. Zowel de resultaten over 2013 als de toewijzingen voor 2014 kunnen nu op basis van het herijkte subsidiebeleid worden uitgevoerd. Zoals dat gebruikelijk is, wordt daar in het derde en vierde kwartaal van 2013 besluitvorming over voorbereid nadat uiterlijk op 1 oktober alle aanvragen zijn ontvangen. Begin januari 2014 wordt de gemeenteraad via de bestuursrapportage en/of een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de resultaten.

3. Jaarlijkse subsidies aan verenigingen

Bij de herijking van het subsidiebeleid in 2012 is bepaald dat naast een basisbedrag elke vereniging zogenaamde plussubsidies kan krijgen als activiteiten worden georganiseerd, die zijn gericht op het ondersteunen van het gemeentelijk beleid. Op deze manier worden verenigingen in de gelegenheid gesteld om voor een vergelijkbare subsidie in aanmerking te komen. Nadat in 2011/2012 € 40.000 is bezuinigd door een efficiëntere uitvoering, blijft ook in 2014 het budget gelijk, namelijk € 450.000. Ook in 2014 ontvangen ruim 200 verenigingen, veelal draaiende op uitsluitend vrijwilligers, een jaarlijkse subsidie. Dat is goed voor de door het College en uw gemeenteraad nagestreefde sociale cohesie in alle kernen. Redenen waarom vooralsnog is besloten om niet op deze subsidies te bezuinigen. Bij het opstellen van de begroting 2014 is het nog onmogelijk om precies te duiden in welke verhouding de subsidies worden verstrekt, omdat de aanvragen voor 2014 volgens de verordeningen pas op 1 oktober 2013 moeten zijn ingediend. En voor eind 2013 dient het College daarover te beslissen. Vandaar de toezegging om rond de jaarwisseling uw raad te informeren.

Bijzonder onderdeel vormt nog een jubileumsubsidie, een financiële bijdrage die beschikbaar wordt gesteld als een vereniging of organisatie 25 jaar of een veelvoud daarvan bestaat. Die hoeft niet langer apart te worden aangevraagd, maar vormt een vast onderdeel van de jaarlijkse aanvraag. Voor een 25-jarig bestaan is € 125 beschikbaar. Al enkele jaren wordt het beschikbare budget van € 2.500 bijna volledig benut. Dus is hetzelfde be-

drag in de begroting 2014 opgenomen als onderdeel van de eenmalige subsidies.

4. Eenmalige subsidies (initiatiefsubsidies) aan verenigingen

De zogenaamde initiatiefsubsidie is een bijdrage in de kosten van eenmalige activiteiten die aanvullend zijn op het al bestaande aanbod van activiteiten in het culturele en maatschappelijk leven in de gemeente. Ook hier geldt dat er vooral mogelijkheden zijn voor activiteiten, die aansluiten bij het gemeentelijk beleid. Voor initiatiefsubsidies is voor 2014 een zelfde budget beschikbaar als in 2013. Na afloop van het eerste jaar waarin het herijkte subsidiebeleid van kracht is (2013) zullen we de verhouding tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies beschouwen. Een eerste indruk na een half jaar is dat er meer jaarlijkse subsidies worden aangevraagd. Aangezien het totale budget gelijk blijft moet wellicht een nieuw evenwicht worden gezocht. Met name op het terrein van toerisme als nieuw beleidsterrein, waarop subsidiëring mogelijk is geworden, is het de vraag of er veel aanvragen binnenkomen.

5. Jaarlijkse subsidie aan grote instellingen.

Dit is een subsidie, waarbij de instelling of organisatie een gemaximeerd taakstellend bedrag krijgt verleend voor een periode van minimaal één en maximaal vier jaar om een tevoren overeengekomen activiteitenaanbod uit te voeren. Deze subsidies worden gehanteerd bij professionele instellingen, zoals bijvoorbeeld Surplus Welzijn, en vrijwilligerorganisaties zoals bijvoorbeeld De Kinderboerderij die voor de gemeente een accommodatie exploiteert.

Bij de herijking van het subsidiebeleid zijn alle instellingen nogmaals tegen het licht gehouden om te bezien of het nodig is om jaarlijks nieuwe prestatieafspraken te maken. Zo hoeft de (wettelijk verplichte) cliëntenraad, die jaarlijks ruim € 1.000 subsidie ontvangt niet steeds opnieuw afspraken te maken. Voor 2014 hebben we zo een subsidierelatie met 10 professionele instellingen en 15 vrijwilligersorganisaties

De subsidieverlening vindt deels op basis van wettelijke taken en deels op basis van autonome taken plaats. Zo dient de gemeente op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning het algemeen maatschappelijk werk in stand te houden. Daarentegen is het instandhouden van de kinderboerderij een autonome taak.

Van een jaarlijks gesubsidieerde instelling of organisatie wordt jaarlijks gevraagd een jaarrekening en een inhoudelijk verslag te overleggen. Ten aanzien van subsidies bij instellingen met personeel in dienst, is in 2010 en 2011 bezuinigd doordat de prijscompensatie door de gemeente was bepaald op respectievelijk 1 en 0%; terwijl de feitelijk stijging conform CAO-Welzijn op circa 2% lag. Hier bovenop dient in de periode 2012-2014 aan een taakstellende bezuiniging uitvoering te worden gegeven. Het gaat concreet om het gefaseerd realiseren van een bezuiniging in 2014 van in totaal € 360.000.

Concreet gaat het om de subsidieverstrekking aan de volgende (grote) instellingen: bibliotheek VANnU, De Roef, Thebe en TWB, Edux, HOOM, Amadeus, ROC, De Waarden en Surplus. In 2011 werd aan deze organisaties in totaal afgerond € 3.600.000 aan budgetsubsidies verstrekt. Een opdracht in het kader van de bezuinigingen is om hierop 10% in te leveren, ofwel € 360.000.

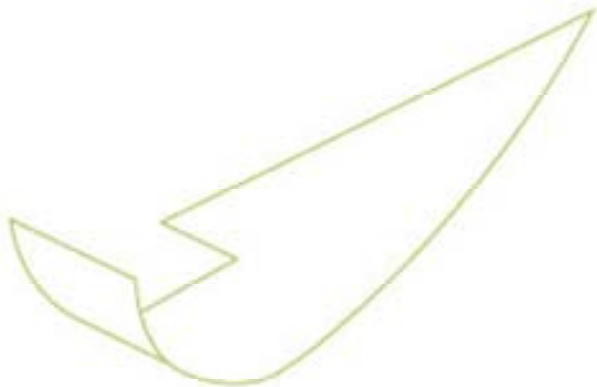
Bij de begrotingsbehandeling in november 2011 is daar nog aan toegevoegd de noodzaak om per 2014 € 200.000 extra te bezuinigen op het Centrum voor de Kunsten Amadeus.

De prestatieafspraken met genoemde instellingen worden in de tweede helft van 2013 na ambtelijk en bestuurlijk overleg definitief gemaakt. Dat dient conform de subsidieverordening voor het einde van 2013 te gebeuren; dus op een te laat tijdstip om in deze subsidieparagraaf op te nemen. De resultaten per instelling gaan via een raadsinformatiebrief naar uw gemeenteraad, inclusief de prestatieafspraken per instelling, de hierbij behorende omvang van de budgetsubsidie, als mede de daadwerkelijke resultaten van de bezuinigingstaakstelling. Dat gebeurt begin 2014.

In de voorliggende begroting is er rekening mee gehouden dat de taakstellende bezuiniging wordt gerealiseerd.

Vaststellingsbesluit

VASTSTELLINGSBESLUIT

De Raad van de gemeente Moerdijk;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 17 september 2013;

gelet op artikel 191 van de Gemeentewet;

B E S L U I T :

1. De begroting voor het begrotingsjaar 2014 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de begrotingsuitkomsten voor de jaren 2015, 2016 en 2017.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad van 7 november 2013.

de griffier,

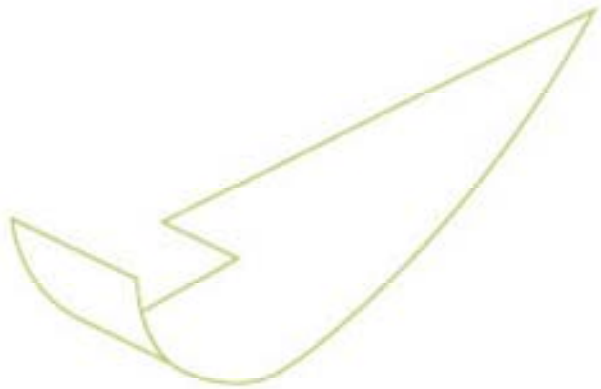
de voorzitter,

H.D. Tiekstra

J.P.M. Klijs

Bijlagen

Incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten begroting 2014

Conform artikel 19 lid c van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Onderwerp	2014		2015		2016		2017		Toelichting
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Programma 1 Wonen en leven in Moerdijk									
Onderwijshuisvesting bijzonder onderwijs	407.000	407.000							Afschrijving tijdelijke huisvesting Regenboog voor een periode van 3 jaar (2012-2014), gedekt uit de egaliseringsreserve onderwijs huisvesting
Programma 2 Werken en ondernemen in Moerdijk									
Bouwgrondexploitaties	56.107			3.037.000	30.580		30.580		Saldo bouwgrondexploitaties
Werkorganisatie Werk & Inkomen	38.000	38.000							Het negatief resultaat van de werkorganisatie Werk & Inkomen bedraagt € 172.000, waarvan € 134.000 ten laste van 2013 is geraamd en € 38.000 ten laste van 2014; Lasten worden gedekt uit de reserve maatschappelijk nut
Winstuitkering Port of Moerdijk				200.000		400.000		400.000	Winstuitkering Port of Moerdijk geraamd n.a.v. ombuigingen 2012
Programma 3 Meedoen in Moerdijk									
Jeugdvoorzieningen	24.000	24.000							Ten behoeve van jeugdvoorzieningen wordt tijdelijk een externe adviseur ingehuurd. Inhuur wordt gedekt uit decentralisatieuitkering invoeringskosten jeugdzorg
Programma 6 Samen vóór en mét de klant									
Nieuw beleid incidenteel	30.000		30.000		30.000				Betreft Brede Schoolontwikkeling 2014-2016 ad € 30.000

Personeelslasten tijdelijke inhuur	54.000							Betreft de tijdelijke kosten van een trainee
Personeelskosten voormalig personeel	47.000		14.000					De structurele kosten FPU bedragen € 16.000; Aangezien sprake is van aflopende lasten FPU kan het meerdere in 2014 / 2015 als incidenteel worden beschouwd
Verkiezingen	108.000				40.000			In 2014 worden verkiezingen gehouden voor de Gemeenteraad en het Europees Parlement. In 2016 verkiezingen 2e Kamer
Stelpost overschrijding kapitaallasten		504.000		217.000		198.000	216.000	In de begroting zijn de kapitaallasten van investeringen structureel opgenomen vanaf het jaar van besluitvorming. Omdat een aantal investeringen nog niet daadwerkelijk direct zal worden afgeschreven kan dat bedrag worden ingezet als eenmalig dekkingsmiddel.

Totaal

764.107	973.000	44.000	3.454.000	100.580	598.000	30.580	616.000
---------	---------	--------	-----------	---------	---------	--------	---------

Resultaat incl. incidentele baten en lasten

	736.986		2.060.997		-18.593		-259.083
Saldo incidentele baten en lasten	208.893		3.410.000		497.420		585.420
Resultaat excl. incidentele baten en lasten	528.093		-1.349.003		-516.013		-844.503

Producten per programma

		Primitieve begroting 2014		
Product	Naam	Lasten	Baten	Saldo
60036	Straatnaamgeving en huisnummering	17.951	0	17.951
62100	Rationeel wegbeheer R&B	2.963.310	76.222	2.887.088
62101	Algemeen wegbeheer R&B	75.463	0	75.463
62102	Openbare verlichting R&B	455.106	0	455.106
62103	Gladheidsbestrijding GA	251.461	0	251.461
62104	Onkruidbestrijding GA	72.213	0	72.213
62105	Straatreiniging GA	312.185	0	312.185
62106	Bermen R&B	249.701	0	249.701
62107	Overige voorzien. wegen R&B	404.646	0	404.646
62110	Verkeersmaatregelen R&B	342.755	18.170	324.585
62111	Verkeersplannen	131.202	0	131.202
62112	Verkeersveiligheid	114.999	53.600	61.399
62120	Openbaar vervoer	52.699	0	52.699
62140	Parkeren R&B	106.963	15.601	91.362
62400	Sloten, waterlopen e.d. R&B	243.962	0	243.962
64210	Huisv.openb.basisonderw.algemeen	267.684	0	267.684
64230	Huisv.bijz.basisscholen-algem.	2.117.863	0	2.117.863
64330	Huisv.bijz.spec.scholen-algem.	187.639	0	187.639
64430	Huisvest.voortgez.onderw.-alg.	759.721	0	759.721
65300	Binnensport	377.141	65.639	311.502
65301	Zwembaden algemeen	1.299.781	9.425	1.290.356
65302	Buitensport	1.279.044	76.111	1.202.933
65410	Monumenten	198.368	4.184	194.184
65601	Groenbeheerplan	243.792	0	243.792
65602	Gazons R&B	233.461	0	233.461
65603	Bomen R&B	417.161	0	417.161
65604	Beplantingen R&B	1.225.412	1.896	1.223.516
65605	Uitvoering landschapsbeleid	17.871	0	17.871
65606	Overige groenvoorzieningen R&B	286.780	0	286.780
65800	Speeltuinen en -plaatsen	201.458	1.519	199.939
66302	Gemeenschapshuizen	1.156.396	267.554	888.842
67220	Riolen en rioolgemaal R&B	3.272.194	0	3.272.194
67240	Begraafplaats algemeen	183.056	14.922	168.134
68100	Ruimtelijke ordening	1.216.769	50.750	1.166.019
68220	Volkshuisvesting	888.363	110.552	777.811
68221	Bouw- en woningtoezicht	1.965.930	7.000	1.958.930
68222	Woonwagencentra algemeen	-14.092	24.427	-38.519
68230	Bouwvergunning	0	1.052.700	-1.052.700
Programma 1		23.576.408	1.850.272	21.726.136

		Primitieve begroting 2014		
Product	Naam	Lasten	Baten	Saldo
62210	Haven Moerdijk R&B	139.892	31.211	108.681
63100	Weekmarkt Zevenbergen	40.678	0	40.678
63101	Economische zaken	602.789	0	602.789
63102	Bedrijvenloket	0	0	0
63110	Baten marktgelden weekmarkt ZVB	0	38.284	-38.284
63300	Nutsbedrijven	29.282	0	29.282
64820	Basiseducatie	13.176	0	13.176
64821	Uitvoering Wet Inburg. Nieuwk.	5.270	0	5.270
65610	Havens Willemstad R&B	399.258	449.079	-49.821
65611	Toerisme en recreatie	368.558	0	368.558
65612	Fort Sabina Henrica	79.153	9.600	69.553
66101	WWB Inkomen	6.365.983	5.011.258	1.354.725
66102	Hoogw. en programmatisch handhaven	0	0	0
66112	WWB Werk	3.675.078	3.425.968	249.110
66123	Wet I.O.A.W.	0	0	0
66144	Werk en Inkomen algemeen	1.318.278	236.096	1.082.182
66230	Basiseducatie	207.351	129.347	78.004
66231	WWB Werk	1.306.871	300.362	1.006.509
68300	Grondexploitatie	3.909.842	3.556.201	353.641
68301	Overige grondzaken	173.048	111.329	61.719
Programma 2		18.634.507	13.298.735	5.335.772
64200	Algemeen beheer openb.onderw.	4.350	4.350	0
64800	Onderwijs (algemeen)	169.521	0	169.521
64801	Leerlingenvervoer	1.031.524	18.600	1.012.924
64802	Onderwijsbegeleiding	180.863	0	180.863
64803	Leerplicht e.d.	186.269	53.780	132.489
64805	Lokale onderwijsregelingen	2.708	0	2.708
64806	Bestrijding onderwijsachterstanden	224.784	219.514	5.270
65100	Openbare bibliotheek Moerdijk	799.108	0	799.108
65110	Regionale muziekschool	117.905	0	117.905
65111	Overige vormings-en ontw. werk	17.581	0	17.581
65303	Algemene sportaangelegenheden	383.405	0	383.405
65400	Kunstbeoefening en -bevordering	302.439	17.812	284.627
65401	Muziekkiosken	5.615	0	5.615
65402	Kunstwerken	19.879	0	19.879
65411	Historisch archief	20.000	0	20.000
65412	Heemkunde musea	9.738	0	9.738
65607	Volksfeesten en evenementen	160.275	0	160.275

		Primitieve begroting 2014		
Product	Naam	Lasten	Baten	Saldo
65608	Dierenverblijven parken	19.793	0	19.793
65609	Kermissen	0	25.000	-25.000
66200	Maatschappelijk werk	534.936	0	534.936
66203	Jeugdaccommodaties Zevenbergen	16.938	21.149	-4.211
66204	Jeugdvoorzieningen	492.674	0	492.674
66205	Ouderenvoorzieningen	232.817	30.000	202.817
66207	WMO-algemeen	1.497.890	0	1.497.890
66210	Opvang vluchtelingen	20.734	0	20.734
66220	WMO-thuiszorg	2.804.300	590.000	2.214.300
66300	Sociaal cultureel werk	605.865	3.804	602.061
66500	Kinderopvang algemeen	69.305	68.251	1.054
66501	PSZ Jip en Janneke, Willemstad	6.035	5.761	274
66502	Peuterspeelzaalwerk	498.009	0	498.009
66520	WMO vervoersvoorzieningen	993.995	0	993.995
66521	WMO rolstoelen	305.400	0	305.400
66522	WMO-woningaanpassingen	298.177	0	298.177
67110	Ambulancevervoer	2.635	0	2.635
67140	Basisgezondheidszorg	397.962	0	397.962
67141	Gemeentelijke Gezondheidszorg	98.546	0	98.546
67150	Jeugdgezondheidszorg	847.106	0	847.106
67160	Centrum Jeugd en Gezin	302.523	0	302.523
68210	Stedelijke vernieuwing	262.293	0	262.293
Programma 3		13.943.897	1.058.021	12.885.876
61200	Voorkomen incidenten pro-actie	0	0	0
61201	Voorkomen incidenten preventie	26.542	0	26.542
61202	Brandweer prep_mat	242.849	0	242.849
61203	Beperk.+bestr.incid. repressie	0	0	0
61204	Beperken + bestr.incid. nazorg	0	0	0
61205	Bijdrage samenwerkingsverbanden	2.154.000	0	2.154.000
61206	Rampenbestrijding	229.284	0	229.284
61400	Uitvoering APV bijzondere wetten	716.794	70.875	645.919
61401	Veiligheid algemeen	97.281	120.000	-22.719
61402	Overige openb. orde en veilig. RMO	161.138	0	161.138
67235	Milieuhandhaving en -toezicht	143.548	0	143.548
Programma 4		3.771.436	190.875	3.580.561
65500	Natuurbescherming/Ontwikkeling	8.011	0	8.011
67210	Milieustraat	605.483	0	605.483

Product	Naam	Primitieve begroting 2014		
		Lasten	Baten	Saldo
67211	Inzameling huish. afvalstoffen	150.202	0	150.202
67212	Verw.ingez. huish.afvalstoffen	0	0	0
67213	Huisvuil etc.	3.067.008	290.135	2.776.873
67230	Uitvoering milieubeleid	319.582	0	319.582
67231	Uitvoering milieubeleid	0	0	0
67232	Milieucommunicatie	54.551	0	54.551
67233	Milieuvergunningen	1.382.211	0	1.382.211
67234	Meldingen	187.894	0	187.894
67236	Bodembescherming	80.036	1.000	79.036
Programma 5		5.854.978	291.135	5.563.843
60010	College van B.& W.	777.992	4.088	773.904
60012	Commissie bezwaar en klachten	95.039	0	95.039
60020	Ondersteuning college	993.424	0	993.424
60021	Communicatie	545.222	0	545.222
60022	Burgercontacten	120.186	0	120.186
60030	Gemeentelijk informatiecentrum	92.009	9.750	82.259
60031	Bevolking en Burgerlijke Stand	1.163.871	600	1.163.271
60032	Naturalisatie en gesl.naamwijziging	52.494	22.475	30.019
60034	G.B.A.	443.929	3.552	440.377
60035	Verkiezingen	235.444	0	235.444
60040	Baten Bevolking en Burg.stand	193.106	527.702	-334.596
60050	Bestuurlijke samenwerking	21.193	0	21.193
60051	Stedenbanden	0	0	0
67250	Reinigingsrechten en afvalst.h	0	3.971.960	-3.971.960
67260	Rioolheffing	0	3.555.449	-3.555.449
67320	Baten begraafplaatsrechten Zevenberg	0	86.798	-86.798
69110	Geldlening en uitzetting tot 1 jaar	7.000	415.176	-408.176
69130	Beleggingen	1.548	40.540	-38.992
69140	Geldlening en uitzetting grote1 jaar	523.171	3.942.664	-3.419.493
69210	Alg uitkering uh Gem fonds	0	28.470.560	-28.470.560
69220	Post onvoorziene uitgaven	500	0	500
69221	Stelposten nog niet verd.lstn & bate	327.970	504.018	-176.048
69300	Uitvoering WOZ	500.424	0	500.424
69310	OZB woningen gebruikers	0	4.602.100	-4.602.100
69320	OZB woningen eigenaren	0	9.432.000	-9.432.000
69340	Baatbelastingen	0	0	0
69360	Toeristenbelasting	0	129.600	-129.600

		Primitieve begroting 2014		
Product	Naam	Lasten	Baten	Saldo
69370	Hondenbelasting	0	0	0
69400	Lasten heffing en invordering OZB	102.563	0	102.563
69600	Saldi van kostenplaatsen	23.285	0	23.285
69800	Mutatie reserves	976.721	1.998.007	-1.021.286
Programma 6		6.220.370	55.719.032	-49.498.662
		Controleren		
60011	Raad en raadscommissies	357.400	0	357.400
60060	Rekenkamer	30.823	0	30.823
60061	Ondersteuning raad	373.881	0	373.881
Programma 7		762.104	0	762.104
51000	kapitaallasten	8.282.343	8.282.343	0
51101	overige personeelskn	1.282.481	1.282.482	-1
51102	huisvesting	1.090.087	1.090.086	1
51103	automatisering	4.699.786	4.699.787	-1
51104	bureaunkosten	721.682	721.680	2
51105	directieteam	478.274	478.275	-1
51106	concern staf	1.190.194	1.190.194	0
51107	concern control	366.959	366.958	1
51109	fpj	3.288.123	3.288.122	1
51110	regionale inkoop	112.640	112.638	2
51111	griffie	278.558	278.558	0
51112	brandweer	0	0	0
51113	gemeente winkel	4.589.824	4.589.825	-1
51116	v&h	3.058.475	3.058.474	1
51118	rmo	4.249.744	4.249.747	-3
51119	rbor	5.561.387	5.561.387	0
Onderdeel : Kostenplaatsen		39.250.557	39.250.556	1
Totaal Programma 1		23.576.408	1.850.272	21.726.136
Totaal Programma 2		18.634.507	13.298.735	5.335.772
Totaal Programma 3		13.943.897	1.058.021	12.885.876
Totaal Programma 4		3.771.436	190.875	3.580.561
Totaal Programma 5		5.854.978	291.135	5.563.843
Totaal Programma 6		6.220.370	55.719.032	-49.498.662
Totaal Programma 7		762.104	0	762.104
Totaal programma's		72.763.700	72.408.070	355.630

		Primitieve begroting 2014		
Product	Naam	Lasten	Baten	Saldo
6992000	begr/rek.resultaat alg	721.763	0	721.763
6992001	begr/rek.resultaat grond	-56.107	0	-56.107
Saldi kostenplaatsen		39.250.557	39.250.556	1
Controle		112.679.913	111.658.626	1.021.287